"LIETUVA" SAVAITINIS LAIKRAŠTIS
Išeina kas Pětnyčia, Chicago, Ill.
Prenumerata metams:
Suvienytose Valstijose..... $2.00
Kanadoje ir Mexike..... 2.50
Kitose viešpatystėse..... 3.00
Prenumeratą apmokama iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo, ne nuo Naujų Metų. Apgarsinimų kainos klausk laiške. Visada adresuok:
A. OLSZEWSKI
3252 SO. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

LIETUVA

THE LITHUANIAN WEEKLY "LIETUVA"
Published every Friday at Chicago, Ill.
Yearly Subscribtion rates:
In the United States..... $2.00
Canada and Mexiko..... 2.50
To Foreign Countries..... 3.00
Advertising rates on application. Address all communications to publisher:
A. OLSZEWSKI
3252 SO. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

Nr. 1 CHICAGO, ILL., PENKTADIENIS 7 d. Sausio, (January), 1910 m. Metas XIX

Entered as Second-Class Matter July 13th, 1893, at the Post Office at Chicago, Illinois, under Act of March 3rd, 1879.

POLITIŠKOS ŽINIOS.

MASKOLIJA.

18 d. gruodžio, Prancūzijoj, mieste Cannes, pasimirė caro dėdė, brolis Aleksandro II, kunigaikštis Mikolas Nikalojaus sunus. Kuną jo pargabeno Peterburgan ir palaidojo garsioj Petro ir Povilo tvirtovėj. Šita tvirtovė dabar yra vieta, kur laikomi politiškiejie prasižengėliai. Landstuvese dalyvavo caras ir Vokietijos ciecorius brolis kunigaikštis Heinrich. Caras ėjo pėsčias, iš vagono dėlės karstą ant pečių nunešė į vežimą, kuris nuvežė kuną į stačiatikiską soborą. Visas kelias, kuriuom ėjo laidotojai, buvo nustatytas iš abiejų pusių kareivių eilėms, kad niekas negalėtų prisiartinti ir carui ir jo svečiams ir gimnėms, kad ko blogo negalėtų padaryti. Caras ir carienė pirma buvo pietuose, bet dalyvauti dėlės laidotuvese tyčia sugrįžo į Peterburgą, kur jis, nuo pabėgimo į Carskoje Šelo revoliucijos ir riaušų metu, rodosi, buvo atsilankęs tik du kartu.

Pasimires kunigaikštis buvo žinomas reakcijonierius, kaip ir visi didiejie kunigaikščiai. Lydint kuną Peterburgo gatvėms, žmonės užsilaikė ramiai ir tyliai. Demonstracijų ne kėlė, nes, matyt, ne buvo nei galima tas kelti dėl daugybės sutrauktos kariumenės. Bet tyla, viešpatavusi ant gatvių ganėtinai rodė, kad caro šeimynos rupesčiai mazai žmonėms rupi. Šenoji žmonių mėtė jau išnyko, atvirai ją rodyti jau nei policija ne įstengia priversti. Prisakymais policijos jau negalima daug padaryti. Nejstabu todėl, jeigu net maskoliškiesius atžagareiviuts apima liudnumas.

Neseniai žinomas maskoliškasis atžagareivis laikraštininkas, kunigaikštis Meščerskyj patalpino teisingą straipsnį apie dabartinius prietikius Maskolijoj. Jis sako, kad Maskolija griuva, nyksta. Dora puda, pamatai valdymo supuvę. Susekami vien parsidavinimai, vogystos; gero nieko nėra. Tokiose sanlygose gyventi negalima, teip gyvenanti tauta turi išnykti.

Kad Maskolijoj dabar blogai, to niekš negali užginčyti; bet visas blogumas pagina iš valdžios pusės, puvėsiai dar visos tautos ne apėmė, nors biurokratai valdydami šalį, per šimtmečių eiles stengėsi sudemoralizuoti visą tautą, bet tas ne su visu pasisekė. Teisybė, tamsa viešpatauja Maskolijoj, bet ta tamsa šiek tiek apsaugoja kainnietį nuo visiško susidemoralizavimo. Sudemoralizuoti vien valdininkai, bet gyventojų eilėse yra dar sveikos atžalos, kurios gali susidrutinti. 60 milijonų didžrusių, kurie yra Maskolijos pamatų ne gali teip išnykti, kaip mano kunigaikštis Meščerskyj.

Biurokratai seniau manė, kad jeigu tik inteligentija pareikalaus didesnės laisvės, jos suvaldymui bus galima panaudoti tamsius kaimiečius, kurie eis skersti caro priešus inteligentus, drystančius reikalauti aprubežiavimo caro valdžios ir urėdininkų sauvalios. Bet revoliucijos laike pasirodė, kad ir tamsus kaimiečiai jau mato toliau negu biurokratai norėtų; kaimiečių jau negalima siusti skersti inteligentus. Net žydų skerdynių Baltstogėj, taigi ne maskolių apgyventame mieste, be prisidėjimo kazokų, kareivių ir policistų ne buvo galima surengti. Ir Odesoj "Lygai tikrųjų maskolių" pasisekė surasti per menkai nieksų trokštančių žydų lobio ir kraujo. Jeigu Odesoj skerdynės įvyko, tai tik todėl, kad jenerał-gubernatorius net su kariumenės pagelba uždraudė žydams ginties nuo juos skerdžiančių Lygos pasamdytų, iš visokių purvynų surinktų niekšų, arba, aiškiau sakant, kad ir kariumenė ėjo iš vien su skerdėjais. Inteligentija Odesoj skrjaudė valdžia, bet ne žmonės. Buvo kaip kur kaimiečių užpuolimai ant dvarų, bet savo užpuolimuose jie ne atskyrė dvarų inteligentijos nuo dvarų caro tarnų ir gal išplėšta daugiau dvarų urėdninkų negu inteligentijos. Bet ir tokių išplėšimų dvarų, sulyginant, ne daug buvo, nors dvarininkai ištikro išnaudoja kaimiečius. Taigi iš to jau galima matyt, kad dabar jau ir tamsus kaimietis mato, kad svarbiausias jo priešas yra ne artymiausias jo išnaudotojas dvarininkas, bet valdžia. Pergalėjus valdžią atstovaujančią biurokratiją, pasitaisys prietikiai ir su dvarais. Gana, kad tą jau ir Maskolijos kaimietis mato o tas jau rodo, kad ir jis, nors tamsus, bet dar galutinai nenustojo doros.

Galėtų Maskolija iširti, ne maskolių apgyventi kraštai galėtų nuo jos atsiskirti ir gyventi savistoviai. Bet tas tik tąsyk atsitiktų, jeigu dideziarusiai eitų Stolypinų, Schwartzų ir Šeglovitovų taiso mais keliais, jeigu pritartų prispandimui ne maskolių.

Ekonomiškai Maskolija puola. Bet ir uztai kalta labiausiai valdžia, kuri sunkina kiekvieną inicijatyvą, laikė supančiotus žmonės, pinigus aikvoja vien palaikymui ir stiprinimui savo sauvalios. Ir ekonomiškai Maskolija galės pakilti, jeigu tik žmonės pergalės sauvaliaujančius biurokratus.

Su Maskolija dar todėl nėra teip blogai, kaip raso Meščerskyj, nebut dar teip blogai net jeigu ji užvaldytų visus ne maskolių apgyventus kraštus, kurių biurokratai nemokėjo tvirčiau, kaip kitų negu pricvarta ir pančiais prie Maskolijos pririšti. Iki šiol Maskolija vien platinosi į visas puses, bet užimtus krastus pakelti ne bandė, priesingai, persekiojneais ir pančiais jiems tick įsiėdė, kad pirmo progos jie gali bandyti visiskai nuo savo skriaudėjų pasilinosnoti. Bet ir čia tikri skriaudėjai yra valdžia, bet ne maskolių tauta. Bent dabar teip yra; ateityj ir maskoliai gal persikeisti. Šitosu kartu vienok, kol kova su valdžia eina už laisvę visos Maskolijos, ir maskoliams reisaliuga nemaskolių pagelba.

VIDURINĖ AMERIKA.

Pabėgęs iš savo tėvynės Nicaraguos prezidentas Zelaya apsis. Mexike. Jis atlankė Mexiko prezidentą Diazą ir dėkojo jam už priegiaudą. Matyt Mexikai neparankus ilgas liežuvis Zelayos ir jo pasikalbėjimai su laikrastininkais ir Mexiko prezidentas tą Zelayai pasakė, jis atsisakė nuo tolesnių su laikrastininkais pasikalbėjimų ir sakė, jog tylės dvi sanvaiti. Kodėl dvi sanvaiti, nežinia. Gal po dviejų sanvaičių jis mano iš Mexiko išvažiuoti kitur, kur liežuvis jo nebus suristas ir ten galės jam pilną valią duoti, kur nereiks paisyti, ar išsitarimai patiks ar nepatiks Jungtinėms Valstijoms. Mexika rods supainiojo plianus prezidento Tafto kuris norėjo Zelaya paimti ir nubausti, bet per daug su Jungtinėms Valstijoms už pabėgėlį ne nori erzintiesi. Europoj Zelaya, nesiklausęs, gali duoti pilną valią savo liežuviui, ten jo jau piktumas prezidento Tafto negalėtų pasiekti

Tuom tarpu pačioj Nicaraguoj, nors Zelaya pabėgo, ramumo nėra, ir kaip matyt, nepasiliaus dar čia naminiai kraujo praliejimai. Revoliucijonierių vadovas Estrada nepripažsta prezidentu kongreso išrinkto Dr. Madriz ir nenori su juom taikytiesi. Nors Estrada Zelayos kariumenę sumušė prie Rama, bet naujasis prezidentas organizuoja naują kariumenę.

Estrada gi su savo kariautojais pasitraukė iš Bluefield apskričio ir traukia vakarų link. Jenerolas Munas su kariumenės dalimi atkako jau į miestą Chile ir tą miestą užėmė. Mat Bluefield aplinkinėse kareiviams truko maisto, tai reikėjo persikelti į vaisingesnius, dar karo nesunaikintus kraštus. Manoma, kad Estrada, surinkęs čia savo kariautojus, trauks ant Greytowno arba ant krašto sostapilio miesto Managua.

Amerikos konsulius Nicaraguoj pranešė Washingtonan, jog pabėgusio Zelayos moteris pasiliko mieste Managua. Kadangi priežasčių pasilikimo negali sau išaiškinti, tai mano, kad Zelaya mano koklas naujasc riaušes sukelti.

Prezidentas Madriz kriumenės vadovais paskyrė kitus jenerolus vietoj senųjų, vadovavusiųjų kariumenę prie Zelayos. Naujiejie jenerolai rengiasi išvažiuoti į savo naujas vietas, kur stovi jų kariumenė, nes matyt, mano kad Estrada su savo revoliucijonieriais ne ilgai stovės ant vietos, bet trauks toliau prieš Madrizo kariumenę. Jeigu besivarzanti prezidento urėdą greitai nesusitaikys, reikia laukti vėl kruvino mušio.

Ant salos Hayti, respublikoj San Domingo vėl užgimė revoliucija. Randui truksta jau pinigų išmokėjimui seniau uztrauktų skolų, todel jis apreiskė, jog už seną paskolą mokėsęs kreditoriams tik 20%. Prieš tai vienok pakėlė protestą Vokietija ir Prancuzija, kadangi ir vokiečiai ir prancūzai turi tos paskolos bondus.

Iš užginusių nesutikimų terp tvirčiausių siaurinės Amerikos respublikų — Jungtinių Valstijų ir Mexiko už priglaudimą Zelayos mano pasinaudoti turiuti su Mexika nuo seniai užsufikimus Brazilija. Dabar Brazilija atsiunte Washingtonan specialiską pasiuntinį, kuris veda su Jungtinių Valstijų randų kokias ten tarybas. Tarybos tos kaip manoma, daromos prieš Mexika.

ISPANIJA

Darbininkai mieste Barcelionoj ir jo aplinkinėse, kur laike revoliucijinio judėjimo sušėmė dang revoliucijonierių, uzsilaiko ne ramiai. Jie pareikalavo nuo valdžių, kad butų iš kalėjimų paleisti visi suimtiniai, kitaip žada visuotiną streiką surengti. Toki streikai vienok, ypač Barcelionoj, ne apsieina be didesnių ar mažesnių riaušių ir kraujo praliejimų. Riausių ir žmonių sukilimo valdžia laukiá ir dabar. Kariumonės perdetinis Weyler todėl iš Madrido umai sugrįžo į Barcelioną. Kariumenė kazerniose laikoma su ginklais, pasirengusi visada traukti žmonis malšinti.

GREKIJA.

Grekijoj kariumenė įgavo didelę ant valdžios ir visam krašte įtekmę ir tankiai ministeriams prisakymus davinėja. Dabar ji privertė pasitraukti nuo vietos vidaus ministerį Triantaphillakes. Lyga teipgi pareikalavo, kad butų panaikintos visos Grekijos ambasados, palaikyti vieną ambasadą Turkijoj, nes su ja Grekija daugiausiai reikalų turi. Bet panaikinimas ambasadų butų lygus pertraukimui oficijališkų susinešimų su kitais kraštais.

CHINAI.

Terp Portugalijos ir Chinų užgimė dideli nesutikimai. Mat priešais Chinų miestą Kantoną yra maža salutė Macao su miestu to paties vardo, kurią iki šiol valdė Portugalija. Pernai čia atėjo chiniški kareiviai ir pasinaudodami iš to, kad portugališkų kareivių yra labai mažai užėmė visą žemę aplink miestą Macao. Portugalija pakėlė smarkų protestą ir reikalavo pasitraukimo chiniečių, bet tie nepaklausė. Prasidėjo tarybos, kurios vienok vaisių neišdavė. Chinai užtikrina, kad Portugalijai priguli vien miestas Macao, chinams gi likusi salutės dalis. Portugalija užmanė nesutikimus tuos atiduoti Haagos tautų santaikos teismui, bet Chinai Portugalijos sumanymą atmetė ir galutinai pertraukė tarybas. Portugalijai todėl lieka, arba su Chinais karą pradėti, arba išsižadėti salos Macao. Portugalija vienok kraštas, nors kitą kart buvo labai turtingas, dabar menkas, skolose paskendęs, su Chinaais karo vesti negali, todėl turės pasiganėdinti tuom, ką duoda Chinai, taigi vien miestu Macao, arba ir jį už pinigus parduoti.

IŠ LIETUVOS.

IŠ VILNIAUS.

"Rutoje 15 d. gruodžio," 9 val. vak., buvo trečioji M. Biržiškio paskalta; įėjimas 10 kap.

Pereitą kartą (25 d. lapkričio) *antrojoj savo paskaitoj* referentas kalbėdamas apie XVI — XVIII šimtmetčius lietuvių literaturoje pabriežė Lietuvos didunomenės politiką ir kulturinį nusileidimą prieš besiremenčią lenkais Lietuvos baojiriją; lenkų kulturos įsigalėjimą Lietuvoje: svietiškių apsileidimą kulturos ir literaturos srityje, sulyginant su dvasiškiais; persekiojamų nekatalikų atstumimą nuo politikos ir kulturos šalies reikalų; virtimą nekatalikų prysakinėmis eilėmis kaimyniškųjų valstybių šalininkų: virtimą Lietuvos į Lenkijos provinciją; silpnėjimą kulturinių ir literatinių ryšių su Mažąja Lietuva, tai vis pabriežėdamas M. B. aiškino, kaip įvykusios politikos ir kulturos permainos atsiliepė lietuvių raštijoj Didėjėj Lietuvoj.

Pasirodydave veik vieni tikybiniai raštai.

Šiaip jau šis laikatarpis mazai esąs išturtas, bet visgi ir iš tų žinių, kurias turime, matyti, jog tikybinė lietuvių raštija XVIII amž. issprunkanti iš jezuitų globos, pereidama demokratiškesnių už amos kunigiškesniosgrtių rankosna (t. kt. Žemaičių Kalvarijos dominikonų), Žemaičių vyskupams šiame vadovaujant

Lietuvių kalboje irgi rodėsi raštai, atsakantieji tikybiniams ar iesnis artumems tikslams — maldaknygės, giesmynai, gramatikos (besimokinamai klerikijai).

Metrašcius ir Stryjakuski pakeite mokytesni už juos, bet ir nestatantieji platesnių politikos tikslų Kojalavičiaus, Rostovskio, Paprecko istorijos raštai.

Prusų valstybėje augant absoliutizmui, kartu gi baudžiavoms didinantis, stiprėjęs žmonių neviškumas ir kunigų (pastorių) įtekmė. Valdžiai ir toliau lietuvių reikalus "apglobiant", kunigija jau ir nerag nama, toliau varanti Mažvydžio ir Bretkuno darbą, daugiausiai bendromis įtegomis parupinami eską katekizmai, giesmynai, metrašciai, Tikybinis rupinimos "stabmeldystės" liekanas išrauti ilgainiui virstąs dagi prielankiu užsiinteresavimui šiomis liekanomis, Lepneris, Praetorius, Hartknochas ir Karštai uzsiimana lietuvių praeitim ir kalba (pastarąją ispradžių ypač dėlei praktiškųjų priežasčių — gramatikos, žodynai). Lyg ir netyčiomis užeitoji žmonių daina (Brandas, Ruhigas) atkreipianti į save ir į lietuvius Lessingo, Herderio, Goethės, Kanto akis. Dainai gi nedrąsiai įžengiant literatiečn lietuvių kulturon, pasirodąs ir genijalinis Duonelaitis: jo idėjose Prusų lietuvių "žmonija", lyg pasakoje, išstačiusi vienatinį savo ginklą-dainą prieš prasidedančią vokiečių kolonizaciją, kuri turėjusi "pusiau stabmeldžių" šalyje "augštosios kulturos" įteknę su stiprinti....

("Lietuvos Žinios").

"Lie. Ukininko" redakcijoje lapkričio 28 d. vakare policija reikalavo 48 egz. knygutės "Ar dabar yra baudžiavo". Tos knygutės buvo redakcijos archive tik 1 egzempioris, kurį policija ir apturėjo. Mat ta knygutė neseniai "išimta iš apyvartos". Ją iš visų knygynų atiminėja, teisybė, kiek pasivėlinę, nes per keletą metų kas tik norėjo, galėjo jos prisipirkti.

("Lietuvos Žinios").

Rekmingųjų Vilniaus rusų tarpe kilo sumanymas statyti Vilniuje naują didelį teatrą. Sako, esama jau patikrinto kapitolo apie 500-000 rub. Lapkričio 28 d. generalgubernatorius raštinės buste, teip vadinamos "teatra reikalų komisijos" posėdyje buvęs svarstomas ir šisai dalykas.

Lapkričio 25 d. Vilniaus teismo rumai nagrinėjo Zelvos gyventojų katalikų apeliacijos skundą: Mat, balandžio 7 d. š. m. Gardino apygardos teismas buvo nubaudęs 6 žmonės už tai, buk jie susitarę, buvo užpuolę policisto Komarovičiaus ir sargybinių, beveizant medžiagą perdirbimui bažnyčios cerkvėn. Gynė kelį advokatai, terp jų Peterburgo Olšamovskis. Vilniaus teismo rumai Gardino teismo nusprendimą panaikino ir teisiamuosius išteisino.

Senate buvo svarstoma klausimas *ar galima mokyti vietinėmis kalbomis privatinėse mokyklose* Lenkų Karalystėjė, kurios pridera prie žemdirbystės ministerijos. Senatas pripažino kad esą negalimą.

("Lietuvos Žinios").

IŠ PUNOS,
Trakų pav.

Šią vasarą vyresnybė pasiuntė mokytą agronomą J. Masiulį, narį Trakų kontisijos žemei tvarkyti, kad pamokytų puniškius. Bet šių retas tepasinaudojo. Sako: "Kad pinigų turėčiau, ukininkauti ir pats mokėčiau. Moko jis į aštuonias dalis lauką išskirstyti, trąšų pirkties, o aš teturiu dvi dešimtini ir tokių palei Punią labai daug, pinigų trąšoms pirkti vėl nedaug". Žmonės čia dar nieko nesupranta, nieko neskaitydami.

Per Punelės upę prieš trejus metus buvo tiltas ant kelio pro kapines į Alytų. Gubernatorius, važiuodamas vienasėdėj istirti, pamatė, kad tiltas silpnokas ir liepė nugriauti. Žadėjo muro tiltą; sako ir valsčiaus pinigai esą sudėti. Bet jau praėjo treji metai, o kas prizadėta — vis dar neištesėta. Turime kankinties per laidotuves ir javų vežimą. Daznai ir susivėlioja ne su javų vežimu.

Žaibas.

("V-tis").

IŠ KAUNO.

"Rieč" pranesa iš Kauno, kad čia patraukta teisman 308 katalikų kunigai, drauge ir pats vyskupas. Visos tos 398 bylos kilo terp spalių 29 d. ir lapkričio 6 d. 1909 m. Iš tų: 360 bylų dėl nepildymo vid. reik. minist. aplinkraščio rugpiučio 18 d. 1905 m. No. 4628, kuriuo reikalaujama buvo kiekvieną sykį, pereinant iš stačiatikių į katalikus, inti gubernatoriaus leidimas. Tasai aplinkraštis nebuvęs pildomas, bet ministerija už tai tnomet nebaudė, vietinė vyriausybė irgi tai žinojusi, bet teip-pat nieko prieš tai nedariusi. Ir tik šių metų spalių mėn. vid. reik. minist. atskiru aplinkraščiu Kauno gubernatoriui liepė patraukti visus prieš tai prasikaltusius kunigus teisman. "Rieč" girdėjusi, kad vietinė vyresnybė prašiusi ministerijos nebekelti jau tos bylos ir užmiršti, nesą ir pati vyriausybė buvusi kaltą, kam iš pradžiosto aplinkraščio pildymo neziurėjusi. Bet ministerija to prašymo neišpildžiusi. Kitos 38 bylos už slaptųjų mokyklų steigimą ir kitus dalykus.

("V-tis").

Užpuolikų sužeistasis altarista kun. Urbonavičius, apie ką keletą kartų rašėme, trečią ar ketvirtą dieną po užpuolimo atgavo žadą ir protą. Žaizdos užgijo, vis dėlto tebėra labai nusilpęs per nustojimą kraujo. Jo tarnaitė teip pat paliks sveika, nes baisiausioji žaizda jau užsitraukė. Tebėra silpna. Ant rytojaus po sužeidimui antroji tarnaitė su kunigo brolėnu buvo paėmusi globon likusius pinigus. Išpradžių buvo manyta kad jie dalyvavo užpuolime; tačiau veikiai išsiaiškino, kad ne; pinigai sugrįžo. Anot seniuko kunigo, piktadarių tepaimta apie 80 rub. Ir už tokius niekus piktadariai butą atėmę dvi gyvybi! Tai laikai!

("V-tis").

Dvarininkas Karpis pardavė girių vertelkoms paskutinius savo miškus. Pasiliko vien tik vaisinius medžius. Gyventojai bėdavoja, kad neturės kuom kurinti.

("Lietuvos Žinios").

Kaip bus su Oginskio palikimu, kurino jisai užrašęs rusui Vonliarskiui visą savo turtą, nežinia. Oginskio giminės uoliai subruzdo ginti savo teises. Atsiranda ir kitų kandidatų į nabašninko turtų valdytojus. Sako, atsiradę jau 16 Oginskio rašytų įvairiems žmonėms testamentų. Doni byla!

IŠ SKIRSNEMUNĖS,
Raseinių pav.

Spalių pradžioje susilaukėm naujo mokytojo, kuris, matyt, bus darbštesnis už buvusįjį. Mokinių susirinko net 95, tame skaičiuje 13 mergaičių. Mokslas aiškinamas lietuvių kalba. Tik tas negerai, kad mokykla ankšta. Dėlei mokyklos ankštumo daug vaikų liko mokyklon nepriimta. Žmonės rugoja, kad vaikų mokytojas nepriima, o mokyklos padidinimu nesirupina.

Skirsnemuniečiai! neatsilikite nuo kitų, nes apšvietimas yra reikalingas visiems.

Narkunų Juozas.

("Saltinis").

IŠ PANEDĖLIO,
Ežerėnų pav.

Musų mokykla nors ne maža, bet rudenį prisigruda vaikelių pilnutėlė ir dar kokia 50 vaikų pasilieka be mokyklos. Taigi dėlto yra sumanyta statyti antra mokykla. Šitam tikslui jau antri metai kaip renkama iš kiekvieno valsčiečio nuo dešimtinės po 50 k., ir jau šiaip nuo visokių valsčiaus atliekamų mokesnių. Yra surinkta tukstantis rublių su viršum. Naudingas sumanymas. *Scriptor.*

("Saltinis").

IŠ ALIZAVOS,
Panevėžio pav.

Jau penkeri metai sukako, kaip alizaviečiai savo miestelyje pradėjo statyti mokyklą, o vis dar ir lig šioliai galutinai nepabaigia. Iš to galima spręsti, kad jie nei kiek nenori pasidarbuoti ir paaukoti keletos skatikėlių apšvietimui. Ale gal jau nebeužilgo bus užbaigta mokykla, nes gerb. klebonas Mockus mano imtis už to darbo. Jau iš sakyklos lapkričio 28 d. apgarsino, kad kalėdodamas, jos pabaigimui rinksiąs nuo ukininko po rublį.

Scriptor.

("Saltinis").

IŠ DANTUVO
Kuno gub.

"Siev.-Zap. Tel." pranesa, kad Dantuvos apylinkės "poselencams", atgabentiems čia iš Poltavos, Kijevo ir Černigovo gub. (ukrainiečiai) Valst. Žemės Banko palivarke "Jevelitovo" pastatyta cerkvė-mokykla. Pabaigta statyti spalių 15 d. lapkričio. 15 d. nauja cerkvė-mokykla buvo iškilmingai pašvęsta, dalyvaujant Kauno gubernatorjui Vieriovkinui, Valst. Banko Kauno skyriaus viršininkui Demidovui ir kitiems augštiemsiems valdininkams.

("Saltinis").

IŠ SALOČIŲ,
Panevėžio pav.

Lapkričio 24 d. Manikunų kaime pas Varną buvo vestuvės. Svečių buvo daug įkaušusių. Kaikurie net priekabių ieškinėjo ir trankėsi po kampus. 7 valandą vakare staiga užsidegė klojimas, kuris su javais bematant sudegė.

Vis tai girtuokliavimo vaisiai. Metas butų jau ir vestuves trumpinti, per ką daug mažiau nelaimių atsikartotų. *J. T. Pėl.*

("Saltinis")

IŠ STUMBRIŠKIŲ,
Panevėžio pav.

Netoli Strumbiškių gyvena misko sargas Tamošauckas. Jis turėjo pasisamdęs piemenuką VII metų berniuką. Ganė jis blogai. Rugsėjo 26 d., suvaręs gyvulius į javus, piemenukas pabėgo. Tamošauckas manė, kad vaikas parėgo pas tėvą. Bet pasirodė, kad jo ir tenai nebuvo, todėl tėvas pakėlė didelį triukšmą. Jis pranešė policijai, buk Tam. užmuses vaiką ir kur-nors užkasęs miške. Atsilankė pas Tam. didelis policijos burys, visur iškrėtė, bet vaiko nerado. Po pusantro mėnesio nuo vaiko pražuvimo sugrįžo vaikas gražiai pasirėdęs ir pinigų parsinešė apie 15 rublių. Tuojau buvo susekta, kad rubai ir pinigai pavogti. Policija suėmė tėvą ir sunų.

Tėvams reiktų geriau vaikus pamokinus lėisti į žmonės tarnauti.

Juodgirių Poparčix.

("Saltinis").

IŠ EIRIOGALOS,
Raseinių pav.

Čia yra 3 mokyklos: Viena — liaudies, mokytojas rusas, mokina rusiškai. Reikia pažymėti, kad jau metai atgal žemiečių viršininkas buvo užmanęs, kad prašytų direkcijos lietuvio mokytojaus, bet tada visi rėkė, kad nereikia, geras ir rusas, tik tegul pamokina lietuviškai (ką jis mokys, kad patsai nemoka). Antra mokykla miestelyj — mergaičių. Mokytoja irgi rusė, mokina rusiškai. O trečioji — tai "Saulės" skyriaus mokykla. Su šia "Saulės" mokykla išėjo tikra istorija, kuri parodo, kokia tvarka draugijoje, jei kunigai gali visus už nosies vadžioti.

Pirmiau "Saulės" skyrius turėjo 32 narius, prisidėjo dar 4, tai išviso 36, bet tik ant popieros, nes užsimokėjusių narių yra tik 11, todėl kiti skaitosi jau išstojusiais. Nario mokestis 2 rub. Pirmininku vietinis kunigas Strielčiunas, jo pagelbininku Lapėnas. Išviso valdyba susideda iš 6 žmonių. — Pernai "Saulės" mokykloj mokytojavo Sirutis. Tai buvo geras žmogus ir mokino gerai. Ant vakacijų išvažiavo namo, bet ant mokymo laiko ketino vėl sugrįžti. Ale pirmininkas Strielčiunas nei iš šio, nei iš to, dargi visai nesiklausęs kitų valdybos narių, pasamdė mokytoju Stanionį. Kiti valdybos nariai, sužinoję apie tokį pirmininko neteisingą pasielgimą, labai nustebo, tuom labiau, kad nuo niekeno nebuvo girdėta, kad mokytojas Sirutis butų kam nors nepatikęs, ir kad mokytojas Stanionis buvo kandidatu direkcijoj ir, sako, gaus valdišką vietą (jau gavo ir išvažiavo). Ant galo visgi pasisekė prispirti pirmininką susaukti valdybos susirinkimą. Per susirinkimą pirmininkas kunigas Strielčiunas iškalno pasakė, kad jeigu valdyba išrinks mokytoju Sirutį, tai jis (pirmininkas) jausis užgautu, todėl atsisakysiąs nuo pirmininkavimo. Vienok valdyba tų gązdinimų nelabai ką paisė ir 4 balsais prieš 2 nutarė pašaukti mokytoju Sirutį. Kun. Strielčiunas savo žodį išlaikė ir nuo pirmininkavimo atsisakė. Pirmininko vietą laikinai uzėmė pagelbininkas Lapėnas ir parašė laišką Siručiui, kad atvažiuotų mokytojauti, nes ji valdyba išrinkusi.

Spalių 25 d. buvo sušauktas visuotinas narių susirinkimas pirmininko išrinkimui. Susirinkime dalyvavo 9 nariai (iš 11). Susirinkimo pirmininku išrinktas klebonas Gudzinskis. Slaptu balsavimu 6 balsais (vienas visai nebalsavo) buvo išrinktas pirmininku vėl kun. Strielčiunas. Bet šisai pastatė savo išlygas: jei, girdi, mokytojaus skirimas prigulės nuo manęs, tai sutinku pirmininkauti, o jei ne — tai ne. Atidavė vėl ant balsavimo. Bet čia išlindo su savo politika ir klebonas Gudzinskas ir pasakė, kad pirmininku turi buti išrinktas kun. Strielčiunas ir valdyba į jo parėdymus neturi kištis. Žinoma, kunigi dvasiško tėvelio neklausysi! Vėl slaptas balsavimas. 3 nariai vėl atsisako nuo balsavimo, o kiti visi pavedė viską valdyt vienam pirmininkui, be valdybos rodos.

Taigi dabar naujasis pirmininkas Siručio mokytojum nepriims. Klausimas, kas dabar užmokės už kelią, jei Sirutis ant valdybos pakvietimo atvažiuos. Pirmininkas Strielčiunas atsisako. Lapėnas gi buvęs pirmininkas, kuris yra draugė ir kasierium, atsisakė sugrąžinti kasą, sakydamas: "Jeigu Sirutis pareikalaus už kelią, tai iš tų pinigų užmokėsiu už kelią, o kitus sugrąžinsiu". Pinigų kasoje yra 12 ar 13 rub. su kapeikomis. — Tai mat kokios pas mus apšvietimo draugijos! *Tautietis.*

("L. U.").

BRANGUS GYDYMOSI.

Viekšnių apylinkėj (Šiaulių pavieto) susirgo Daubiškių dvaro ponia — Moro. Kažin kokia biauri votis įsimetė į krutinę. Sergančiosios brolis pakvietė iš Maskvos daktarą-universiteto profesorių. Daktaras už apsilankymą paėmė tukstantį rublių. Vaistus užrašė iš Paryžiaus; vieni vaistai stačio 6

tukstančiai frankų; jų vardas radium. Pridėtas prie kuno jis peršviečia ir naikina toj vietoj ligos bakterijas. Radium tukstantį kartų brangesnis už auksą. *J.*

("V-tis").

IŠ YLAKIŲ,
Telšių pav.

Visaip buvo raginti ylakiečiai liautis girtuokliauti, bet nieko visnegelbėjo. Nė "Blaivybė" neatpratino žmonių nuo degtinės. Antgalo ylakiečiai kitokį budą surado kovai su degtine: bausti už girtuokliavimą pinigais. Pirmutinis pavyzdį davė Gritaičių sodžius. Visi to sodžiaus žmonės ant popierio padarė sutartį, kad nebegersią daugiau degtinės. Už pirmą prasižengimą paskyrė 1 rub. pabaudos, antrą 2 rub. ir tt. Už surinktuosius pinigus žada laikraščių išsirašyti. Prie gritaitiečių sumanymo prisidėjo ir kitų sodžių gyventojai. Tokiu budu susidarė, tarytum, kokia draugijėlė. Nuo to Ylakiuose girtuokliavimas žymiai mažinasi.

Dieve duok, kad ir kiti lietuviai imtų sekti ylakiečių pavyzdį

Stasio Kazys.

("Saltinis").

IŠ ŽIURIŲ-GUDELIŲ,
Vilkaviškio pav.

Gruodžio 2 d. musų ir aplinkinių kaimų ukininkų, kurie priguli prie musų mokyklos, buvo sueiga. Nutarta du kartu per sanvaitę siuntinėti arklius kunigui, kuris apsiima išguldinėti musų mokykloje tikėjimą. Arklius turės šiuntinėti paeiliui visi ukininkai, kurie tik prie mokyklos priguli, nors jie vaikų ir neturėtų mokykloje. Papeikimo verti kaip-kurie ukininkai-rėkšniai už savavališką parašų rinkimą sueigose ir už bereikalingą pykimą dėliai nepasirašymo po kiekvieno nutarimu. Pasirašymas priguli nuo kiekvieno liuoso noro. *Motiejus Merkevičius.*

("Saltinis").

IŠ GELGAUDIŠKIO,
Naumiesčio pav.

Dvaro darbininkų gyvenimas čia, kaip girdėti, labai skurdus. Algą, vietoj kas mėnuo, moka tarpais į penkis ir daugiau mėnesių, o kad žmogus be druskos valgo arba be žiburio sėdi, tai ponui nerupi. Neteko vasarą javų, liepia savo pinigais pirkties kada jie brangiausi, prikulę šviežius atiduos, tuomkart kada netoli pusę kainos bus verti. O kad turi ponas girių, tai atėjus žiemai, be naminio darbo, tie patįs kumečiai turi girias išvežti. Per dienas žiemos šaltyje reikia girioj išbuti; o iš dalies ir valgytį. Malkoms gi darbininkų atveža pakelėse prikirtę senų apipuvusių gluosnių arba kelmų ir žiūrėk į juos, o laiko susikirsti šeimininkas negauna, negut vakarais, rytais arba naktimis. Teip-gi tarpais gauna žabrų, kuriuos pečiui užkurus, vanduo bėga. O tarpais ir be to reikia pakęsti. Prie tokio darbo girioj, turtingas tas skaitosi, kuris turi nors išplikusią skrandelę, nes avies ponas nebeleidžia laikyti. Uždėti bausmę už mažaką mėgsta, o kad darbininkas dirba iki gerų išvakarų, o tarpais ir naktimis ir kelia anksti tamsoj apie šeštą valandą su visu kuo turi kelti girios vežti; apmokėti ponas viršaus nenori. Pataikius blogan upan dar ir apkulti gauną. Kuris apsirgo kokią dieną arba vaikai langą išmušė, tuo pabaudą rašo. Kitas metų gale 8 ir daugiau rub. iš algoc negauna. Smagu ponui pasivažinėti po Varšavą už varguolio kruviną skatiką! Galvijus vasarą išplikusiose pievose gano, nuo pono galvijų skyrium, o žiemą stovi netoli lauke, nes tvartai beveik be stogų. Pašaras teip gi menkas. Pereitą žiemą kokiu tarpu buvo paskirta kumečių galvijui per visą dieną 4 svarai šiaudų ir 5 šieno. Paklodams šiaudų teipgi labai gailisi, o šįmet rudenį ir giraitę prie sodo užrakino, kad lapų nesineštų pakloti. Kaip girdėti, tokiu budu ponas nori priversti dvariškius nelaikyti galvijų. Jų vieton ponas ketinąs duoti pieno savo galvijų pervaryto per centrifugą ir truputį šiaip pieno.

Kampininkas.

("Saltinis").

APSVIETIMO PLATINTOJAI SODŽIUOSE.

Šiomis dienomis Trakų pavieto teismas terp kitų bylų nagrinėjo ir šias apie slaptą vaikų mokymą sodžiuose.

1. Landvaravo grapienės Tiškevičienės dvare buvo atidaryta prieglaudą-mokyklėlė vaikams tėvų, dirbančių dvare ir aplinkėj. Mokykla tebuvo tolei, kol nežinojo policija. Pereitais metais, nežiurint grapienės paaiškinimo, jog ji atidaryti prieglaudą gavo 1905 m. iš gubernatoriaus privatinį leidimą, policija surašė "protokolą", paėmė visus daiktus, raštus mokykloje, kaip antai: sansiuvinius rašyti, lenteles, rankvedžius ir padavė teisman. Į teismą grapienė neatvyko; tad už akių tapo nubausta 25 rub.

2. Antra tokia mokykla buvo Valkinike prie Galičkio dirbtuvės. Vietinis asesorius pasirupino vienok panaikinti ją. P. Galičkis pats teisme prisipažino įsteigęs prieglaudą pagal teisių draugijos "Oswiata", manydamas, kad tai valdžios nėra užginta. Teismas nubaudė G. ir mergaitę-mokytoją po 3 rub.

3. Viename sodžiuje Senųjų Trakų parapijos pas valstietį Kuzmickį užčiupo urėdninkas apie 10 vaikučių, kurie turėjo su savim vien tik sansiuvinius rašyti. Mokytojo nerado. Tai buvo Kuzmickio bernas (darbininkas), kurs laisvomis valandomis mokęs vaikučius katekizmo, kai-kuriuos ir rašyt. Ir Kuzmickas užmokėjo 3 rublius.

4. Pas vieną valstietį Valkininkų parap. urėdninkas buk tai radęs teip-pat "mokyklą", kurioje mokinosi 30 vaikų. Kaipo prirodymą, privedė, kad radęs du ilgu suolu ir stalą su rašalų. Valstietis prieš teisėjus teisinosi, tik pas jį buvusi atvažiavusi gimnaitė, kuri, prašant kaimynams, apsiėmusi priruošti keletą vaikučių prie pirmos išpažinties. Ji pati rašyti nemokanti, tik mokanti skaityt ant knygų. Teisinosi prieš teisėjus lietuviškai. Urėdninkas gi radęs apie 30 vaikų dėl to, kad jam atvažiavus, prisirinkę daug "žioplių", kuriuos ir užrašė kaipo lankančius mokyklą. Teismas, valstietį ir merginą-mokytoją nubaudė po 3 rub.

Lėlys.

("V-tis").

POLITIKOS BYLOS.

Panevėžyje sausio 11—16 d. 1910 metų Vilniaus teismo rumai teis šiuos politikos "nusidėjėlius".

11 d. sausio: 1, Julijoną ir Ipolitą Čekaučkus — už agitacija, 2, Petrą Miliuną, Ignotą ir Antaną Lapinskus — už agitaciją ir užgintos literaturos laikymą.

12 d. sausio: 1, Bal. Mierkį, Juozą Valavičių, Antaną Leleiką, Justiną Kavoliauską ir Alpensą Avižienį — už agitaciją terp naujokų kareivių, 2, Juozą Bieliaką (Jokulį), 3, Juozą Stauską, Ignotą Barzdą, Kazį Ubeiką ir Juozą Valavičių — už prigulėjimą į partijas.

13 d. sausio: 1, Jokubą Draseiką, Juozą Balčiuną, Karolį Vildę, Andrių Levoną, Vilimą Stankevičių, Joną Anuškevičių — už priderėjimą į partijas, 2, Steponą Bilžį — už priderėjimą į L. S. D. P., 3, Tadą Sabaliauską — už agitaciją.

14 d. sausio: 1, Peisachą Meną, Borysą Kissiną, Kalmanną Kliačką, Marijoną Černiauską ir Steponą Mickevičių — už agitaciją, 2, kunigą Juozapą Tumą, Vadakčiukų filijistą, dabar "Vilties" redaktorių, ir Adomą Velykį, Naumiesčio pirklį — už agitaciją.

15 d. sausio: 1, Antaną Laurynaitį, Petrą Vaičiulį, Vladimirą Averkiną, Kazį Janelionį — už agitaciją, užgintos literaturos laikymą ir valdininkų įžeidimą, 2, Jeronimą Morauską — už priderėjimą į partiją, 3, Kupstą, buvusįjį dumos atstovą — už agitaciją.

16 d. sausio: 1, Vlad. Saračinską — už agitaciją, 2, Magnų Kazėną — už agitaciją, 3, Kaz. Krotkų, Bron. Lėsį ir Vinc. Kaupą — už agitaciją.

Vis tai 1905 revoliucijos metų liekanos, vos tik po ketverių su viršum metų susilaukę teismo. Daugumas buvo liuosi, užsistatę po kelis šimtus rublių; kai kurie teismo laukė kalėjime.

("V-tis").

JONIŠKĖLIO ŽEMDIRBYSTĖS MOKYKLA.

Kauno gubernijoje, Panevėžio pavieto nuo pat Kuršo traukiasi puikus, derlingi šlyno laukai. Penkiolika iki dvidešimties kviečių grudų — tai paprastas ten uždėrėjimas. Nestebėtna todėl, kad ten sodiečiai, nors dar ir neišsiskirstę viensėdijomis, gyvena kaip geri dvarponiukai. Jų važiuojami arkliai yt liutai, o triobos dažnai tikri miestų namai. Iš to krašto nemaž sodiečių sunų išėjo į daktarus, inžinierius, advokatus, kunigus. Kaikurie tų ponelių padeda savo broliams sodiečiams dar poniškiau gyventi ir tame gal yra viena iš svarbiausių priežasčių, kodėl Joniškėlio žemdirbystės mokykla netarpsta terp savųjų.

Pasakius to krašto katram sodiečiui:

— Leisk sunų į žemdirbystės mokyklą! — išgirsi tik nusišypsojimą, ir pamatysi rankos mostelėjimą, reiškiantį pilną paniekinimą.

Mokyties žemę dirbti?! Kokio čia mokslo reikia?! Juk kiekvienas žino: duok žemei gero mėšlo, tai žemė tau ir be mokslo atiduos! Jei galėčiau leisti sunų į kunigus, arba į daktarus, o geriausiai į inžinierius — tai kas kita. Tokio mokslo žmonės tai bent tukstančiais pinigus semia.

Teip galvodami musų sodiečiai neleidžia vaikų į mokyklą jiems įkurtą, ir patįs nieko nesimoko. Veda savo ukius, teip kaip tėvų buvo vesta, o perplačiai pagyvenę, sprunka į Amerikos „mainas", apleizdami savo tėvų žemelę. O Joniškėlio mokyklos puikios triobos pastovėjusios kelėtą metų pusdykios prisipildė latvias-mokiniais. Tik nedidelis lietuvių skaičius, daugiausiai vargdienių tėvų vaikai, negalėdami apie kitą mokslą svajot, pasitenkina Joniškėlio mokyklos teikiamu apšvietimu.

Teip labai stokuojant musų krašte apšvietimo įstaigų, Joniškėlio mokyklos nevertėtų niekinti, tai vis dėlto šaltinis, iš kurio daug naudingų žinių galėtų musų jaunoji karta pasisemti.

Visų pirm reikia iškelti puikų mokyklos rumą. Dideli augšti ir šviesųs mokinių miegami kambariai, toks pat valgomasis. Kliasos tokios, kokių ir musų pavietų gimnazijos neturi. Aplinkui gyvenamojo rumo puikios ukiškos triobos, naujai įtaisytas sodas ir šimtas dešimtinių lauko, kuriame patįs mokiniai dirba, t. y. vasarą praktiškai įvykdo tai, ką per žiemą iš knygų mokėsi. Už pusviorsčio puikųs Mušos krantai, apžėlę krumais grąžina apielinkę ir vasaros laiku suteikia puikią maudyklę.

Mokslas toje mokykloje tveria 5, o kas nori ir 6 metus. Į pirmas kliasas priima vaikus nuo 8 metų ir ten yra mokoma tas pats, kas visose pradinėse valsčiaus mokyklose. Tos pradinės kliasos yra pačiam miestelyje ir jose moka du mokytoju — rusas ir lietuvis.

Į specijališką žemdirbystės mokyklą priima baigusius šitą prirengiamąją mokyklą, arba išdavusius tam tikrus kvotimus. Mokiniai įstodami į specijališkas kliasas gali buti nuo 15 iki 18 metų amžiaus.

Specijališkose kliasose yra išguldoma: chemija botanika, zoologija, žinoma viskas pritaikyta prie žemdirbystės. Išguldomas dar mokslas gyvulių auklėjimo, vedimas ukiškų atskaitų ir fizika.

Kas pasilieka dar ir šeštus metus mokykloje, tam dar yra išguldoma specijališkai: rusų kalba, istorija, geometrija ir geometrijos piešimas, zoologija plačiau, veterinarija, linų išdirbimas, pieninin-kavimas, surių dirbimas, daržininkavimas, bitininkavimas ir vašlčionių teisės. Tose specijališkose kliasose išguldo vienas agronomas ir du gamtininku.

Mokiniai, kurie užmoka 110 rub. gauna už tą mokestį per ištisus metus mokslą, butą, valgį ir drabužius. Mokantieji 70 rublių negauna drabužių, turi savuosius dėvėti.

Joniškėlio parapijos valstiečių vaikams yra įkuriamos stipendijos, t. y. jie gali visai dykai pilną užlaikymą ir mokslą gauti. Kol dabar apielinkės žmonės nesinaudoja jiems teikiamoms teisėmis, yra priimami mokiniai visai veltu ir iš toliau, tik butinai turi jie buti Kauno gub. valstiečiai.

Nuo šiųjų metų mokykla ketina truputį pakelti kainą už užlaikymą ir mokslą.

Kam rupėtų arčiau pasižinti su tos mokyklos programa, gali kreipties į mokyklos inspektorį, kurio adresą paduodame.

Inspektoriui Joniškėlio Ignoto Karpio vardu Mokyklos, Joniškėlis, Kauno gub.

("Žemė").

IV LIETUVIŲ DAILĖS PARODA.

Lietuvių Dailės Draugijos Valdyba praneša, jau esą nuspręsta vasario mėnesyje šių metų surengti Vilniuje IV iš eilės lietuvių dailininkų darbų parodą. Todėlei prašo visų musų artistų, kaip Lietuvoje, teip ir užsienluose gyvenančių, tai atsiminti ir prirengt ton parodon savo darbus. Lygiai prašome visų, kam rupi musų tautinė dailė, ypač liaudies dailės plėtojimas teip pat ir pačių sodiečių, parinkti ir priruošti ateinančion parodon visokių lietuvių padailintų išdirbinių iš medžio, molio ir kitiokios medžiagos, audimų ir kitų moterų darbų su artistiškais raštais, turinčius musų tautišką žymę, — Nors ir gražųs darbai, bet neoriginaliniai, tarptautiškais padailinimais, parodon nebus priimami.

("V-tis").

IŠ LIETUVIŲ MOKSLO DRAUGIJOS.

Amerikiečiai lietuviai, kitą kartą skelbę vadovėlių konkursus, susitarę su savo įgaliotiniu Tomu Žilinskiu, toliau rupinties tais konkursais pavedė M. Draugijai. Apsiėmusi, L. M. D. Valdyba iš savo narių paskyrė tam itkslui administracijinę komisiją: *Dr. Joną Basanavičių, Dr. Jurgį Slapelį ir kun Juozą Tumą.* Į tą komisiją, kaipo butinas amerikiečių atstovas, įeina ir *Tomas Žilinskas.*

Visais reikalais į komisiją reikia kreipties per L. M. D. Valdyba; Vilnius, Lydos gatv. No. 7.

L. M. D. Valdyba.

Komisija vadovėlių konkursams tvarkyti, pradėdama savo darbą, kreipiasi į Gerbiamusius Lietuvos Pedagogus, prašydama patarimų:

1. Kokių gerų vadovėlių labiausia stingama: kokių tuojau, neatidėtinai reikia, ir 2, ko reikalauti iš konkursan statomų darbų?

Per Kalėdas Vilniun laukiame keleto žinovų, su kuriais bus apie tai tariamasi. Todėl ir kitus prašome savo patarimus atsiųsti viršiau padėtu adresu — iki Kalėdų.

Komisijos nuomone, pirmiausia reikalinga populiariškai parašytų šių vadovėlių:

1. Lietuvos geografijos,
2. Visuotinosios geografijos,
3. Lietuvių tautos istorijos,
4. Lietuvių literaturos istorijos.

Kituose dalykuose jau turime apygerių vadovėlių, arba bent tokių, kuriais galime šiaip teip atstoti gerus. Išvardytųjų gi nei vieno nors kiek tinkamo neturime. Lauksime betgi musų pedagogų nuomonės.

Komisijos nariai:

J. Basanavičius,
J. Slapelis,
Kun. Tumas.

LIETUVIŲ KALBA ŽEMOSIOSE MOKYKLOSE IR LIETUVIŲ KALBOS MOKYTOJAI.

Gegužės 1 d. 1905 m. ir balandžia 22 d. 1906 m. manifestais lietuvių kalba įleista Vilniaus apskričio mokyklosna, bet ligi šiol nebuvo musų kalbos programa ministerijos patvirtinta, nes mokyklų vyresnybė su tokiais reikalais nesiskubina. Laukiama mat, ar neapsieis be tokių naujienybių įvedimo. Ligi pereitųjų metų lapkričio mėnesiui, švietimo ministerija neprisirengė lietuvių kalbos klausimo galutinai sutvarkyti ir tiktai to mėnesio 25 d. teišsiuntė apskričio globėjui raštą, paliepdama ateityje prisilaikyti tam tikros, ministerijos patvirtintos programos. Tame pat įsakyme (No. 30717) kalbama ir apie lietuvių kalbos mokytojus, kurių ligi šiol nebuta. Šitas ministerio parėdymas turi didelę svarbą dabartiniame musų mokyklos gyvenime ir labai įdomus, kaipo istoriškas dokumentas; musų kalbos teisių praplatinimą pradedamosiose mokyklose ministerija dabar nei manyti nemano. Priešingai, tuo įsakymu stengiamasi užbėgti už akių tiems, kurie gali, neveizėdami ministerijos nuomonių, imti ir praplatinti tas teises gyvenime, kol jos įstatymais bus dar nesutvarkytos. Tokiais ministerijai pavojingais žmonėmis, be abėjo, gali buti lietuviai mokytojai, jeigu jų daugiau mokyklosna įsileisti. Todėl ministerija sumanė naują pradedamųjų mokyklų mokytojų tipą — lietuvių kalbos mokytojus. Kiekvienam suprantama, jog įleidus mokyklon tautos kalbą, kaipo atskirą mokslo dalyką, pačiai mokyklai dar nesuteikiama tautiškosios spalvos. Tokia mokykla kaip buvusi teip ir pasilieka rusiška, kol visoko mokama rusiškai, kol mokykloje vartojama rusiškos dvasios vadovėliai ir mokyklos vedimas pasilieka ruso rankose. Nėsant tam tikrų lietuvių kalbos mokytojų, noroms nenoroms reikėjo skirti mokytojais lietuvius, jeigu neatsidrąsinta atšaukti tų manifestų, kuriais musų kalba mokyklosna įleista, o šitų mokytojų labiausia privengta. Pavedus mokyklą lietuvio globai sunku buvo tikėti, kad jisai nejneštų į ją lietuviškos dvasios. Taigi ministerija ir sumanė įsitaisyti tam tikrų mokytojų, kuriems teleidžiama butų išguldinėti vien lietuvių kalba irtai ne literaturos, betknygų kalba, vengiant visomis pajiegomis Tilžėje ir Amerikoje spauzdintų vadovėlių.

Taigi kalbamuoju įsakymu, ministerija rupinosi užtaisyti kilpas normaliniam musų mokyklos augimui, o neikiek jam nepadėti. Tačiau, kad jame kalbama apie musų teises, reikia butinai jis pažinti ir tą, kas juomi mums yra duota, pasistengti kuoplačiausiai išnaudoti. Apie kokias gi musų teises kalba tas ministerio raštas? Iš vienos pusės ten aiškiai nurodyta, kiek galima yra pradedamosiose mokyklose musų kalbos mokytį, o iš antros, kokio mokslo reikalauti iš tų, kuriems norima lietuvių kalbos išguldinėjimas pavesti. Apie tai mes žodis į žodį iš ministerio rašto ir papasakosime.

Lietuvių kalbos mokymo programa pradedamamsioms mokykloms vakarų gubernijose.

I-ji kliasa.

I-asis skyrius. Skirstymas žodžių į skiemenis ir skiemenų į garsus. Atskirų žodžių ir trumpų sakinių skaitymas ir rašymas. Nedidelių ir vaikams suprantamų straipsnelių skaitymas, atpasakojant kas perskaityta sulyg mokytojaus klausimų ir be mokytojaus pagelbos (pratinimas liuosai ir kiek galima aiškiai skaityti). Lengvų šakmelių ir eilelių mokymasi iš galvos.

Balsės ir priebalsės. Priebalsių suminkštėjimai prieš *a, o, u* (ir *ą, ų, ą*). Vartojimas *i*, ir *y*, taipogi *ą, e, ę.* Dvibalsės (*ai, ei, au, ui*) *ie, uo.* Ištarimas *ą, ę, ų* (mokinių tarme ir knygų kalba). Dalinimas žodžių į skiemenis ir kilnojimas iš vietos eilės kiton. Mažosios ir didėsės raidės. Kur vartojama didėsės raidės. Kirčiai. Garsų diktandas ir atskirų žodžių su trumpais sakiniais rašymas, diktuojant su paaiškinimais. Perskaitytojo teksto nurašinėjimas iš knygų.

II-is skyrius. Nedidelių straipsnelių skaitymas su paaiškinimais (aiškinama turi buti kaip straipsnių turinys, teip ir jų kalba; čia atkreipiama mokinių atidžia į galinus vietinės tarmės skirtumus nuo knygų kalbos, kaip atskiruose žodžiuose, teip jų ištarimuose ir pačios kalbos santaikoje). Paskaitytųjų straipsnių pasakojimas, sekant mokytojaus klausimų ir nuosekliai be jų. Atpasakojimas raštu nedidelių mokykloje paskaitų ir išaiškintų straipsnelių, sekant mokytojaus klausimą. Ndidelių dailiosios literaturos raštelių mokymosi iš galvos.

Sakinys ir jo dalįs. Žodžiai, reiškiantieji daiktą, jo budą ir veiksmą. Daiktavardis, skaitliai, gymės ir linksnių galunės sulyg klausimų. Įvardės, pakeičiančios daiktvardžius. Budvardis, jo sutaikymas su daiktavardžiu gymėje, skaitliuje ir linkmėje; linksnių galunės sulyg klausimų (budvardžiai linksniuojama draug su daiktavardžiais). Veiksmažodis; ypatos ir laikai, (paprastaieji) sakymo budai. Priešdėlis, jo rašymas drauge su žodžiu ir skyrium.

Vartojimas *o, ė, i, ų* svarbiausiuose atsitkimuose (žodžio viduryje ir pabaigoje). Taškelio, klausimo ir šauksmo ženklų vartojimas svarbiausiuose atsitikimuose, dvitaškis (prieš vienokių žodžių eilę ir svetimąją kalbą), kabeliai (įvedant svetimus žodžius), skirsnelis. Diktandas (aiškinimui ir patikrinimui gramatikos taisyklių). Išrašinėjimas iš knygų.

III-sis skyrius. Aiškus ir sumanus skaitymas, žodžiu ir raštu nuosekliai atpasakojant kas perskaityta. Sakmių, eilių ir prozos pavyzdžių mokymas iš galvos.

Daiktavardžiai tikrieji ir netikrieji, daiktavardžiai vien daugskaitoje arba vienskaitoje tevartojami. Bendrosios gymės daitkavardžiai. Budvardžiai, budvardžių laipsniavimas, vientiesieji ir dvilypuotieji daiktavardžiai. Įvardės, jų skyriai ir linksniavimas. Skaivardžiai ir linksniavimas. Veiksmažodžiai, visi sakymo budai ir laikai. Kitos kalbos dalįs.

Sakinys ir jo dalįs: veikėjas, apysaka, aptartis ir aplinkybių žodžiai. Paprastieji ir sudurtieji sakiniai. Pratinimas tinkamai statyti ženklus ir sakinio dalis. Diktandas. Nedidelių aprašymų sudėjimas sulyg duoto pliano arba pavyzdžio.

Pastaba 1. Mokiniams išreiškiant savo mintis žodžiu ar raštu, mokytojas reikalauja, idant vaikai visuomet kalbėtų, kiek galint, paprasta, aiškia kalba. Kalbos kraipymas, dailinimas arba darkymas neturi čia rasti vietos. Mokinių tarmės ypatybės turi buti kiek galima kenčiamos.

Pastaba 2. Lietuvių kalbos gramatika visą laiką išguldinėjama praktiškai, perkratinėjant atskirus žodžius ir sakinius. Gramatikos mokymo tikslas—įpratinti teisigai kalbėti ir rašyti ir rašybos taisyklių išmokinimas. Gramatikos mokinant reikia vengti terminų daugumo. Gramatikos žinios, sutektos gimtosios kalbos lekcijų laiku, turi buti rinta parama per rusų gramatikos lekcijas; ko išmokyta per lietuviškosios gramatikos lekcijas, lengva bus sunaudoti rusiškos gramatikos mokinant.

II-oji kliasa.

Knygų kalbos pavyzdžių skaitymas ir svarstymas. Mokykloje perskaitytų ir išaiškintų straipsnių atpasakojimas žodžiu ir raštu. Straipsnelių pliano statymas ir jų idėjos suradimas. Lengvi savarankiški rašinėjimai aprašomojo ir pasakojamojo budo (mokiniai raštu išdėstė, ką jie kuomet yra matę ar girdėję). Sakmių ir kitų eilių mokymasi iš galvos.

Trumpas lietuvių kalbos gramatikos kursas (Atkartojama visa, kas išmokta I-je kliasoje). Gramatikos papildymas smulkesnėmis žiniomis apie veiksmažodį ir kitas kalbos dalis, vyriausieji žodžių sufiksai, smulkesnės žinios apie sakinio dalis. Įviarys sudurtieji sakiniai. Lietuvių kalbos santaikos ypatybės, palyginant su rusiškąją. Svarbiausios žinios apie tarmes.

Pastaba. Abiejuose II-ios kliasos skyriuose, parenkant medegą skaitymui ir paskirtai savarankio rašymo temas, o teip pat gramatiką gvildenant, mokytojas turi atsižvelgti į mokinių prasilavinimą ir mokslą.

Programa egzaminuojant norinčius įgyti vardą lietuvių kalbos mokytojaus žemosiose mokyklose.

1. Lietuviško rašto teisingas ir mikluš skaitymas ir mokėjimas teisinga lietuviška kalba apaiškinti ir atpasakoti kas perskaityta. Duodančiam egzaminą žinomo, ar egzaminatoriaus perskaityto straipsnio atpasakoti mokėjimas, prisilaikant ortografijos taisyklių.

2. Tvirtas mokėjimas lietuviškos gramatikos kurso (etymologijos ir santaikos) sulyg dvikliasių mokyklų programos. Tų lietuviškos santaikos ypatybių žinojimas, kuriomis lietuviškoji kalba skiriasi nuo literatiškosios rusų kalbos. Lietuviškosios kalbos tarmių ypatybių pažinojimas.

3. Geresniųjų mokymo budų ir labiausiai vartojamo valdžios užtvirtinto elementoriaus pažinojimas. Tvirtas žinojimas turinio vienos lietuviškos skaitymo knygos iš tarpo tų, kurios patvirtintos lietuvių kalbos mokymui pradedamosiose mokyklose (kai-kurias eiles ir sakmes iš tos knygos duodantis, egzaminą turi mokėti iš galvos).

Tai tokios naujenybės įvedama musų mokyklosna. Apie jų praktiškąją vertę, o ypač apie teikiamuosius mums lietuvių kalbos mokytojus pakalbėsime vėlesniuose numeriuose. Šiuo žygiu apie juos tiek tepasakysime, jog nėra blogo, kurs negalėtų išeiti ant gero.

("Mokykla").

LIETUVIAI VOKIETIJOJE.

Vestfalijos ir Reino apygardoje lietuvių gyvenama 700—800, šiuose žinomuos miesteliuose: Essuose, Dortmunde, Chelne ir sodžiuj Courle (Kurele). Dirba anglių kasyklose, geležų dirbtuvėse, mažuma prie murininkų ir kasimo žemės. Uždarbiai: anglių kasyklose uždirbama į 8 val. darbo dieną nuo 3 mk. 50 pfg. sulyg 6 mark., geležų dirbtuvėse už 10 val. darbo dienos 4 mk., prie murininkų vasarą dirbama 10 val., mokama už valandą 40—50 pfg., prie kasimo žemės vasarą dirbama 11—13 val., už valandą mokama 35—40 pfg.

Apšvietimo kulturiškumo terp visų lietuvių teip kaip nėra; iš lietuviškų laikraščių pareina į Dortmundą vienam žmogui Škotijoj išeinantis "Rankpelnis" ir vienas naujai atvykusis užsisakė "Kovą"; jie žada užsisakyti dar kokį lietuvių [illegible] bet neišsirenka kurs butų "netautiškas". Girdėjau kad į Essus pareina vienam žmogui visi katalikiški laikraščiai, esą skaito ir kitiems dalina. Courle vienas vokietis pardavinėja lietuviškų maldaknygių, dvasiškų knygų ir Liepuko eiles. Tai ir viskas.

Lietuviai gana įstautėję, didžiuma kalba perpus vokiškai, lietuvių vaikai nemokinami lietuvių kalbos, nes patįs tėvai jos nenori, kadangi vokiečiai neapkenčia lietuvių, tad ir leituviai nekenčia savo kalbos gėdisi jos.... niekina savo tautą ir stengiasi pastoti tokiu, kad į ji visi žiurėtų kaipo į "vokietį".

Visur, ypatingai-gi Courle, lietuviai dideliai girtuokliauja, išskyrus tuos, kurie, kaip minėjau skaito laikraščius. Policija lietuvius persekioja, čiabuviai neapkenčia. Esuose nepriima nei vieno Rosijos ateivio prisirašyti ant policijos (lenkams iš Rusijos niekur čia neleidžiama apsigyventi); lietuviai kalba, kad Courle naujų lietuvių darbininkų nepriima į anglių kasyklą, kuri viena tik ir tebėra; joj dirba visi Courlo lietuviai.

Vokiečių policijos daroma teip, kad nepasidaugintų skaičius lietuvių (pasak vokiečių — Russlandų) gal atsitikti, kad sumanys išvaryti, kaip tai buvo padarę 1906—1907 m.

Priedermes kiekvieno lietuvio (ir visų ateivių) visupirmu prisirašyti ant policijos; tam reikalinga turėti didieji metrikai (metrikuose turi buti antroj pusėj parašyta vokiečių kalba: kokia pavardė, senumas ir tt.; bet vokiečių policijai neįskaitant rusų rašto, tinka metrikų vietoj ir teip koksai prirašytas popieros lapas su "gerbine marke" ir "penkkapeikio" antspauda, kad tik antroj pusėj buvo vokiškai parašyta, kad čia "metrikai". Vienas lietuvis aiškino, kad jis prisirašęs ant palindijimo gauto Lietuvoj iš pradinės mokyklos, o kitas buk ant "karvės paludijimo" ir vi vieton metrikų. Bet toki juokai kartais gali brangiai apsieiti, jei policija susektų apgavimą. Prisirašius gaunama, teip vadinama "Meldeshein" su kuria reikalinga eiti į tam tikrą kontorą, kur gaunama dėl darbo korta "Quittungskarte", su ja galima jieškoti darbo prie kasimų žemės ir murininkų; išsiėmus teip vadinamą "Legitimationsschein" (už ją mokasi 5 mk.) galima gauti darbą ir pabrikuose. Norint įstoti į anglių kasyklą, reikalingą vien mažųjų metrikų, liudijančių, kad darbininkas yra 22 metų, jaunesnių nepriima; įstojantį dirbti į anglių kasyklą apžiuri daktaras, ar tvirtas ir sveikas; į dirbtuves (pabrikus) nepriima tik visiškai nesveikų.

Mokesčius moka kiekvienas darbininkas pagal uždarbį: dirbančiam prie žemės kasimo, murinkų, nuo savaitnio uždarbio 25—30 mk. nulaikoma apskritai imant 1 mk.; tie pinigai skiriami ant ligonbučio "Krankengeld" ir senatvei "Invalidengeld". Be to yra dar valdiški mokesčiai ir mokesčiai tiems, kurie laiko pavienius vyrus; už vyrą metams mokama arti 10 mk.

Pavienių lietuvių gyvenimas mažumą, sunkesnis negu vedusių; vienstypiai išnaudojami dar ir šeimininkų; vedę lietuviai samdo stubas už 11—20 mk. ir užlaiko 2—4 pavienius vyrus; ant "pilno gyvenimo" mokama į mėn. 50—60 mk., ant "pusės" — 30 mk.; jei duoda tik juodą kavą, guolį ir apskalbia, mokama 11—12 mk.; ne visuose miesteliuose ir ne pas visus lietuvius vienodai viskas kainoja, bet skiriasi nedaugiau kaip 1 mk. Geresni valgomi daitkai teip-gi brangųs. Bet paimkim Courle šeimininkas liet. laiko stubas iš 3 kambarių, gauna daržą, už tai moka į mėnesį 9 markes, o užlaiko 3—4 pavienius vyrus, kartais ir 5, paskiria jiems vieną kambariuką, duoda guolį, juodą kavą ir apskalbia, už tai ima į mėn. 11 mk.

Naujai atkeliavusiems, nemokantiems vokiečių kalbos sunku gauti darbas, bet vasaros laiku galima; pavasarį į čia atvyksta italų ir lenkų nuo Poznaniaus ir Westpreisų; ant žiemos jie vėl keliauja į tėvynę, bet daug yra ir čia apsigyvenusių.

Jeigu gyvenimas nepriverčia, nekeliaukite lietuviai iš Lietuvos dėl uždarbių arba apsigyventi į šią vietą, nes į viską atsižvelgus sunkus čia darbininkų padėjimas, o ypatingai, kad Rusijos ateiviai neapkenčiami. *Z. Ilgunas.*

("L. U.").

‖ Iš Anglijos kariško laivyno nežinia kas pavogė plianus aparatų ir ženklus bevielinio telegrafo.

IŠ AMERIKOS.

VIEŠOS NAUDOS ĮSTAIGOMS DOVANOS.

Viešos naudos įstaigoms Jungtinėse Valstijose šimet dovanota 141750000 dol. Trečdalys tų dovanų eina mokykloms ir mokslo įstaigoms. Neįstabu todėl jeigu Amerikos mokslo įstaigos ant pinigų stokos nerugoja.

LYGA PRIEŠ TRUSTUS.

Washington, D. C. Susitvėrė čia Lyga prieš trustus. Lyga mano suorganizuoti visos tautos boycótą tų trustų, kurie begėdiškai kelia kainas gyvenimui reikalingų daiktų. Prie Lygos pristojo jau ir keli kongreso nariai.

GRAŽI BANKRUTYSTĖ.

Detroit, Mich. Buvęs medžių prekėjas W. J. Theisen teisme užmeldavo savo nusibankrutinimą. Apreiškė jis, kad skolos turi $223-044, o turto tik $350, o pinigais 40 dol. Kreditoriams todėl už doliarį išpuola vos dešimta cento dalis.

BLOGIAU NEGU MASKOLIJOJ.

Atlanta, Ga. Čianykščiame kalėjime specijališka komisija susekė pasibaisėtinus prietikius. Kaliniai biauriai buvo kankinami, moteris kryžium karstydavo ant vagių įkaltų į sieną. Kalėjimo perdėtinis ir du urėdninkai atiduoti teismui.

ŠILTI PIETINIA KRAŠTAI.

Birmingham, Ala. Šitas miestas yra šiltuose Jungtinių Valstijų kraštuose, kur žiemos laike nereikėdavo gyvenimų apkurti. Šimet vienok ir čia aštrus šalčiai, 30 d. gruodžio sušalo čia du negrai.

SIAUČIA ŠILTINĖS.

Montreal, Kanada. Siaučia čia smarkiai šiltinės, nuo kurių išmirė ant 1000 gyventojų 5 ypatos. Sulyg daktarų apskaitymo, sergančių mieste yra 4500 ypatų. Daktarai mano, kad ligą platina užkrėstas bakterijoms vanduo.

SVARBUS RADINYS.

Denver, Cal. Profesorius Colorado School of Mines užtikrina, jog vienoj kasykloj jis užtiko daug urano, iš kurio ištraukia teip, ypač terp daktarų, pagarsėjusį radiju, kurio svaras, jeigu jo butų tiek ant svieto, kainotų 5 milijonus doliarių. Dabar gi jo turi tik Pranūzijoj ir tai labai mažai.

PASKENDO LAIVAS.

Newport News, Pa. Laike siautusių vėtrų, New Jersey pakrantėse paskendo anglinis laivas John A. Briggs. Ant jo buvo 7 įgulos ypatos. Manoma, kad visi tie žmonės prigėrė.

NUŽIURĖTA MIRTIS.

Los Angeles, Cal. Čia kučios vakarą pasimirė netikėtai 18 metų mergina Bessie Priest. Penki daktarai nusprendė, jog ji mirė nuo nuodų. Minėta mergina buvo susižiedavusi su vienu milijonierio sunum. Kučios dieną ji valgė pietus restauracijoj, kur buvo kitas į ją įsimylėjęs vyras.

IR VĖL EXPLIOZIJOS KASYKLOSE.

Centralia, Ill. 28 d. gruodžio, anglių kasykloj No. 5 atsitiko dulkių expliozija, kurios keturi darbininkai likosi užmušti. Kasykloj šitoj dirbo tik nuo vienų metų. Užmušti darbininkai buvo ateiviai, ne emerikonai. Apie tokių gyvastį Amerikoj mažai tesirupinama.

Herrin, Ill. Chicago Parteville Coal Co. kasyklose 23, d. gruodžio atsitiko dujų expliozija, kurios užmušta 8 ypatos, o 3 pavojingai sužeistos. Mat atėjo du inžinieriai ir kasyklų užveizda išmatuoti olą, kurioj jau nuo seniai ne dirbo, todėl prisirinko daug gazų; gazai tie ir expliodavo. Užmušti abudu inžinieriai, užveizda ir penki darbininkai. Terp užmuštų ir sužeistų lietuvių nėra, tik amerikonai ir italijonai.

J. S. Adomaitis.

NUŠALO RANKAS IR KOJAS.

Manitowoc, Wis. Farmeris 60 metų, Henry Nichels, grįždamas namon, nušalo rankas ir kojas ir kaip daktarai mano, atsieis jas nupiauti. O, rodosi, dar šįmet didelių šalčių ne buvo.

IŠGELBĖJO NUO BADO MIRTIES.

Hoquiam, Wash. Velkantis garlaivys atvilko čia laivą "Minie Caine" su beveik išdžiuvusiais nuo bado įgulos žmonėms. Plaukė jis iš Hapong, Chinuose. Išplaukus jam, pagriebė jį taifunas ir nunešė viską tinkamą valgiui. Tie žmonės badavo šimtą dienų ir butų badu numirę, jeigu ne but išgelbėti.

NELAIMĖ ANT TILTO.

St. Louis, Mo. 300 pėdų dirbamo per Mississippi upę Mc Kinley tilto nugriuvo į upę, o drauge ir 70 darbininkų. 40 darbininkų išgriebė iš upės, bet kas atsitiko su kitais 30, nežinia.

SAKO, JOG REVOLIUCIJA TURĖS KILTI.

Jenerolas Edvard S. Bragg, vadovas Geležinės Brigados, vienoj kalboj išreiškė: jog revoliucija Amerikoj ir naminis karas turės kilti, jeigu socijališki prietikiai nebus radikališkai perkeisti. Ištikro revoliucijai ir naminiui karui Amerikoj priežasčių netruksta. Jų pamatymui ne reikia nei nurodymų jenerolo Braggo.

ATEIVIAI.

New York. Pereituose metuose atkako čia iš viso 804870 ateiviai, o užpereituose metuose atkako jų tik 393753. Sugrąžinta gi jų atgal per ištisus metus 8748.

UŽMUSYSTA.

New York. Locnoj dirbtuvėj rado negyvą turtingą New Yorko drabužių fabrikantą, Morrisą Nathansą. Kunas buvo prie kedės pririštas. Kambarys, kuriame jį rado, buvo gazo prileistas.

JAUNAS SAUŽUDYS.

Toledo, O. Čia pasikorė 14 metų vaikas, Hermann Miller, kadangi mat tėvas jį už kokį ten vaikišką prasižengimą į kelnorę nuvarė.

VĖTROS.

St. Johns, N. F. Newfoundlando pakrantėse siautė smarkios vėtros, kurios paskandino 11 laivų su 60 įgulos žmonių. Vėtra siautė šešias dienas. Miestą Placentia užliejo vėjo išmestos vilnys; jos kaimą Blackhead suvisu nuplovė.

GAISRAI.

Dubois, Pa. Nuo parako expliozijos užsidegė namai anglekasio Stepono Bronovskio. Sudegė septyni vaikai, o 3 ypatos apdegė mirtinai.

Pratt, Kans. Sudegė čia namai našlės Blanton. Ugnyje pražuvo trejatas jos vaikų. Kada užgimė gaisras, vaikų motina buvo pas kaimynus.

New York. Jersey City, sudegė vieni italijonų apgyventi namai. Pražuvo ugnyje keturios ypatos, o 3 pavojingai apdegė.

Richmond, Va. Kaime Holland sudegė teatras, krasa ir 26 namai. Nuostolius gaisro padarytus skaito ant 150000 dol.

Providence, N. J. Siautė čia gaisras Deyer bloke. Du vyriškiai, besigelbėdami iš ugnies, šoko nuo viršutinių namų lubų ir mirtinai apsikulė.

Edenboro, Pa. Siautė čia gaisras; sudegė tulas triobų skaitlius, tame krasa, masonų žinyčia ir daug krautuvių. Nuostolius gaisro padarytus skaito ant $150000.

EXPLIOZIJOS.

Reading, Pa. Įtaisose Metropolitan Electric Co. išlėkė į padanges garinis katilas. Expliozijos penki darbininkai tapo užmušti.

Montreal, Kanada. Gelžkelio stoties trioboj ant Viger Place atsitiko expliozija, kurios 25 ypatos tapo sunkiai sužeistos; tame skaitliuje yra ir mirtinai sužeisti

Mineral Point, Ill. Kasyklose Ollie Bell, dinamito expliozijos užmušti keturi darbininkai. Matyt dinamitas, jį šildant, expliodavo. Visi keturi darbininkai tapo į šmotus sudraskyti.

NELAIMĖS ANT GELŽKELIŲ.

Traverse City, Mich. Netoli nuo čia susimušė 2 dalys Perc Marquette gelžkelio traukinio. Prie to du vyriškiai tapo užmušti, o keturi sunkiai sužeisti.

Tranton, Mo. Netoli nuo čia išsoko iš vežių pasažierinis traukinys Chicago Rock Island gelžkelio. Prie to 3 ypatos tapo užmuštos, o 15 tapo sunkiai sužeistų.

IŠ DARBO LAUKO.

¶ Pereitą sanvaitę Jungtinėse Valstijose buvo 254 nusibankrutinimai, arba 8 mažiau negu užpereitą.

¶ *Cincinnati, O.* Telegrafistai Big Four gelžkelio susitaikė su kompanija ir tokiu budu rengiamas streikas tapo prašalintas.

¶ *New York.* Dar vis streikuoja čia bliuzių siuvėjos. Jos reikalauja pripažinimo jų unijos.

¶ *Philadelphia, Pa.* Darbai eina čia vidutiniškai, žymiai geriau negu tą patį laiką pereitų metų.

¶ *St. Louis, Mo.* Darbai eina šiuom kartu ne prasčiausiai. Lietuvių čia vienok ne daug yra. Jie gyvena kitoj upės pusėj, mieste East St. Louis, Illinojaus pusėj.

¶ *St. Paul, Minn.* Siaurvakarinių gelžkelių kompanijos savo pažadėjimą priimti atgal streikavusius vežių nustatytojus, kaip tik bus vietos, atsiėmė atgal. Todėl maža viltis susitaikymo su streikuojančiais gelžkelio tarnais.

¶ *Schenectady, N. Y.* Pasibaigė streikas katilų dirbėjų American Locomotive Co. čia ir Dunkirke, Montreal, Richmonde, Va ir Pittsburge. Streikavo išviso 3000 darbininkų.

¶ *Carbondale, Pa.* Hudson gelžkelio Co. iš savo varstotų prašalino nuo darbo 19 darbininkų užtai, kad jie svėrė mažiau 150 svarų. Prisakyta visus turinčius 45 metus darbininkus, o sveriančius mažiau kaip 150 sv. paleisti nuo darbo. Varstotuose tos kompanijos darbininkams už dienos darbą moka $1.75. Su tokioms algoms turinti šeimynas darbininkai negali nutukti.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

IŠ CENTRALIA, ILL.

27 d. gruodžio anglių kasyklose Centralia Coal Co. No. 5 atsitiko nelaimė; likosi užmušti trįs lietuviai ir vienas švedas. Visi buvo šuvių padegėjai ir juos pagavo expliozija. Užmušti lietuviai yra: Jonas Jankus, paeinantis iš Joniškės parapijos, Saukėnų sodžiaus, Aleksandra Kazinauskis iš Papilės miestelio ir Jonas Svidra, paeinantis iš Panevėžio pavieto. Dabar užmušto švedo du broliai žuvo Cherry kasyklose. Iš užmuštų — Jankus yra vedęs, liko 5 vaikai; Svidra apsivedė du mėnesiai atgal; Kazinauskis nevedęs.

Du mėnesiai atgal toj pačioj šaftoj buvo teipgi expliozija, bet nebuvo smarki, tik vieną darbininką apdegino nors sunkiai, bet ne mirtinai, jis dar ir dabar guli ligonbutyj.

Ir dabar explnozija atsitiko, kaip sako, dėl nepildymo tiesų. Olas čia palaisto tąsyk, kada žino, jog atvažiuoja valdžios inspektoriai.

A. Baravykas.

IŠ INDIANA HARBOR, IND.

Lietuvių yra čia diktas burelis, bus apie 300. Yra 5 saliunai. Yra ir kelios merginos, bet jos labai puikavojasi (tas jau jų reikalas, į laikraščius apie tai nėra ką terlioti. Red.).

Per Kalėdas viemuose namuose susirinko burelis lietuvių. Iki 8 val. gražiai linksminosi, bet pasismaginę, pradėjo dainuoti. Gaspadinė reikalavo, kad nutiltų, bet kad dainuojantis ne klausė, tai jį primušė ir dagi laukan išmetė (tai jis gal žinos dabar, kad naktis ne dainoms, bet miegui. Miestuose galima dainuoti tik iki 10 val. vakaro. Red.).

Erelis.

IŠ JACKSON, MICH.

Šitame mieste yra Michigano valstijos kalėjimas. Miestas gražus ir gražioj vietoj. Gyventojų turi apie 32000. Terp gyventojų yra ir lietuvių 81 ypata, šeimynų yra 14, o vaikų 25 — 16 mergaičių ir 9 vaikiukai. Vyrų pavienių yra 25, merginų tik trįs. Daugumas čianykščių lietuvių paeina iš Trakų ir Seinų pavietų ir vienas iš Kauno gub. Lietuviai gyvena miesto dalyse Junction ir Motorville. 6 ar 7 šeimynos turi savo namus.

Iš darbų—čia yra įtaisos taisymo varvežių, išdirba koksą. Uždarbiai paprastų darbininkų — nuo $1.75—2.00. Darbą gali gauti kiekvienas norintis dirbti ir iš kitur pribuvę gauna darbą.

Čia saliunų nėra, todėl musų žmonelėms lengviau čia susitaupyti kiek skatiko. Muštynių ir vaidų čia todėl teipgi mažiau. Pragyvenimas ne brangus.

Priešginis.

IŠ KENOSHA, WIS.

25 d. gruodžio, 8 val. vakare, šv. Petro Halėj, apo atloštas vaikų teatras "Betlejaus Stainelė". Gerai tas veikalas tapo atloštas mažų vaikučių. Jie teipgi dekliamavo įvairias dekliamacijas ir tautiškas dainas dainavo po vadovyste p. Kotrinos Vincius. Gražiai tapo viskas atlošta — teatras dainos ir dekliamacijos, tik negerai, kad užveizda parengė tą vaikų "Teatrą ir balių" su svaiginančiais gėrimais.

26 d. gruodžio, 7 val. vakaro, buvo balius teipgi su svaiginančiais gėrimais.

Konosmietis.

IŠ MC KEES ROCKS, PA.

Šitas miestelis turi apie 10000 gyventojų. Yra čia daugiausia slovakų, bet yra ir mažas lietuvių burelis. Veik visi dirba dirbtuvėse, vos yra keli vertelgos. Apšvietimas mažai jiems rupi. Laikraščius mažai kas skaito; ateina tik keli egzemplioriai "Keleivio" ir "Dilgėlių".

26 d. gruodžio buvo čia lietuviškas vakaras su dainomis. Žmonių prisirinko pilna svetainė, daugelis negavo tikietų ir turėjo grįžti namon. Lošimas pasisekė pusėtinai (bet svarbiausias dalykas — ką lošė? Tas korespondento nepaminėta. Red.). Publika buvo užganėdinta, Gaila tik, kad publika nemokėjo laike perstatymo priderančiai užsilaikyti, tvarkadariams atsiėjo ne kartą, lošiant, prašyti užsilaikyti ramiai.

Darbai eina čia dabar vidutiniškai; visos dirbtuvės pradėjo dirbti, bet uždarbiai menki.

I. Grinis.

IŠ PHILADELPHIA, PA.

Lietuvių čia yra visokių; yra apsišvietusių, darbščių žmonių, yra ir tokių, kurie nieko kito nežino tik muštis ir girtuokliauti.

Darbuojasi visuomenės labui tik L. S. S. 1 kuopa, teipgi L. L. K. (Ką tas reiškia? Red.) L. R. K. Ką tas reiškia? Red.).

L. L. K. kiekvieną sanvaitę, kas pirmadienis rengia paskaitas; pirmoji buvo 29 d. lapkričio. Žmonių vienok mažai prisirinko.

L. S. S. ir L. R. K., ketina teipgi paskiatas parengti.

Yra čia L. S. S. choras.

F. K. Darbininkas.

IŠ LEWISTON, ME.

Yra čia nemažas burelis lietuvių, bus jų apie 500 ypatų. Karčiamų nėra. Darbai eina neblogai, dirbame visą laiką, ir iš kitur atvažiavusiam nesunku darbas gauti. Bet mokestis maža; gauname $1.17, iki $1.50 už dieną, dirbant nuo stukių uždirbame daugiaus. Darbai nesunkus, daugiausia audimo dirbtuvėse. Yra dvi lietuviškos valgomų daiktų krautuvės.

Čion yra dvi bažnytinės draugijos — Sv. Baltramiejaus ir moterų Dr-ja Neuperstojančios Pašelpos, teipgi S. L. R. K. Amer. 26 kuopa, bet jos visos nieko gero neveikia, miega ir jų konstitucijos ant fanatizmo paremtos.

Turime ir dvi tautiškas draugijas — D. L. K. Gedimino ir T. M. D. 34 kuopą; turime S. L. A. 105 kuopą. Šitos darbuojasi žmonijos labui, turi knygynėlius; knygas norintiems duoda skaityti dykai; rengia prakalbas ir tt.

Lietuvių S. S. Am. 105 kuopa, 3 d. gruodžio parengė prakalbas. Kalbėjo drg. A. Antonov iš So. Boston, Mass. Kalbos jo ne minėsiu, nes apie jas jau buvo "Lietuvoj" rašyta.

L. J. Balčiunas.

IŠ TORRINGTON, CON.

Darbai šiuom kartu eina labai gerai; visos dirbtuvės dirba pilną laiką. Bet čia žmonelės mažai paiso darbų: jeigu jie eina gerai, tai dirba, o jeigu ne, tai eina kitur darbo ieškoti.

Terp čianykščių lietuvių nieko gero ne matyt, girtiesi nėra kuom. Jeigu kas užmano ką naudingo nuveikti, tai iš kalno galima žinoti, kad pritarėjų ne ras, kad užmanytoją išniekis.

13 d. gruodžio lenkų krikštynose užgimė muštynės; du užpuolė vieną ir su peiliu teip supiaustė, kad tas tuojaus mirė, ne spėjo nei daktaro pakviesti. Pribuvusi policija jau žmogžudžių nerado, bet ant rytojaus paėmė visus buvusius laike krikštynų; kitus paleido, tik vieną išgabeno kalėjiman, kur laikys iki teismo, kuris atsibus vasario mėnesyj. Piktumas užgimė už skolą. Mat užmuštasis buvo paskolinęs užmušėjui penkis doliarius ir pareikalavo savo pinigų.

Luz.

IŠ BROOKLYNO, N. Y.

21 d. gruodžio Tautiškam name buvo susirinkimas visų delegatų ir draugijų atstovų apsvarstymui ar apvaikščiot sukaktuves 500 metų mušio ties Gruenwaldu draugė su lenkais, ar vieniems, ar visai neapvaikščioti.

Susirinkiman pribuvo trįs lenkų delegatai, lietuviškų parapijų kunigai ir diktai žmonių. Maspeto lietuvis kunigas N. J. Petkus, atėjęs į svetainę pas lietuvius, pasveikino visus lenkiškai: "panowie, dobry wieczor"! Kun. A. Stanelis, Newarko klebonas, pasveikino visus lietuviškai ir, pasityčiodamas, klausė, ar daug yra mozurų ir tt.

Prasidėjo rinkimas tvarkos vedėjo. Dauguma balsų išrinko J. Šukį. Nubalsuota apvaikščiot sukaktuves, jeigu pritars laikraščiai, ir kitų miestų lietuviai. Kilo klausimas, ar drauge su lenkais? Pasipylė protestų daugybė, ypač priešinosi kun. A. Stanelis. Paprašyta lenkų delegatų paaiškinti jųjų rengiamo apvaikščiojimo programą. Lenkų delegatas, kun. Strzelecki pasakė, kad programo da neturį; papasakojo vien, kad lietuviai su lenkais lygus ir broliai, jų karalius Jagaila buvęs galingas ir tt.

Laike lenkų kalbos lietuviai tyčiojos, ir kone vienbalsiai nutarta neprisidėt prie lenkų. Kun. A. Stanelis užmanė lenkams išaiškyt, dėl kokios priežasties lietuviai nenori prisidėt. Pavesta lenkams paaiškinti kun. Staneliui. Kun. Stanelis lenkų kalboje aiškino, kad lietuviams lenkai milijonines skriaudas padarė kaip Amerikoj teip ir Lietuvoje. Privedė muštynes Beržininkų ir Kalvarijos bažnyčiose už baudymą melsties lietuvių kalboje. Užmetė lenkams delegatams, kad atėją pas brolius, o nemoka su jais susikalbėt.... Lenkai didžiuojasi karalium Jagaila, kurį prisivilkojo su mergos padurku, o tas, pats sulenkėjąs, sunaikino visai Lietuvą ir tt....

Lenkų veidai raudonavo laike tokios kalbos. Pabaigus kunigui Staneliui, kun. Strzeleckis pasakė šitokį prilyginimą: "žmogus ėjąs taku, radęs kirminą sušalusį, įsidėjąs į kišenių, o tas, atšilęs, ėmė kandžiot, sušildžiusi jį žmogų". Lenkai pasiėmę kepures išbėgo.

Kaip apvaikščiot sukaktuves, tas palikta viešam susirinkimui apkalbėt.

Skruzdė.

Brooklyne ir kituose miestuose jaunuomenė dirba: sezonui užstojus, pradėjo rengti prakalbas prelekcijas ir teatrus. 18 d. gruodžio sulošė Dram. Draug. "Lyra" net du veikalu: "Milijonai Vandenyj" ir "Saliamono Sapną". Lošimas nusisekė gerai. Visas pelnas paskirtas Moksleivių Paskolos Rateliui.

1 d. sausio rengiasi lošti komediją 2 aktų "Bombą".

Parengti teatrą lengva pasakyti, bet kaip reikia atlikti, tai labai sunku, nes lošimui merginų negalima gauti. Mat pas mus nėra sutikimo ir mandagumo. Jeigu mergina eina lošti, taj, žiurėk jau kokiam laikraštyj ir pasirodo korespondencija pono P. S., kuris mėgsta šmeižti aktorius, labiausia tenka merginoms; jos ir bijosi, nes žino, kad gaus pipirų nuo p. P. S.

Lapkričio 25 d. hobokeniečiai lošė dramą "Pirmi žingsniai". Lošimas nusisekė gerai, bet mes pažiurėkime 50 num. "Tėvynės" korespondenciją iš Hobokeno, P. S. tiesiog išjuokia lošėjus.

Dagis.

KOVA SU GIRTUOKLYSTE.

Musų broliai pradeda susiprasti, stoja jau kovon su savo didžiausiu priešu girtuoklybe. Prie blaivybės ragina kunigai pamoksluose, kalbėtojai prakalbose. Bet mažai yra suprantančių blogumą gėrimų. Klausome pamokslus, ar prakalbas, bet ar klausome pamokinimų? Išėjęs laukan ar tai iš bažnyčios, ar iš salės gali išgirsti protestus. Vieni sako: tegul kunigai negeria: jie nieko nedirba, tai jiems nei alaus nereikia, o aš turiu sunkiai dirbti, tai negaliu buti be alaus ir degtinės. Bet teip mananti klysta. Lai pamėgina negerti nors 6 mėnesius, o pamatys, kad be gėrimo gali apsieiti; lai pamėgina išsigėręs gerai prie darbo nueiti, tai pamatys blogumą gėrimų. O kiek blogo, nelaimių ir prasižengimų atgabena svaiginanti gėrimai. Ir darbdaviai nemyli geriančių darbininkų. Patėmijęs kelis kartus, žiurėk jau gavo saktį. Kiek muštynių pagimdo gėralai! Tvarkadarys kartais nugabena ne vieną į šaltąją, reikia išsiliuosavimo. Ir kas išliuosuos? Pas mus tą daro paprastai saliunininkai. Pasigerti reikėjo pinigų, bausmei už muštynę reikią pinigų, reikia saliuninkui už jo gerą širdį; ir vėl reikia pinigų. Muštynė retai buna be zaizdų, reikia ir gydytojui. Kiek gėrimas iš kišeniaus ištraukia pinigų! Jeigu tų pinigų tik 4 dalį atidėtų nusipirkimui laikraščio arba knygos ir priprastų prie skaitymo, tai ne butų laiko saliunuose sėdėti, atliktų ne mažai pinigų, turėtume ir svetimų godonę.

Prisiėjo man buti karė maskolių su japonais, tai ir supratau priežastis maskolių pralošimo. Maskoliškiejie jenerolai pragėrė teip Mandžuriją, kaip lenkai savo tėvynę. Maskoliškiejie oficierai ant mušio lauko gėrė per dienas ir naktis, ir muzika turėjo žaisti, (aš buvau muzikantu), o apie karą jiems nerupėjo. Jie nežinojo, ką veikia kareiviai ar gavo valgyti sanvaitėj nors vieną kartą ar ne. Oficierai tankiai nei savo pareigų negalėjo atlikti, kadangi kasdien buvo girti. Taigi meskime tą blogą papratimą, raukime iš šaknų girtuokliavimą, o griebkimės skaitymo ir doresnių pasilinksminimų!

V. Linerta.

STENGKIMĖS ĮGYTI NEJUDINAMĄJĄ NUOSAVYBĘ.

Tankiai patinki musų laikraščiuose aimanavimus; musų miestę lietuviai teip ir teip gyvena; yra tamsus, girtuoklystėje paskendę. Darbai labai silpnai eina, dirba po 3—4 dienas į sanvaitę. Už tą viską kalti kapitalistai ir dabartinis surėdimas; todėl reikia tą surėdymą sugriauti.

Paimi svetimtautišką laikraštį, ten raudi visokių gyvenimui patarimų ir pamokinimų, bet pas mus nieko panašaus nesimato..

Ar ištikro jau musų tauta teip įklimpusi į skurdą, kad negali iš jos išbristi? Man rodos, kad teip blogai dar nėra, daug padaryti galima, tik reikia energijos ir noro.

Teip greit ne išversime dabartinio surėdymo ir vargai ne teip umai prašalinami. Šiądien ne laukiame, kad mana pradėtų iš dangaus dribti, kaip buvo Maižio gadynėj. Šiądien turime taikintiesi prie šiądieninių sanlygų. Amerikoje ir dabar dar ne teip blogai, dar galima čia gyventi, nors ir darbai silpnai eina, tik reikia apsižvalgyti; reikia stengtis įgyti nejudinamąją nuosavybę, bet kad toji nuosavybė atneštų žmogui-varguoliui naudą, reikia žiurėti kokią geriau įgyti.

Tankiai musų žmonės perka namus miestuose ir, nupirkę, arba paėmę ant išmokesčio, moka kokią 10 metų arba ir ilgiau. Ir kokią iš to nauda? Visai maža. Musų tautietis, nusipirkęs namus, išmokėjęs už juos tukstančius, tankiausia per visą amžį priverstas dirbti fabrike arba kasyklose, o naudą tokia nuosavybė visai mažą atneša — tankiausia 10—15 doliarių. Biznį varyti musų žmonės retas gali, nes prie biznio reikia mokslo ir gabumo. Ar negeriau butų stengtis įgyti farmas?

Žmogus, įdėjęs į farmą 1500 arba 2000 dol., taigi tek, kiek už namus išmoka, praslinkus keliems metams, gali likti visai nepriguliningu žmogum. Amerikoje žemė pigi: yra labai pigios, pigesnės žemės negalima nei norėti, jeigu už 5, 8, 10 ar 15 doliarių galima akerį žemės įrkti, o nuo valdžios galima ir už visai mažas kainas žemių gauti ant teip vadinamų "Homsteads Laws" tankiausia $1,25 iki $2.00 už akerį ant išmokesčio. Tai ar reikia lengvesnių išlygų? Žmogus ir be cento gali sau įgyti nuosavybę ir praturtėti, paveikslan: Wiskonsino ir Michigano valstijose žemė yra parduodama ant labai prieinamų išlygų. Paėmęs ant išmokesčio gali ir darbą kur susijieškoti ir pradėti žemę dirbti; o darbų po mušius yra užtektinai, kur galima kokį doliarį uždirbus, žmoniškai pragyventi.

Vakarinėse valstijose teipgi nėra visas blogai. Paėmęs gabalą žemės, neturint pinigų, galima kur darbas susijieškoti. Blogiausia žiemą, bet vasarą vakarinėse valstijose negalima vargo matyti, nes vasarą galima visuomet nuo 2 iki 3 doliarių į dieną uždirbti. Taigi ne teip sunku farmą įgyti kaip žmonės mano. Nepamenu kokiam numaryje "Lietuvos" p. Naujokas išrišo klausimą nenoro apsigyventi ant farmų tuo, buk perdidelė konkurencija ir kad žmogus negali išlaikyti konkurencijos su trustais. Aš, patyręs žemdirbių gyvenimą ne su visu su p. J. Naujoko protavimais sutinku. Tiesa, ukininkas teip ukininkaudamas kaip Lietuvoje, čia naudos neturėtų, nes auginimas augalų čia kitoks negu Lietuvoje, čia ukininkas turi turėti daugiau supratimo apie ukę, žinoti laiką kuomet sėti ir sodyti ir kaip viską atlikti. Bet čia užtenką padirbti keletą mėnesių pas gerą farmerį, o arti, akėti ir valyti musų žmonės nereikia mokyti.

Konkurencija teipogi teip labai ne veikia. Ar gali kokia konkurencija buti ant bulvių, kornų, kopustų, agurkų, vaisių, gyvulių ir tt. (ne tik gali, bet ir yra. Red.) išskniriant javus? Rodosi negali, nes tuos augmenis su mašinomis ne išaugina ir ne nuvalo. viskas turi buti žmogaus rankomis apžiurima. Nereikia butinai gyventi arti miesto, kad nuolat turėti su miestu susinešimus; žinoma, arti miestų geriau, bet farmos apie miestus yra brangios ir neturtingam ne prieinamos, bet ir toliau nuo miesto, farmai tolumas mažai kenkia, tik reikia kitaip ukininkauti. Čia ne Lietuva, čia visur pravesti gelžkeliai, o kur tik gilesnė upė, visur laivai eina, susinešimai su miestais ne sunkus.

Ukininkavimas Amerikoje gerai apsimoka, nes visoki produktai, geras kainas turi. Aš tarnavau ilgą laiką pas vieną ukininką, kuris turėjo farmą ant randos. Farma buvo 50 akrų. Randos mokėjo $500 metams. Visuomet vasarą laikė porą vyrų, kuriems mokėjo nuo 18 iki 23 dol. mėnesyj su pragyvenimu ir apskalbimu, o pats prie tokių iškaščių puikiai gyvena.

Pažįstu vieną žmogų, kuris, fabrike bedirbdamas, paėmė nedidelį žemės plotą ant randos, už kurį randos mokėjo $100 metams. Pasamdė žmogų, suarė tą lauką ir užsodino kopustais; žmogui užmokėjo suviršum $100. Per vasarą pats parėjęs nuo darbo kopustus apkaupė ir rudenį gavo $900. Argi tiek per metus turėtum pelno dirbdamas fabrike arba kasyklose?....

Konkurencijos nereikia bijotl, nes ji apsukriam žmogui ne daug kenks, tik reikia drąsiai veikti, o gyvenimas eis savo keliu.

Taigi šalin aimanavimai, o griebkimės tikro įrankio—farmų; stengkimės įgytį nejudinamąją nuosavybę, kuri mums atneštų naudą. Tokiu tik budu nuvysim nuo saves "tą netikusį surėdymą" ir "kapitalistų išnaudojimą", o jeigu barus alkunėmis šluostydami raudosime, kad "sunkus metai", "darbo nėra", tai ir numirsime nesulaukę giedresnės dienelės.

Taigi eikime ant farmų; ten vargo nėra!....

St. Miliauckas.

IŠ VISUR.

‖ Paryžiaus elgėtos turi savo laikraštį, iš kurio semia sau reikalingas žinias. Yra ten ir elgėtų mokykla, kurioj mokina, kaip geriausiai pasiturinčių širdis sukrutinti, kokias giesmes giedoti; kokius ženklus ant namų durų padėti, kad kiti elgėtos žinotų, kur galima ką gauti, o kur neapsimoka. Terp Paryžiaus elgėtų yra ir turtingų. Neseniai pasimirė baltbarzdis, kuprotas senelis, elgėta Antanas. Tik pasimirus, pasirodė, kad ant nugaros yra ne kupra, tik gurbelis, o jame pinigai. Iš viso buvo 95000 fr. Balta barzda buvo teipgi prilipinta. Datigumas Paryžiaus elgėtų yra italijonai.

‖ Pereitą sanvaitę policija Peterburge atliko daug kratų namuose, suėmė daug raštininkų, sandarbininkų uždaryto laikraščio "Biloje". Suėmė universiteto profesorių Sipniskį.

|| Morokko sultanate, sunus Amerikos milijonieriaus Perrin, pasiremdamas rekomendacija Amerikos ambasadoriaus, prisigriebė į namus prancuziškojo pasiuntinio ir pasiulė 150 milijonų doliarių, bet reikalavo kad jį apšauktų Morokko sultanu. Prancuzui su dideliu vargu pasisekė amerikoną iš savo namų išprašyti. Paskui jis nuėjo pas išpaniškąjį pasiuntinį su tokiu jau pasiulymu, bet ir čia nepasisekė. Todėl jis nubėgo į telegrafą ir išsiuntė telegramą popiežiui, reikalaudamas iškeikimo išpaniškojo pasiuntinio. Matyt Amerikos milijonierio sunui galvoj trūputį negerai pasidarė.

|| Galima manyti, kad Jungtinės Valstijos, juo toliau, juo didesnį neužsitikėjimą užsiraukia išpaniškų Amerikos respublikų. Atkakus pabėgusiam iš Nicaraguos jos prezidentui Zelayai į miestą Mexiko, jį patiko pulkas meksikonų ir nicaraguos ukėsų ir visi šaukė: lai gyvuoja Zelaya ir Mexika! Šalin su jankiais! Pats Zelaya atsakė, jog bauginantis jį bausmėmis Jungtinių Valstijų užsienių reikalų ministeris Knox nėra jo teisėju ir prieš jį nėprivalo už savo darbus atsakinėti. Zelaya apkaltino Amerikos laivyno jurininkus, buk jie dalyvavo mušiuose revoliucijonierių pusėj ir buk 20 jų tapo užmuštų.

|| Austrijoj ,ant Pardubitz — Pragos gelžkelio pasažierinis traukinys įbėgo į prekių vagoną ir abudu traukiniai susidaužė. Užmušta prie to 34 ypatos. Ant griuvėsių ir po jais gulinčių užmuštų žmonių puolė visoki niekšai. Daug negyvų rado be pirštų, moteris su išdrastytoms ausimis. Mat niekšai nukapoja pirštus su žiedais, iš ausų negyvų išdraskė auskarus. Valdžios dabar po visus aplink nelaimės vietų kaimus ieško nuo negyvų išplėštų daiktų ir pavogtų pinigų, bet iki šiol plėšikų nesusekė.

|| Netoli Paryžiaus, kur gyveno popiežiaus delegatas Tedechi, išvažiavus jam su reikalais Vokietijon, jo namus išplėšė. palikti jo italijonai tarnai ir pabėgo. Sugrįžęs Tedechi rado namus tuščius, net lovos nepaliko. Sargas pasakė, jog kunigo tarnai viską išvežė, nes buk kunigas liepęs išnešti. Geri mat buvo tarnai!

|| Tarente, Italijoj, nuo žemės drebėjimo pakilusi jurių vilnis, įsiveržė į miestą, pagadino daug namų, o uoste daug mažesnių laivų nuo inkarų nutraukė.

|| Algiere, orlaivininkui Metral mėginant savo orlaivį, atbėgo greitasis gelžkelio traukinys. Metral užsimanė tuojaus su traukiniu eiti lenktyn ir iš tikro jį pralenkė.

|| Kariumeniškoji Grekijos Lyga pareikalavo, kad Grekija panaikintų visas svetimuose kraštucse ambasadas, nes jos esančios nereikalingos, pakanka palaikyti tik ambasadą Turkijoj. Ta pati Lyga priverte vidaus reikalų ministerį Triantaphillakes pasitraukti nuo vietos.

|| Išpanijos randas laukia vėl riaušių Barcelionos aplinkinėse. Darbininkai žada surengti visuotiną streiką, jeigu nebus iš kalėjimų paleisti visi suareštuotiejie laike paskutinių riaušių.

|| Aitiškame kanale, laike tirštos miglos susimušė garlaivys "Ayrshire" su garlaiviu "Arcadian". Paskutinis garlaivys paskendo. Su juomi paskendo 12 įgulos žmonių. "Ayrshire" likosi dručiai pagadytas.

|| Prancuzijos parlamentas 365 prieš 142 balsais priėmė komisijos sumanymą pakelti muitus ant svetimų išdirbinių. Tas rengiama ypač prieš Ameriką, kuri pakėlė muitus ant prancuziškų išdirbinių.

|| Šiuose metuose tirinėti pietinio žemgalio kraštus keliauja angliška expedicija po vadovyste kapitono Scott. Expedicijoj dalyvaus 30 ypatų, o tame ir atsižymėję darbais mokslinčiai ne tik Anglijos, bet Australijos ir Naujos Zelandijos.

|| Kriokavoj, viename hotelyj suėmė du atkakausiu iš Londono pinigų dirbėju. Prie jų rado daug visokių kraštų netikrų popierinių pinigų.

Tikėjimų Istorijos Rankvedis

Su paveikslais

Parašė, bendradarbiaujant kitiems mokslininkams,

P. D. Chantepie de la Saussaye,

Teologijos profesor. Amsterdame,

Vertė J. Laukis

Julien, L. de Rosny, R. K. Douglas, A. Pfizmaier, W. Schatt, J. H. Platti, G. von der Gabelentz ir olandas, G. Schlegel) daug buvo sužinota sulyg chinų kalbos, istorijos ir rašliavos ir patiekta įžvelgis į jų tikėjimo pobudį.

Pirmiausiai turime paduoti abelną politiškos istorijos apirašą; turime paminėti bent svarbiausių dinastijų pakaitą Penkiais senovės ciesoriais yra — Fohi, Šinnong, Hoanti, Jao ir Šun. Nors chiniškieji istorikai paduoda neva mums žinias apie paskutinius du ar tris šitų karalių, bet mes negalime jų imti kitokiais, kaip tik pasakiškais pobudžiais. Su istoriškųjų padavimų pagelba ir su užtemimų apskaitymu, užrašytų chinų knygose, galime nueiti atgal iki 2000 metų pr. Chr., bet netoliau. Pirmos dvi dinastijos buvo Hia ir Šang. Pabaigoje dvylikto metašimčio Čau (vokiškai Tsheu, prancuziškai Tcheou ir šventose rytų knygose, Kau) apvaldė sostą. Pirmais pavyzdingais šitos giminės kunigaikščiais buvo Wen ir Wu. Karalijos sąlygos tame perijode galima sulyginti su vidurinių metašimčių Europos sąlygomis prie feodališkojo surėdymo. Vyriausias autoritetas surietas pas ciesorių tankiai buvo silpnesniu už mažesnių žemės didkunigaikščių ir kunigaikščių galybę; vyriausi jų tankiai lošė didelę rolę kaipo ciesorystės valdytojai; bet pavienėse valstijose kunigaikščių galybė vėla buvo rybojama jų baronų pastovių. Trečioji dinastija svarbi savo ilgabuvyste ir tuomi, kad apima Kong-tse trusą. Trečiame metašimtyj pr. Chr. išliko galingas didkunigaikštis iš kitos giminės; jis padarė galą Čau valdymui ir įsteigė didžiąją vidurinę galybę savo paties dinastijoje, butent, Tsinų dinastijoje; jo vardas buvo Ši-Hoangti. Jis ir jo pasekėjai stengiasi perkeisti pamatinius principus teip valstijos, kaip ir draugijos; jie persekiojo mokytus vyrus, buvusius senoviškos civilizacijos palaikytojais ir 213 m. jie užgyrė didelį deginimą šventų raštų. Bet tuojaus po tam jų valdymas pasibaigė ir Hano dinastija apėmė sostą ir suorganizavo atnaujinimą (206 m. pr. Chr. iki 265 m. po Chr.). Iš dinastijų, kurios toliaus greitai keitė viena kitą, peržvelgsime tas, kurios viešpatavo trumpą laiką arba tuo patim laiku. Svarbiausiomis yra: Tang (620—907 m.), Long (960—1127 m.), svetima mongolų valdžia (1280—1368 m.), Ming (1868—1644 m.) ir, galiaus, dinastija, kuri lygšiolei valdo, bet kuri teipgi atėjo iš svetimos šalies, Mandžų dinastija (nuo 1644 m.). Šitos dinastijos svarbiausiais valdymais buvo: Kang-hi valdymas (1662—1722 m.) ir Kienlong (1736—1795 m.).

Chinų civilizacija anksti pasiekė didelį augštį teip medžiagiškai kaip ir intelektuališkai. Ji turėjo daugelį stumių iš lauko, ypatingai turime paminėti buddizmą iš Indijos. Jis išsiplatino po didelį plotą ir apšvietė daugelį laukinių genčių, bet jis niekuomet neturėjo svarbios įtekmės į svieto istorijos bėgį. Tai šitoje prasmėje ką patartišką išimtinumą Chinų iš likusio svieto reikia suprasti.

11. ŠVENTOS ARBA KLASIŠKOS KNYGOS.

Nusisiuntimo raštai. Sutrauka senesnių ir vėlesnių vertimų šitų knygų padaryta H. Cordiero jo biulėtine R. H. R. 1880 m. Laida keliuose tomuose buvo parupinta J. Liggeo, nuo 1861 m., *The Chinese Classics, with translations, notes, and prolegomena.* Vėliaus be chiniškų tekstų jis išleido tris atskirus tomus: *The life and teachings of Confucius; The life and works of Mencius; The She King, or book of ancient Chinese poetry.* Jis teipgi parašė: *The Shu King, The religious portions of the Shih King, The Hsiao King. S. B. E. iii; Yi King, S. B. E. XVI;* Li Ki, S. B. E. XXVII, XXVIII. Iš kitų vertimų turime paminėti: Viet. von Strauss; *Shi-King* (1880 m.); vertimas pavykęs jo poetiškame styliuje; pirma to, 1833 m. Rueckertas buvo pasiėmęs tą patį dalyką, bet jis turėjo naudotis netikusiu lotyniškų vertimu; E. Biot, *Le Tcheou li ou rites des Tcheou* (2 tom., 1851 m.).

Klasiškoji rašliava susideda iš senovės raštų, surinktų Kong-tsi, ar galutinai surėdytų jo ir, iš dalies, iš raštų Kong-tsi paties ir jo pasekėjų. Veikalais tais yra 5 knygos King ir 4 Šu, su kuriais susirišą kiti gal ne mažesnės vertės. Nekenks nurodžius, nors trumpai, į kiekvieną šitų knygų atskirai.

Pirmutinė, turbut labiausiai garbinama ir svarbiausia, yra Ji King, permainų knyga. Knygų deginimo metais ji buvo paliktą dėlei jos švento pobudžio, kaipo žynavimo knyga. Braižiniai esanti akstinu Ji King yra labai senoviški; sako, kad iš Geltonosios upės išplaukė arklinis slibinas ir ant jo nugaros buvo piešinys iš šviesių ir tamsių ratelių. Fu-hsi paėmė šitą piešinį už pavyzdį ir nupiešė sekančius aštuonis braižinius, kurie yra įvairių apsireiškimų emblėma ir susideda iš sujungimo čielų ir laužtų brukšnių:

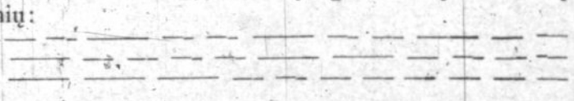

Iš šitų aštuonių trigramų kombinacijos padaroma šešiosdešimts keturios heksagramos, kurios duoda pagrindą tekstui Ji King. Šitas tekstas susideda iš ne ko daugiaus kaip pasergėjimų sulyg šitų šešiosdešimts keturių diagramų. Bet šitų pasergėjimų pobudis nevisur vienokis. Prie kiekvienos heksagramos yra trumpas pasergėjimas, sakoma, jog ciesoriaus Juan ir jo sunaus kunigaikščio Čau, trečios dinastijos įsteigėjų. Pirmasis jų parašė pasergėjimus pačiai heksagramai, antrasis kiekvienai iš 6 brukšnių, ją padarančių. Vietomis po šitų pasergėjimų eina ilgi apšnekėjimai, turintį maža susirišimo su tekstu ar braižiniais ir todėl Legge patalpino juos kaipo priedą savo veikalo ant pabaigos. Šitos dalys yra daug vėlesnės už braižinius ir jų trumpuosius pasergėjimus. Prasmė teip viso veikalo kaip ir jo atskirų dalių yra labai tamsi. Buvo bandyta Ji paskaptis išaiškinti su pagelba sulyginamosios mytologijos (Mc Clatchie) ir sulyginamosios kalbažynystės; sulyg antrosios Ji King yra žodžių rinkiniu galimas išaiškinti su akkadų kalbos pagelba (Lacouperie, de Harlez ir kiti). Daugumas Ji King matė gilią išmintį, apvilktą simbolais, filozofišką kosmogoniją, valdomą kontrasto terp vyriško ir moteriško principo, butent dangaus ir žemės, Jing ir Jang. Bet Legge, priešingai, mini, jog šitie žodžiai yra tik vėlesniuose apšnekėjimuose ir net ten neturi filozofiškos prasmės, priskaitomos jiems; Ji Kinge jis mato greičiau liaudinę etiką ir daugelį fantastiškų mąsčių, ir sumanių, ir kvailų. Šale to visko yra tikrai žinoma, jog šita knyga buvo vartojama žynavimui ir buvo labai vertinama dėlei šito dalyko. Permainos braižiniuose ir net pasergėjimluose rišosi su gamtos permainomis, su žmonių likimais ir su laimingais ar nelaimingais nuotikiais. Kokios ištikro mąstys buvo ant dugno šitų permainų, tai turbut liksis užslėpta nuo mųs ant visados.

Didelis istoriškas veikalas Šu King ypatingai buvo dalykų persekiojimo 213 m., knygų deginimo metais. Tik keli egzemplioriai buvo išgelbėta, ypač mokytojo Fusengo ir prie Hano dinastijos šitas veikalas vėl pasirodė, nors siek-tiek sunaikintame pavidale. Dar vis lieka jų munis 50 knygų ar skyrių, kuriuos Legge dalina į penkias dalis nelygaus ilgumo. Šitos knygos apšneka Jao, Šun, Ju ir Hsiao, Šang ir Čau ir apima apie septynių metašimčių perijodą, pasibaigiantį septintame metašimtyj pr. Chr. Sulyg šito veikalo daugelis klausimų nėra dar atsakyta. Pirmiausiai turime užklausti kaip toli Kong-tsi rėdymo darbas siekė, ar jis tik rinko kas jam po ranka papuolė, ar gal pridėjo daug ką pats nuo savęs. Taigi istoriškam tikrumui Šu Kingo ir abejonės daug yra užmetama. Paralelliškas istoriškas žinias turime teip vadinamose bambukinėse knygose, labai nepakakinanti metraščiai, apimanti perijodą nuo mytiškojo ciesoriaus Hwang-Ti iki 299 m. pr. Chr., bet jie buvo surasti kunigaikščio Wei kape tik 279 m. po Chr. Legge savo įžanginiuose patėmijimuose prie Šu King išvertė dalį šitų bambukinių metraščių ir panaudojo juos kritikai Šu King. Sulyg chronologijos, kuri metraščiuose yra trumpesnė 211 metų jis stoja už Šu King, bet neteip yra su medžiagiškais skirtumais. Seniausios valdžios Jao, Šun ir Ju yra labai išdidžiai aprašyta Šu Kinge ir jie daro ant mųs įspudį kaipo ciesoriai galingų ir gerai suorganizuotų karalijų; bambukiniuose metraščiuose šita sena istorija priima mažesnes ir labiau galimas proporcijas. Bet šitas sulyginimas nėra vienintėle priežasčia mažinančia istorišką Šu Kingo vertę. Paviršutinis skaitymas knygos padaro įspudį autentiškumo; viskas yra apšnekėta labai blaiviai ir daugelis dalių atrodo kaipo oficijališki dokumentai, valdžios manifestai ir tolygus dalykai. Bet jei prisižiurėsime turiniui arčiaus, tai moralizuojanti linkmė apsireiškia labai stipriai; ciesoriaus kalbos, ministerių patarimai turi aiškiai mokinantį budą, vienoj gi vietoj tiesiog surinkta valdymo principai (V. 4.). Visas veikalas abelnai yra greičiau mokymosi rankvedžiu kunigaikščiams negu istorišku veikalu ir todėl mes teipgi randame, jog istorija pati yra sistematizuota. Kunigaikščio dora padaro gerovę šaliai ir žmonėms, bet jei kunigaikštis iškrypsta iš tiesaus tako, tąsyk jis ir jo veislė puola ir dangus ir balsas žmonių duoda valdžią kitam, kuris yra ištikimas teisumo ir teisybės principams. Nuo šitos atžvalgos yra aprašyta pakaita pirmosios dinastija, antra ir antrosios trečia. Todėl kaipo istoriška versmė Šu King nėra užtikima, bet pažinimui chinų pažvalgų į politišką gyvenimą ir tikėjimą ji didelės svarbos.

Trečia kanoniška knyga yra Ših King, poėzijos knyga. Deginant knygas ir jas atnaujinant prie Han dinastijos ją ištiko tokis jau likimas kaip ir Šu King. Ji susideda apie iš trijų šimtų poėmų, kurias Kong-tsi parinko iš dešimts syk tokio didumo rinkinio. Šitų poėmų forma nėra nė ritmiška nė rimuojama; jos yra dalinamos į strofas. Terp šitų poėmų yra apysakiškos, kitos turi metaforišką pobudį, daugelyje kiekviena strofa prasideda dviprasmiu sulyginimu. Turinys jų labai įvairus; mytiški dalykai beveik nerandami visai (sykį ar du). Pirmutinė dalis, turinti didesnę poėmų pusę, turi išvyzdį grynai tautišką. Iš jų atsižinome apie šalies papročius ir naminį bei privatišką gyvenimą įvairiose provincijose; terp jų randame daugelį smagių lyriškų dainų, kurios tarytum tinka net musų naujesniam skoniui. Kitos dvi dalys nuveda mus į pokylius ciesoriaus rume; jos supažindina mus su dainomis, garbinančiomis dinastijos Čau uždėtojus, kuomi ir prasideda tikrai trečia dalis. Ketvirta dalis apima aukojimiškas poėmas ir poėmas garbei bočių; terp šitų yra apie penkios liečiančios laiką antrosios dinastijos.

Ketvirta kanoniška knyga, Li Ki yra nemažesnės vertės apsipažinimui su tikėjimu už triš paminėtąsias. Teksto istorija šitame atvėjije yra beveik kitoniška nuo kitų King, kadangi vėliausia laida, kurį pasiekė mus, buvo sutvarkyta prie Han dinastijos, kuri yra beveik vienlaike su musų metskaitos pradžia. Tuomi mes nenorime pasakyti, kad daug kas nėra iš senų laikų. Priešingai, daugelis raštų, aprašančių Li paduoda mums nuomones ir papročius bent trečiosios dinastijos metašimčių. Žodis Li turi daugelį prasmių; jis yra išverčiamas apeiga ir ceremonija; jis reiškia supratimą visko, kas yra padoru ir tuomi patim apima draugijines, tikėjimiškas ir namines priedermes, papročius, padoraus elgimosi taisykles ir gerą palinkimą rodomą išlaukiniais pasielgimais. Iš veikalų sulyg šitų dalykų, atsižymi ypatingai trys: Ili, Čau Li ir Li Ki. Ili apšneka priedermes tam tikrų luomų viršininkų, Čau Li apšneka valdžios surėdymą prie Čau. Vienok tikėjimas į šito veikalo senovybę ir tikrumą, kurių pirmiau buvo priskaitomas kunigaikščiui Čau, kuone visai išnyko. Svarbiausia gi vertė Li Ki yra tame, kad jis, priešingai viesiems kitiems "penkiaknygės" rinkimams su jų tulu specijališku turiniu, nurodo kiekvieno priedermes ir mokina abelnų elgimosi taisyklių. Keturios dešimts šešiose šito rinkinio skaidmose vargiai jieškotume dogmatiškų apšnekėjimų; čion tiesiog surašytos gero pasielgimo taisyklės, priimtos papročių ir padavimo.

Prie šitų knygų turime dar priderėti penktą, vienintėlę parašyta Kang-tsi paties — Čiun-tsiu, pavasaris ar ruduo. Tai yra metraščiai kunigaikštystės Lu, Kong-tsi prigimtos provincijos nuo 722 iki 494 m. Yra tai labai sausas padavimas faktų be detailių ar komentarų. Vienok chinai pridavė jai didelę vertę ir žiurėjo į ją kaipo į ginklą, kuriuomi Kong-tsi kovojo su savo laiko ištvirkimu.

Padorybės knyga — Hsiao King, — nors ir nėra penkiaknygės dalimi, tuomi nemažiaus be abejonės teipgi priklauso prie klasiškos rašliavos veikalų. Esančiame pas mus po ranka vertime ji yra iš 18 skaidmų; išguldytų pavidale pašnekų Kong-tsi su vienu jo mokinių, arba greičiau, pavidale pamokymų ir patarimų, kuriuos galvočius duoda savo klausytojui. Nežiurint į visą kritikos aštrumą, kurion paėmė chinų mokytieji šitą veikalą, visi pripažino, jog šitos knygos akstinas priklauso paties mokytojo plunksnai, nors dabartinė jos forma siekia, galbut, netoliau kaip Hano dinastiją.

Prie klasiškų antrosios ryšies veikalų priklauso keturios Šu knygos, kurios dar daugiau negu King supažindina mus su paties mokinimu Kong-tsi. Pirmutinė jų Lung-ju yra mokytojo kalbų rinkiniu, trumpų pašnekų, patėmijimų apie susitikimus su juo, sudėtų be jokio sąryšio ir chronologiškos tvarkos, išmėtytų šian ir ten kur pakliuk. Šitie 497 trumpi skirsniai dvidešimtyje knygų yra svarbiausia versme atsižinojimo sulyg Kong-tsi asmens ir mokinimo. Antras ir trečias šitų veikalų turi daugelį trumpesnių tekstų, ir įeina į sudėjimą Li Ki, vienas po antrašu Čung-jung — Mokymas apie Vidurį arba Lygybę ir Sąlydumą, antras — po antrašu Tahio — Didysis Mokinimas. Čung-jungą priskaito priskaito vienam Kong-tsi ainių; labai tas yra galima, kad abudu raštai parašyti to paties raštininko. Jie suteikia išguldytoms jose Konfuciaus pažiuroms klasišką išraiška ir yra Chinuose augštai laikomi. Be šitų trijų yra ketvirta Šu — rinkinys pašnekų didžiausio mokytojo Kong-tsi mokyklos, vadinamo Meng-tsi, gimusio už šimto metų po mokytojo myriui; jis gyveno nuo 371—288 m. Septyniose knygose jo pašnekų yra daugiau rišlumo negu liuosose Lung-ju skaidmose; dalykai čion gerai apšnekėta pavidale pašnekų.

11. SENOVINIS VALSTYBINIS TIKĖJIMAS ARBA ŠINIZMAS.

Nusisiuntimo raštai. J. H. Plath, *Die Religion und der Cultus der alten Chinesen* (iš Abh. der Ak. zu Muenchen, du numeriai 1862 m.); J. Happel, *Die altchinesische Reichsreligion von Standpunkte der vergleichenden Religionsgeschichte* (1882 m., pirmiau, rašyta prancuzų kalboje R. H. R. 1881 m.). Misijonieriai rašė apie chinų tikėjimą praktiškam tikslui susitaikymo, koks žodis geriausiai atsakytų išversti Dievui: W. H. Medhurst, *A dissertation on the theology of the Chinese* (1847 m.); J. Legge, *The notions of the Chiness concerning God and spirits* (1852 m., W. J. Booneso atsakymas laikraščiui). Iš abelnų apžvalgų chinų tikėjimo reikia paminėti du maži išleidimai kaipo naudingiausi: keturi skaitymai J. Leggeo, *The Religions of China* (1880 m.), ir R. K. Douglas, *Confucianism and Taouism* (1879 m., S. P. C. K.).

Įgyti kokį nors supratimą apie seną chinų valstybinį tikėjimą yra labai sunku. Vienintėle versme yra ir vėl veikalai Kong-tsi, nors nėra žinios, ar pradiniai senovės tikėjimo išvyzdžiai pasiekė mus be permainų, ar jie buvo perdirbti Kong-tsi dvasioje ir prasmėje jo reformos. Nežiurint į tai, kad visame savo triuse Kong-tsi, tarytum, rupestingai stengiasi surinkti ir palaikyti senovės papročius, visgi yra galima, kad jis išrinko tik tą, kas artinosi prie dvasios jo mokinimo ir atmetė viską kitą. Manymas šitas, tarytum, dar labiau yra teisingu atminus, kad tuo patim laiku su Konfucijaus mokinimu kilo kitas mokinimas skirtas nuo jojo, kurio paeiga teipgi kerojosi senovėje, butent taoizmas. Tokiu budu tiesioginių versmių sulyg seno valstybinio tikėjimo visai nėra, nes Čau Li, kuri garsi tokia, kaip turėjome progą matyti yra daugiau vėlesnės paeigos. Bet King turi daugelį žinių, liečiančių gilią senovę, ir jei Kong-tsi buvo dideliu reformatoriu, tai visgi ne revoliucijonieriškoj, bet konservatyviškoj prasmėje. Nors turime buti atsargus, bet kaikuriuos išvadus apie seną tikėjimą galime padaryti, pasiremdami Kingu. Nesistengsime daryti negalimo, butent vesti aiškų skiriamąjį ruožą, bet paduosime pamatines šitos King idėjos kaipo galimą senovės tikėjimo asmenį.

Tikėjimas, kurį randame ten, yra statomas mums kaipo pilnai organizuotas tikėjimas, kaipo tautiško gyvenimo dalis, kuris išaugo laukinybės stovį. Jis yra garbinime dangaus (Thian), augščiausio viešpaties (Šang-Ti) ir įvairių ryšių dvasių (Šan). Vėlesnieji mokslinčiai sprendžia apie jį įvairiai. Nupasakojimai apie Thian ir Šang-Ti tankiai yra teip kilti ir gilus, jog daugumas — terp kitų Legge, Faber ir Happel — priduoda didelę vertę senovės chinų tikėjimui; jie vadina jį monoteištišku ir prilygina prie Jahvizmo ir net tvirtina, buk chinai pažinoję tikrą Dievą. Net į reformą Kong-tsi jie žiuri kaipo į atžagareivystę nuo pirmojo gryno supratimo apie Dievą. Su šituo rišasi klausimas, kuris net jėzuitų misijos laikuose įvairiai buvo aiškinamas, sulyg to, ar skelbiant krikščionybę ir verčiant Bibliją žodį Dievas galima išversti Šang-Ti. Priešingai šitai kilta pažvalgai į seną chinų tikėjimą, daugumas stato jį nedaug augščiau šamanizmo, randamo pas šiaurines azijatiškas gentes: Chinuose tikėjimas į dvasias šiek-tiek sutvarkytas; iš dvasių Dangaus Dievas yra ypatingai garbinamas; vienok šitas tikėjimas vis dar neišaugo dvasių garbinimo ir raganybės srities (Tiele).

Terp Thian, dangus, Ti, viešpats ir Šang-Ti, augščiausias viešpats nėra jokio skirtumo. Kaikuriuose aprašymuose jie yra tolygus medžiagiškam dangui, nors jo mytiškasis asmenimas išreikšta tik labai silpnai. Kartais, nors tas labai retai, yra šnekama apie Dievą ir Žemę (Heu-thu), kaipo apie tėvą ir motiną visoko esančio, kas, sakytume, nuėjo į kosmiškąsias ženybas, bet šita idėja teip silpnai išreikšta, kad daugumas visai nepripažysta jos (Plath). Jei pridėsime, kad bočiai antros ir trečios dinastijos išveda savo pradžią nuo Šang-Ti, tai išsemsime galutinai visą mytiškąjį elementą, susirišantį su idėja apie Dangų. Užtai šnekama daug apie abelną svieto tvarką, apie prilikimą (Ming), apie dangiškąjį kelią (Tao). Dangus kaipo dievybė nepasirodo, kokiu nors stebuklingu budu, nerodo ypatingo malonumo vieniems ar nemeilės kitiems, bet apsireiškia prigimtu gamtos keliu. Tyliai, prastu budu, be perstojimo dangus daro savo darbą, rodydamas savo galybę lietumi, saulės šviesa, karščiu ir šalčiu, vėjo putimu, sezonų pakaitomis. Laiku ir tiek kiek reikia šitie apsireiškimai rodo mylistą; perviršis arba stoka jų neša nelaimę. Valdovai ypatingai turi kreipti į tą atidžią ir šitas prisilaikymas padaro pagrindą valstijai. Sumišimai gamtos bėgio yra prasergėjimais teipgi įkunijimui sąlydumo valstijoje. Surėdymas gamtos, politikos, draugijos ir doros svieto ne tik ankštai rišasi vienas su kitu, bet jie yra visai tolygus, arba, geriaus sakant, dar nėra atskiriami. Yra trys pamatiniai elementai: Dangus, Žemė ir Žmogus, kurie turi buti pilname savitarpiniame sąlydume. Gamtiška tvarka su tikėjimiška pagarba yra laikoma pavyzdžiu visiems doriškiems žmogaus pasielgimams, politiškos gi įstaigos pripažinta gamtos įstatymais. Tikėjimas šitas turi labai dorišką pobudį: dangus bara ir susimyli, nubaudžia išpuikėlį ir siunčia malones nuolankiam. Ypatinguose atsitikimuose dangus išreiškia savo valią žmonių balsu; tokiu jau budu nelemtiejį valdininkai apturi priderantį atlyginimą: su Dangaus valia žmonės numeta juos nuo sosto. Pastėbėtinas ženklas tvirtumo šitų pamatinių pažvalgų matyt iš to, kad apie trisdešimts metų atgal ciesorius, atmesdamas Anglijos reikalavimus, teisinosi žmonių nenoru ir davė savo mokybišką priežastį, jog žmonių palinkimas esąs Dangaus valios išreiškimu.

Su garbinimu dangaus, Šang-Ti, arba abelnos svieto tvarkos, rišasi garbinimas dvasių. Šitos dvi garbinimo ir supratimų formos nėra priešingos viena kitai, greičiau jos rišasi drauge: dangus ir dvasios yra minimi greta viens su kitu ir tolygi galybė yra priskaitoma kiekvienam. Ypatingai sulyg doros, dvasios turi tą pačią galybę, ką ir Šang-Ti. Dvasios yra visuresančios, nesuprantamos ir nematomos, vienok pilnai reališkos. Jos nėra pavieniuojamos, ar jungiamos į grupas; atskiriamos yra tik dangiškos, žemiškos ir žmogiškos dvasios (protėvių dvasios). Tekstuose nėra jokio patvirtinimo idėjos apie dvasių valdymą Dangui arba manymo apie dvasias kaipo Šang-Ti tarnus ir žmonių tarpininkus su Dangum. Pas dvasias asmeniškas jausmas visuomet užleidžia vietą abelnam; jos yra jauslios, klausios, per viską pereinančios, bet nematomos. Apie piktadvasias klasiškuose tiksluose nėra nieko minėta; ar jos buvo kuomet žmonių tikėjime liekasi nesužinota.

(Toliau bus).

M. Konopnicka.

PAGAL ĮSTATYMUS

Vertė Pranas Siulelis

— Vat, aš paimčia.... aš leisčia.... aš....

Spazmas koksai tai perlėkė per jo veidą, suspaudė rankas, nepabaigė. Onutė pakėlė galvą ir dirstelėjo į jį truputį susirupinusiu, truputį buku žvilgėsiu. Negerai suprato, ar jis gailisi jos, ar ištikrųjų nori paimt ant tarnystos.

Pons sekretorius užspringo ir nieko negalėjo pasakyt, umai atsisėdo už stalo ir nekurį laiką rašė. Paskui ištiesė ranką.

— Štai, te tau rozpiską! Tu dabar gali eit į miestą tarnystos jieškot. O duok žinią kaip rasi. Ir paskui dažnai turi rodytis. Man turi rodytis, supranti?.... A?....

— Suprantu, ponuli, atsakė mergina.

— Žiurėk, nebandyk kur pabėgti. Čia gali tik mieste buti.... A?....

— Mieste, ponuli.

— Tai tu eik, ir į tris dienas turi pasirodyt!

— Gerai, ponuli.

Pasilenkė jam prie kelių, o jis atšoko tartum nušutytas.

Mergina išėjo.

Buvo jau perėjus pusę raštynės, kuomet ją patėmyjo ir sulaikė ponas burmistras, apgultas kloniojančiaisi žydeliais iš kurių vienas išdėstinėjo dalyką, o kiti su pasigėrėjimu pliauškėjo lupomis, tartum, norėdami tuom atkreipti ypatingą pono burmistro atydą. Nežinia ar ponas burmistras reikalavo to dėl savo strategiškų plianų, kad nuduoti, jog jam mažai apeina lukštenamas dalykas, o gal ištikrųjų toji smulki ir maloni mergelė atkreipė jo ypatingą atydą, gana to, kad pamatęs ją, garsiai šuktelėjo:

— Tu.... kaip ten tavo? Lukterk truputį.

Mergina krustelėjo ir sustojo.

— Mačuski! — baigė ponas burmistras, kreipdamasis į duris.

Bet Mačuskis jau keletas minutų buvo baisiam padėjime. Mirkčiojo užtai kassyk tankiau savo išverstomis akimis, tartum prisakymų laukdamas. Nuo slenksčio vienok nesitraukė, negalėjo atsitraukt, — ir tas tvėrė tos valandos tragiškumą.

Išdykėlis Vituks, jo jauniausias, net čia pas jį atlėkė ir, įlindęs per pusiau pravertas duris, truktelėjo jį pamaželia už skverno:

— Tėte, margoji apsiveršiavo....

Mačuskiui kraujas mušė į galvą.

— Pašol! — išstenėjo per sukąstus dantis ir mostelėjo kumščia į užpakalį, rizikuodamas kur pataikys, ten pataikys. Bet, matomai, niekur nepataikė, nes vėl iš už savo užpakalio išgirdo:

— Tėte, turi buliuką!

Mačuskis net pamėlynavo iš pasiutimo, ir dar labiau išvertęs akis ir ištempęs krutinę, dėlei nukreipimo valdžios atydos nuo naminės dramos, kuri lošėsi jo užpakalyje, spyrė į užpakalį. Bet koja pataikė į tuštumą.

Manė, kad jį kraujas užlies.

— Tėtuk—plepėjo vaikėzas toliau,—mama ako, kad jį atigys.

— O kad tu kur nusprogtum! — užkeikė prislėgtu balsu jautrus Vituko gimdytojas ir tiesė į užpakalį savo išskėstus nagus, kad ištvert Vituko čiupryną. Vienok laiminga kūžo išdykelio žvaigždė ir šį kartą jį išgelbėjo. Vaikėzas vėl atsidurė jo užpakalyj.

— Jis margas, ir kad tėtis greit, greit eitumėt!

Čia Mačuskis nustojo likučius valdymosi ir, stipriai atsistojęs ant kairės kojos, iš visų spėkų spyrė į užpakalį tojpat valandoj, kuomet jį pašaukė ponas burmistras.

Nelaimingas Vitukas turbut tuolaik perarti buvo prie tėvo priėjęs, nes kartu veik su tuo burmistro pašaukimu pasigirdo koks tai neaprubėžiuotas miauktelėjimas, paskui sudavė kas į duris tartum kaladė, pagalios pasigirdo greitas basų kojukių trapsenimas sumušto pasiuntinio, kurio tuomlaik neapsergėjo joki tarptautiški įstatymai. Mačuskis giliai atsiduso, subružino kelis syk čebatais paslėpimui paskutinių savo bildėsio atbalsių, ir stojosi priešais savo viršininką dar pamėlynavęs dėl savo paskutinio susikrimtimo, bet jau "po švam", pilname savo urėdiškai stulpiškame rimtume.

— Kur Mačuskis, po šimtais, slapstosi? Kas ten per triukšmas?.... negali nieko prisišaukt!.. ..— garsiai barėsi ponas burmistras, netiek ant senio Mačuskio, kiek parodymui savo energijos žydėliams, kurie laikė jį sugavę į saldžias pagundas.

— Jokios tvarkos nėra tarnystoj.

Čia jo balsas truputį suminkštėjo.

— Parodyt ten merginą Fedorenkai, kad žinotų.... Čia jai pašportas.... O tu nesivalkiok, tik tarnystos jieškok, — kreipėsi į Onutę.

Neužbaigė dar, kuomet prieangyj pakilo umus triukšmas, o per plačiai atdaras duris įsirito ponia Kasierienė. Buvo užkaitus ir kvėpavo greičiau negu paprastai.

Labą rytą ponui prezidentui! — riksmingai prabilo nuo slenksčio. — Prezidentas žino, kas atsitiko?

Ponas burmistras pakilo nuo savo kresės, pastumė jai ponai kasierienei ir prašnekino:

— Labą rytą, labą rytą! Kaipgi sveikata ponios geradėjos?

Bet ponia nebuvo padėjime, kuriame apsikeičia draugiški mandagumai. Parpuolė tik ant kresės, šaukdama:

— Tai prezidentas dar nieko nežino?

Toji Kubisiakiutė, toji ką atsiųsta buvo apsigyvent, ką tai pas mane tarnavo, žino prezidentas, toji stora, šiądien pabėgo! Ir tai, sakau prezidentui, paėmė Filipcės andaroką, tą su siuviniais, Juzės dryžuotas pančiakas ir dvi paklodes! Na, ir daryk ką daręs! Jieškok vėjo laukuose!

Ponas burmistras rankomis plėstelėjo.

— Negali buti!

Ponia pasiputė.

— Kaip tai negali buti, kad yra! Ir tai kad seną paklodę, bet ne, naują, sakau prezidentui, nuo tuzino paimtą! O kad ją!....

Ponas burmistras stovėjo užsirupinęs, krapštydamas plikę. Pagal lupų krutėjimą išrodė, kad jis norėtų ištarti ką panašaus į "velniai atnešė!" Žydeliai tuom tarpu pradėjo terp savęs švargočyt, o vienas iš jų mostelėjo ranka ir nusijuokė.

Greitai ponios kasierienės akys tą patėmijo.

— Kas ten per hi-hi? — su pasididžiavimu užklausė. — Toksai nuostolis, tai ne joki ten hi-hi!

Ir jos veidas užraudo iš apmaudos.

— O gal pone geradeika pas mano žmoną? — pasiskubino su nuraminimu ponas burmistras.

— Gerai, kad prezidentas man priminė! Taigi jųs žmona mane prikalbino paimt tą vagilką. Ką ten tamsta žiurėsi! Sako apsigyvenusi, neapsigyvenusi, kiekvieną reikia dabot, sako, o šeip, girdi, susivalkios, kaip nieks į tarnystą nepriims.... Štai ir turiu, paklausiusi rodos....

Kelis syk stipriai atsiduso.

Burmistras stovėjo priešais ją, tartum nusikaltęs vaikiukas, labai neužganėdintas iš to, kad ne į laiką priminė savo žmoną.

Ponia sudavė ranka į kresės rankeną.

— O aš sakau prezidentui, kad dabar atsiųstas nieks mieste nepriims ant tarnystos! Jau pabaigta! Stačiai iš čia einu ant krasos ir pas daktarienę persergėt, nes ten vėl prie skalbimo tąs vagilkas ima. Dar apvogs! Ir visus persergėsiu. O ir tamstos pati lai buna atsargesnė.... Tokia pigi tarnaitė, yra brangi tarnaitė, nes pati sau kaip panorės teip užsimokės....

— Ištiesų, ištiesų! — atsakinėjo nežinia ko susigėdęs ponas burmistras.

— Tai kaipgi bus su tai Kubisiakiute? — užklausė ponia. — Na, tiek to jau ten su andaroku ir pančiakomis, bet juk paklodžių nuo tuzino negaliu dovanoti! Galvok, ką padaryt, ponas prezidente, mano brangus prezidentėli! Aš noriai ką nuo savęs Fedorenkai duosiu, tik lai jieško, lai dasižino....

— Tai žinoma, žinoma, tamsta geradėja!

— Ir Stanevičia tegul jieško....

— Jieškos. Visi jieškos! — kalbėjo nudžiugęs burmistras, kad ponia jau kįla nuo krėslo. — Tai mano pareiga, tamsta geradėja! — pridurė, palydėdamas ją prie durių.

— Ir kad visur klausinėtų apie tąs paklodes!

— Žinoma, žinoma! Butinai! Užtikrinu tamstą geradėja....

— Ir žmoną lai tamsta persergsti!

— Butinai, butinai!

Atsisveikino besikloniodami.

Tos visos šnekos Onutė klausė su kokiu tai kurčiu neramumu.

Kaip atsistojo teip ir stovėjo nuleidus akis, žiurėdama į juodas raštinės duris. Tarpais atrodė jai, kad tai ji pavogė tąs paklodes, andaroką su siuviniais ir dryžas pančiakas. Akys jos pradėjo bėgiot, tartum kregždės, atsikreipdamos tai į kalbančią ponią, tai į duris, per kurias turėjo įeit Fedorenka ir Stanevičius.

Kaip tik įeis — butinai ją sugaus.

Bet už valandelės ji atsigavo. Juk ji nepavogė nė andaroko, nė pančiakų, nė dviejų naujų nuo tuzino paklodžių.

Ne! ne! Ji gerai žino, kad ji to nepavogė. Gali Fedorenka ir Stanevičius iškrėst ją, kaip tik nori. Raminosi, akys jos sustojo ir vėl su rupesniu žiurėjo į juodas raštinės grindis.

Dar Blakoriutė nuo magistrato trepų nenulipo, kuomet Mačuskio Vituks, kursai čia vėl su kokia ten pasiuntinyste iš namų atbėgo, šiuom žygiu, vienok, atsargiai sustojęs kieme, pamatė, kaip tėtė merginą perduoda Fedorenkai, garsiai suriko:

— Varšavinė vagilka! Varšavinė vagilka! Žiurėkite, Varšavinė vagilka!....

Per Oną ugnis perėjo. Turėjo ji po teisybei, gėdos iki sočiai per ilgą kalėjime buviną, bet ten tai buvo teisme, terp keturių sienų, ne ant gatvės.... Mislyjo, kad ją kas peiliu perdurė.

Tuomlaik prie išdykėlio Vituko prisivienyjo dar du, ar trįs draugai, kurie tuom laik neturėdami nieko geresnio, pradėjo šokinėt ant gatvės ir šukaut:

— Varšavos vagilka! Varšavos vagilka!

—Nutylkite, šelmiai! — šuktelėjo Mačuskis atsigrįžęs. Bet greit potam užsišnekėjo su flegmatišku Fedorenka, kuris budamas mažrusiu, kiekvieną žodį braukė, tartum smalą, pusiaukelyj laikydamas tabokos gniužtę, kurią ja vaišino jį Mačuskis.

Onutei atrodė, kad jau teip turėjo pasilikt ant visados.

Užmerkė akis ir pakėlė augštyn pečius, tartum gindamosi nuo smugių. Išbalęs jos veidas atrodė dar baltesniu.

Tuom tarpu užskambino ant pietų, iš artimos mokyklos išbėgo daugybė mažų vaikučių. Greit supratę kame dalykas, vaikai prisivienyjo prie išmisločiaus Vituko; mergaitės teipgi susilaikė ant kampo gatvės ir, išsižioję žiurėjo į Onutę. Juokėsi, stumdėsi ir darė patėmyjimus iš Onutės.

Terp tų pašaipų ir terp to triukšmo Onutė stovėjo, pasilenkus po savo didele skepeta. Joje kas tai tirpo, akmenėjo ir tarpais jai rodėsi, kad ji įaugo į žemę. Norėjo pasijudint, bet jos kojos buvo sunkios, tartum kaladės. Pagalios negalėjo nueit, laukė savo raudono pašporto, kurį Mačuskis su Fedorenka slebizavo, sulygindami jį su pono sekretoriaus rozpiska.

Pagalios žemsargis padavė merginai pašportą ir linktelėjo jai ant ženklo, kad gali eiti sau. Kaip buvo susilenkus, teip ir nuėjo pirma patikta gatvele. Vaikų triukšmas dar ją lydėjo nekurį laiką, paskui kassyk tilo ir, pagalios visiškai nutilo. Ji vienok ėjo ir ėjo, kol ją toji gatvelė neišvedė į laukus. Tuomet nusistebėjo ir sustojo.

Kur link eina? Kam? Pas ką? — Pati nežinojo.

Ausyse skambėjo vaikų riksmas. Buvo susirupinus ir galvą sopėjo.

Po valandėlei truputį atsigavo.

Jai reikia mieste pasilikt, magistrate pasirodyt į tris dienas ir paskui tarnystos jieškot.... Sugniaužė rankoj savo raudoną pašportą. — Kas ją priims su tokiu pašportu? Kas ją į namus įsileis? Prie skalbimo jos teipgi niekas nepriims, nes galėtų pavogti andaroką su siuviniais ir pančiakas....

Čia jos mintis sustojo. Galvojimas jai buvo sunkiu darbu. Dar nekurį laiką jai vaidėsi omenyj tos pančiakos, paskui išsitiesė po savo skepeta ir pajuto, kad ji alkana.

Užkišo ranką į antį. Ten senoj skepetoj turėjo surištus kelis skatikus. Kalėjime veik nieko neuždirbo, sirgo, neturėjo spėkų. Liga viską suėdė — ir tą ką ėjo ant "dalies" ir tą, ką į "knygutę". Keturis auksinus davė jai ponas viršininkas, kuomet paleido. Lai jam Dievas atlygina.

Apsidairė, nieko nematyt. Išsiėmė porą variokų, užrišo pašportą ir pamažėli sugrįžo į miestą.

— Tamsta — užkalbino nedrąsiai, sustodama pas pirmutinę krautuvėlę, kurioj nusipirko keletą bandukių nuo storos pirklienės, — ar negalėtum man tamsta prirodyti kokią tarnystę.

— Kodėl ne, mergele! — Tarnysta visuomet atsiras. Ką tai jųs po ligai, ar ką? Gal nečionykštė?

— Nečionykštė.. ..

— O iš kur jųs?

— Aš.... aš iš Varšavos.

Pirklienė atidžiau dirstelėjo į merginą.

— Kas tai jųs teip vargingai atrodote. O ką jųs galite dirbti?

— Išvirt galiu, iškept....

— Ar čia pas gimines atvykot, ar ką?

— Ne, nieko čia neturiu....

Pilkos pirklienės akys nužvelgtinai dirstelėjo į merginą.

— O gal.... nes tai negali žinoti, o sergentįsi ir Dievas sergsti.... Gal jus "ant apsigyvenimo?"

Onutė galvą nuleido.

Eė, tamstėle, kad teip, tai kam žmonėms bereikalo galvą sukt? Aš pati priimčiau padorią merginą ir darbas atsirastų, nes tai žemę neiškasi, visą darbą neišdirbsi, darbas rastųsi, bet, gal, galvoj man butų kas negerai, kad priimčiau "išsiųstą".... Vardan Tėvo ir Sunaus! O tai, tamsta, išsirengė! Ką tai jųs manote, kad pas mane kambariuose keturios plikos sienos, ar ką? Ir kad aš vagį į namus leisčia? Mergele, pas mane yra ant keturių lovų paklojimas, pagalvės tokios, kad kiekviena trįs rubliai, pas mane yra puodai, yra tvarka, yra visoki naminiai mažmožiai. Tai aš negaliu kokią svieto pereigą leistis į namus, aš turiu gauti atsakančią merginą, tinkančią, galinčią su žmonėmis apseiti. Teip tai teip, mergele. Į blogą laiką išsirengei. Čia tų išsiųstų sukinėjasi kaip šunų, o kas jąs ims į tarnystą. Net žydas ir tas neprįims, kad ir už pusdykę. Kiekvienas, mano mergele, sergstisi kaip galėdamas, nes namų vagies nieks neišdabos....

Onutė užsigrįžo, norėdama eiti. Ir noras valgyti perėjo. Tuom tarpu pirklienei atėjo į galvą nauja mintis. Kalasinskienė, mėsininko pati, jieško mergaitės.... Lai paima vagilką, kvaila boba! Pučiasi pati nežinodama ko.... dabar nori prieš visus tarnaitę pasigirt.... Štai ir butų jai tarnaitė....

—Mergel, mergel! — pašaukė. — Palauk truputį!

Onutė atsigrįžo ir sustojo.

— Prieikite arčiau!

Mergina prisiartino.

— Čia, antram name — kuždėjo pirklienė — gyvena raifurka Jonienė. Jau ten, dasiklausus, surasi. Žinau, kad ji priešais pas mėsininkę tarnaitės jieško. Eikite tenai, gal, nusiseks.

Onutė pabučiavo bobai į ranką.

— Ačiu poniutei....

— Ką ten ačiu! Nėra už ką dėkavot.

Jonienė užimta indų mazgojimu priėmė Onutę labai mandagiai, ir pagimdė joje pasisekimo viltį. Vakar sakė jai aptiekorienė, kad priimtų net ir "atsiųstą", by tik tikią ir darbščią merginą, nes jau su toms ištvirkėlėms jokios rodos negali gauti. Kad katra ir išbus sanvaitę, dvi, — oho! jau ir po tarnystei. Su mokiniais tik, arba ir su provizorium kampuose kikent, o darbo kaip ugnies bijosi. Teisybė, mėsininkė ir jieško merginos, bet ką ponia tai vis ponia. Vis kitoks dalykas tarnaut pas aptiekorius....

Onutė šiek-tiek atsigavo.

— Ponia Joniene, geriausioji ponia Joniene, tai kuomet męs ten nueitume?

— O ką! Nėra ką atidėlioti! Tik paimkite mano žiurstą, ir tą skepetą numeskite nuo galvos, kad atrodytumėt geriau. Aš tik indus pašveisiu, tai ir eisime.

Už pusvalandžio jau buvo pas ponią aptiekorienę.

— Štai, ponyte, — tarė Jonienė, bučiuodama jai ranką, — rekomenduoju ponytei naują virėję.

Ponia aptiekorienė buvo trumparegė, taigi primerkė akis ir ištiesė savo ilgą kaklą. Prasidėjo kamantinėjimas.

— Iš kurgi tai?.... Pas ką tarnavo?....

Jonienė prisiartino, pasistiebė ir su atvirumu, parodančiu mažų miestelių sątikius, pradėjo kuždėt.

Bet tuoj ponia aptiekorienė atšoko, išskėtė savo liesas rankas.

— Nenoriu! nenoriu! nenoriu!.... — kalbėjo greitai, kratydama išskėstomis rankomis ir traukdamosi prie durių.

Bet Jonienė nenorėjo nusileisti.

— O ponytė vakar sakė....

— Sakiau! teisybė, kad sakiau! Bet dar nieko nežinojau. O čia graži istorija pasidarė pas kasierius.... Ką tai, Jonienė, nežino, kad ta Kubiliasikiutė valkata pavogė visus skalbinius ir pabėgo?.... Tai Jonienė negirdėjo apie tai?.... O juk visas miestas apie tai šneka!

Žmonelė rankoms pliaukštelėjo ir pradėjo galva linguot.

— Žiurėkite, na kas per vagilka!

Išgirdus tą žodį Onutė, nenoroms siekė skepetą, kurios jau neturėjo ant galvos. Vėl jai pradėjo rodytis, kad tai ji apvogė kasierius, kad tas viskas tuoj išeis aikšten ir kad ją vėl įkiš į kalėjimą. Stumišus, nenoroms truktelėjo Jonienę už andaroko, norėjo išeiti.

Bet Jonienė nutarė dar kartą pamėgyt.

— Ką ten, ponyte! Kas buvo, tas buvo. Tartum čionykštės tai nevagia! O ponytė turėtų puikią merginą.... Viena kitai nelygi, ponyte, norints ir, paveizdan, toji Kubiliasikiutė, visuomet buvo šelme, o šita ir išvirs ir išskalbs, nelakstys niekur, nes pažįstamų jokių neturi....

— O tegul ją šimtai, mano Joniene! Kad ji čia man ir medų darytų, tai jau ir tai jos nenoriu. Tegul jau ten kits iš jos pasipelno, o ne aš.

— Na! ką daryt, kad ponytė nenori....

— Ne, ne, Joniene! Ir jums nepatariu ją vadžiot kur, dar galite į nelaimę patekt.

— Na, kad teip tai, likitės sveikos, ponyte.

— Likitės sveikos!

Išėjo.

— Na, mergele, — tarė Jonienė į tyliai lipančia nuo trepų merginą, — matėte, kad stengiausi kai galėdama, ir viskas per niek. O aš jums pasakysiu, kad jeigu jau aptiekorienė jus nepriėmė, tai jau niekur nepriims, nes ten tarnysta ant viso miesto apšaukta, ir kokia geresnė, ten niekad neina. Kad jau toji sudžiuvėlė jus nenorėjo, tai jau bloga! Tai jau aš neapsiimu jųs vadžiot. Na, na, net aš stebiuosi.... O žinau, kad tarnaitės neturi....

Lingavo galva labai nusistebėjus. Už valandėlės sulaikė Onutę.

— Tai atiduokite man žiurstą, o skepetos tai pati ateik. Tiek viso pelno, kad žmogus veltui tik liežuviu primakalavai. Net man gerklėj išdžiuvo. Kad teip su kuo tinkamesniu, tai vertėtų išsimesti noperskutį....

Onutė suprato ir išsiėmė savo auksinus.

— O gi tai mielai.... — Turėjo viltį, kad Jonienė dar ją prie mėsininkės dayes.

— A, na, tai eiva! — pas Šapsienę.

— Tik kad aš pirmiau skepetą norėčiau.... Teip kaip ir nedailu terp žmonių.

Negalėjo ištarti, kad jai gėda buvo su atviru veidu eiti į žmones, bet ištikrųjų įsivaizdino sau, kad kas į ją pažiurės, tai tas tuoj pasakys: vagilka. Tad užėjo skepetos.

Pas Šapsienę buvo triukšminga. Onutė paabejojo ant slenksčio, bet Jonienė ją įtraukė. Pirmoji stuba buvo pilna geriančių. Vieni sėdėjo prie geltono stalo, tai abiem rankoms atsirėmę, paniurę, tylinti, rukydami pypkes ir į šalis spiaudydami, tai gailiai verkenti ir puolanti sau į glėbius. Kiti atsilošę ant suolų, juokavo, dainavo ir norint patįs buvo pusgirti, bet iš kitų pašaipėsi; keletas stovėjo viduryj stubos, tai tvirti, tai siubuojanti ant kojų ir laistanti degtinę, o laiks į laiką keikė garsiai ir mušė į stalą kumščioms.

Sutrė tarnaitė sukinėjosi apie svečius, tartum musė apie puodus, pašaukta ir į visas pusias stumdoma; pati-gi Šapsienė, megzdama pančiaką sėdėjo ant augšto kedės už šinkvaso ir žiurėjo į savo svečius tuom tingiu, ką tik primerktu žvilgėsiu šildančiai ant saulės katės, kurį teip tankiai galima patėmyti pas senas, storas, kadais tai gražias žydelkas.

Jonienė dasigrudo prie pačios smuklininkės ir pašaukus puskvatierkę "kmyninės" užsveikino Onutę.

— Duok, Dieve, sveikatą!

— Duok, pone Dieve!

Mergina teipogi išgėrė stikliuką. Paskui Jonienė pradėjo graužt surį su kminais ir surių žydišką baronką, po kuriam pasirodė reikalingu perplaut gerklę alum.

Laike tų vaišių, tai viens tai kits prieidavo ir dirstelėdavo merginai po skepeta. Keli jai net į pašonę sudavė, tartum netyčia, kad mat žmonių daug smuklėj buvo. Vienas ypač, jaunas, augalotas vyras, vaikščiojo apie ją tai iš kairės, tai iš dešinės, tartum jieškodamas priekabės. Bemokant Onutei už pavaišinimą, sustojo priešais ją ir dirstelėjęs į akis, sušuko:

— Dievaži!.... Tai susiėjova!

Onutė dirstelėjo ir teipgi jį pažino. Buvo tai Juozas Čalik, ką pereituos metuos su ja kalėjime sedėjo.

(Toliau bus).

|| Mexike, netoli Allar, Sonora valstijoj, palicistai turėjo kruvinę susirėmimą su ginkluotais gyvulių vagiliais. Keturi vagiliai, tame ir jų vadovas, likosi užmušti, o du suimti. Vagiliai vogė čielas arklių ir jaučių bandas, gabeno per sieną ir pardavinėjo.

|| Prancuzai, Boulioniškoj giraitėj, prie Paryžiaus, stato specijališką rumą, kur bus patalpinami svetimų kraštų valdonai atkankanti į Prancuziją. Mat Elysse rume, kur gyvena prezidentas, tokiems svečiams nėra atsakančios vietos.

|| Maskoliškas kareivis pabėgęs nuo tarnystos iš miesto Lodz Kulibov perbėgo į Prusų pusę naktyj įsiveržė į namus lenko Vasilevskio Boguslave ir išskerdė visą šeimyną susidedančią iš aštuonių ypatų.

|| Kroatijoj, pietinėj Austrijoj, Kalėdų dieną netoli Kaslovicų ant Dunojaus apvirto valtis ir 23 ypatos prigėrė, tame buvo 17 merginų.

|| Paryžiuj likosi suimtas užmušėjas, ilgai jieškomas maskoliškas advokatas Gilevič. Atvestas policijon, laike klausinėjimo jis prarijo nuodų ir tuojaus pasimirė.

|| Čekijoj, mieste Virntz, 12 ginkluotų plėšikų naktyj atėjo į namus karčiamninko Krauzo, nušovė abudu jo sunu, o pačią ir dukterį sunkiai sužeidė.

|| Pietinėj Austrijoj, Tiroliuj, nuo Alpų kalnų nusirito didelis labai uolos šmotas ir užbėrė dalį gatvių Inbruke.

|| Vidurinėj Afrikoj, Tchad aplinkinėse, 500 ginkluotų čiabuvių užpuolė prancuzų expediciją ir užmušė 20 žmonių.

|| Laike smarkios vėtros, ant Siaurinių jurių paskendo su visais žmonėms vokiškas garlaivys Capua. Ant jo buvo 28 ypatos.

|| 28 d. gruodžio pasitraukė nuo vietos Turkijoj visi ministeriai.

Iš Chicagos Lietuvių Gyvenimo.

"Birutės" ir p. M. Petrausko vakaras, buvęs 2 d. sausio, 1910 m., Garrick Teatre, iš išpildomosios pusės nusisekė labai puikiai, bet iš finansinės pusės blogai, labai blogai. Už tai kalta musų buka, karčiaminė visuomenė. Perstatymo išlaidos buvo su viršum 400 dol., kuomet įplaukimas už bilietus siekia į 380 dol. Todėl pasidarė kelios dešimtis doliarių deficito. Tai yra gana skaudus smugis musų vienintėlei muzikališkai draugijai "Birutei", musų pirmajam kompozitoriui p. M. Petrauskui ir pirmajai lietuviškai operai. Nieks kompozitoriui ne parupino nei bukieto. Svetimtaučiai savo žymesnes ypatas geriaus paguodoja. Ir kokių galų mes dar dejuojame apie stoką veikėjų ir didvyrių?! Juk paprastas darbininkas turi geresnį pragyvenimą už musų raštininkus, muzikantus ir dailinirkus! Iš kur musų muzikos gavintojas, musų tautos kėlėjas M. Petrauskas gali gauti pragyvenimą, pasišvęsdamas tautos labui, jeigu su šeimyna per praeitą metų laiko ne tik neuždirbo, bet panešė nuostolio? Ko mes reikalaujame nuo savo veikėjų — ar kad jie, padėdami visas savo spėkas savo tautai, kasdien bristų į didesnes skolas? Gėda jums visiems "tautiečiams"! Visokiuose susirinkimuose jųs beveik kiekvienas mokate pasirodyti tautos sąnariais, bet tikrame darbe, net to darbo paramoje, jųs nepasirodote tautos parama. Ir kaip gi, ar jųs manote tik savo linkėjimais musų tautą pakelti iki augštai iškilusių tautų?!

Gana. Užtenka to, jog iš 50 tukstančių, mažiausiai, Chicagoj gyvenančių lietuvių, pirmąją musų operą pamatyti susirinko apie 1% arba šimtinė dalis visų lietuvių.

Vakaro išpildymo sunkenybė buvo labai didelė. Kur pasisukant buvo didelės išlaidos ir trukdymai, o gerumo nedaug. Pav. scenerijų nusamdymas atsiėjo 40 dol., nors negauta nė vieną tinkamą dekoraciją. Melodramos "Birutės" scena perstatė kaszinkokį parką, ar tai turčiaus sodą, su apartamentais jo viduje, vieton lietuviška

Imperfect in original

miško ir aržuolų; "Be sumenės" scena buvo panaši į tuščią salioną, vieton suklypusios, žemos lietuviškos grinčios; "Šienapiutės" scena perstatė angliską "farmą" — ukę, vieton lietuviškos ukės su triobomis. Pats teatras buvo tinkamas, nes naujesnio stiliaus ir vienas iš geriausių Chicagos teatrų. Jo nusamdymas atsiėjo 175 dol. Orchestra buvo iš 16 muzikantų; jos nusamdymas atsiėjo 90 doliarių. Orchestra buvo paimta iš geriausios Chicagoje, be abejo geriausios Amerikoje, Muzikantų organizacijos "Thomas orchestra", todėl orchestra buvo gera. Programai buvo puikus, teippat buvo gerai apgarsinta, todėl ir tas nemažai lėšavo.

Kaslink didelių lėšų, vienas-kitas gali rengėjams užmesti klaidą. Tačiaus čia buvo ne teip. Tokį perstatymą ant mažos, paprastos scenos gerai atlikti nebuvo galima. Menkesnėse salėse arba teatruose nebuvo tinkamų scenerijų arba jų visai nerasta dėl miesto įstatymų, reikalaujančių teatruose turėti geležines užlaidas — kurtinas; kas jų neįstengė įtaisyti, tie teatrai tapo uždaryti. Gal vakare perstatymas butų geriaus apsimokėjęs, bet nepaisant į trigubai augštesnes nusamdymo lėšas, visi teatrai vakarais buvo užimti.

Perstatymas turėjo prasidėti antrą val. 15 min. popietų, bet dėl nesutaisymo į laiką scenų, atidarymas nusitęsė iki 2:30 val. Kadangi teatro užveizėtojas pranešė, jog lygiai suėjus penktai valandai uždarys sceną, nors perstatymas butų ir neužbaigtas, tat su perstatymu reikėjo skubytis. "Birutės" ouvertura tapo apleista, nors labai buvo malonu ją išgirsti. Pradėta pertstatymas su įžanga į antrą "Birutės" aktą.

"Birutės" antras aktas yra labai įspudingas. Muzika lėta, liudna, vaideliučių giesmė panaši į hymną, tarsi malda prie Lietuvos dievų. "Birutės" vaideliučių scenos, atlošimas vienok neišnešė pilnus įspudžius, koki slepiasi toje muzikoje ir scenoje. Įspudžius sugadino netinkantis Žemaičių kunigaikštis Keistutis (V. J. Vitkevičius), graziai karališkai pasirėdęs, bet už tai lošęs kaip karaliaus kliaunas. Kuomet karalius savo prijbuvimu turėjo scenoj vaidilos pertraukti kalbą, pasidarė netikumas. Senas vaidila, pasakęs iki pertraukai, sustojo, kuomet "karalius" vos pasirodė ant scenos ir tuojaus be niekur nieko, stačiai, dar, turbut negalėjo į Birutę nei prisižiūrėti, per vaideliučių rėdą perlindęs, prie jos pripuolė ir klausia — "kas esi, ar mergelė ar dievaitė?" Be jokio sujudimo, be įspudžių išreiškė, jog Birutė jį labai apžavėjo savo gražumu. Po tam sukinėjosi, dairėsi į visas pakampes, trypė.... Bet visi kiti lošėjai atliko labai gerai. Atsižymėjo Birutė, M. Horodeckaitė, savo gražiu giedojimų ir lošimu. Puikius įspudžius padarė senas vaidila (A. Zacharevičius) ir krivė (J. Ilgaudas).

Paskui giedota lietuvių hymnas, "Lietuva, tėvynė musų", M. Petrausko chorui ir orchestrai harmonizuotas. Po hymnui J. Sutkus paaiškino pirmųjų dviejų aktų "Be sumenės" turinį. Orchestra griežė M. Petrausko "Tautišką Lasą", ir dėl trukumo laiko, ją dar nebaigus, tapo atidengta paskutinis aktas, pirmo lietuvių lošto perstatymo "Be sumenės".

Tautiška Lasa yra tai blizganti kompozicija, rimta iš teipjau lėtųjų tautiškų meliodijų. Harmonija labai sanlydi. Lasa gerai sudėta, sujungta iš skirtų, vietoms atsikartojančių, giesmelių, originališkame M. Petrausko stiliuje.

Paskutinis aktas "Be sumenės" tikrai gerai nusisekė. Lošėjai, nors amatoriai (t. y. mylėtojai), bet savo rolės atliko artistiškai. Tikrai gerai išrodė ir nudavė Jurgis (M. Dudas), teipgi M. Damijonaitienė (Kotryna) ir P. Atkučuniutė (Ona). Menkiaus atlošė J. Uktveris (Ickus), o jau J. Dagis (Krysius), atleisk jam viešpatie, teip netikusiai aktą užbaigė, jog reikėjo ne vienam iš gėdos nurausti. Sakė kokį ten, neva eilėms, pamokinimą, bet teip sunkiai, jog atkartojo tik tą, ką sufleris sakė, išrodė lyg kudikis, sekdamas motiną, mokinančią jį "Tėve musų".

Po šitam, prasidėjo svarbiausias vakaro punktas, opera "Sienapiutė". Patį veikalą nėra ką girti, nei peikti, tačiaus, sulyginant su nuolatiniais amerikonų perstatymais, jis yra ne blogas. Veikalas išrodo daugiaus pirmu aktu kokios nors ilgesnės dramos, negu pilnu veikalu. Libretto nėra nei drama, nei tragedija, nei komedija. Prie šio veikalėlio lengvai galima prirašyti dar du arba tris aktus daugaus, tada jis butų tikra didėji opera. Kaslink dailinės pusės, mužikos, t. y. orchestracijos ir giesmių, šis veikalas yra blizgantis, puikus. Išpildymas gerai, net labai gerai nusisekė. Nors pasidarė sunkiausioje vietoje, choro giesmėjų, suklydimas, bet atsižvelgus į visas sunkenybes ir aplinkybes, tas bus nieko nereiškiančiu dalykėliu.

Scena perstato pievą apyvakarėje. Grėbėjos stabdo vyrus paliauti piauti šieną. Visai aptemsta; darbininkai liaunasi dirbę ir valandėlę pasilsi. Viena iš grėbėjų, Aldona, myli berną Masiulį ir jo ilgstisi. Tuotarpu pusberniukas Juškus linksmina šienpiuvius savo dainelėms. Atėjęs Gotautas kalbina Aldoną už tarnaitę, o potam nori imti ją už pačią. Aldona, kaipo paprasta mergaitė, nesutinka ir atsisako, nes ją kaipo neturtingą jis vėliaus nemylės. Gotautas užpyksta ir žada keršyti. Vėliaus ateina Aldonos numylėtinis. Gotautas, pamatęs juodu besimeiluojant perpyksta ir eina Masiuliui atkeršyti. Vėliaus atbėgęs berninkas pasako, jog Gotautas Masiulio motiną išmetė į patvorį ir visus baldus mėto ir laužo. Šienapiuviai rengiasi eiti namon. Opera užsibaigia stipria, pilna choro daina.

Choras neatsitraukia nuo scenos per visą laiką. Apart chorui dainų yra kelios arijos, duetai ir kvartetas.

Šios mųs pirmosios operos istorija yra tokia. Perstačius, 1906 m. rudenyj, Vilniuje melodramą "Birutė", kompozitorius M. Petrauskas sumanė parašyti operą. Apreiškė sumanymą K. Josiukaičiui, šis apsiėmė parašyti sulyg pliano, librettą "Šienapiutė". Librettą parašė jis į tris dienas. Šienapiutei muziką M. Petrauskas parašė budamas Šveicarijoj, 1906 ir 1907 m., į 8 mėnesius. Instrumentavimas šios operos nusitęsė ilgesnį laiką dėl kompozitoriaus išvažiavimo Amerikon su koncertais. Orchestracija parašyta 1908 ir 1909 m. M. Petrauskui belankant Paryžiaus konservatoriją.

"Šienapiutėje" dalyvavo šie artistai-mylėtojai: K. Kasputis (Andrius Masiulis, bernas), M. Jakševičiukė (Aldona, tarnaitė), V. Brusokas (M. Gotautas, ukininkas), F. Zacharevičienė (S. Juškus, pusbernis), K. Drangelis (2 pusbernis), M. Horodeckiutė mergaitė), J. Ilgaudas ir K. Strumskis (vyrai). Svarbiausios rolės buvo K. Kaspučio (tenoro) ir M. Jakševičiutės (soprano). Nekurie, pav. Gotautas, visai neturėjo dainų.

K. Kasputis atsižymėjo labai gerai. Kaipo giesmininkas, jis išrodė gana geru tenoru. Teipgi Jakševičiutė neblogai giedojo, nors jos balsas nebuvo teip blizgantis kaip kad ją girdėta giedant keli mėnesiai atgal, gal žiemos šalčiai ir kitokios priežastįs tam užkenkė. Tikrai artistiškai atsižymėjo savo nudavimais M. Zacharevičienė, lošiusi pusbernio rolę. Abelnai, choras ir visi ant scenos judėjimai buvo užganėdinančiai geri, smagus. Nežinant, galėtum pamislyti, jog tai ne amatoriai lošė, turėję vos vieną su orchestra bandymą, bet išsilavinę artistai.

Tai tiek galima pasakyti apie pirmą musų operą ir pirmą tokiame teatre perstatymą.

Sulyginkime dabar kokis žingsnis tapo nužengtas musų tautiško teatro srityje į tą neilgą laiką — į dvidešimtį metų. Mes 20 metų atgal turėjome vos tokį prastą perstatymėlį kaip "Be sumenės", o šiądien jau gėrėjomėsi *pirma lietuviška opera*, kurios libretto nors šiek tiek silpnas, bet muzika yra augšta, kliasiška, operiška. Nespės praeiti dar 5 metai, o mes nuo musų kompozitoriaus M. Petrausko ir "Birutės" susilauksime naują, didesnę operą ir, jau gal but musų publika palips ant tiek augščiaus, jog nereiks nukęsti nuostoliai.

Apie šį perstatymą tuom tarpu turim dar tik vieną svetimą kritiko pranešimą. Žymiausias Chicagos muzikos kritikas vokietys Gabriel Katzenberger, 3 d. sausio, vokiškame dienraštyje "Illinois Staatszeitung", štai ką rašo apie operą "Sienapiutė": "Muzika yra originališka, gerai tematiškai išvesta, padabinta pikantiškomis, melodiškomis vietomis. Veikėjai, nors visi scenos mylėtojai (amatoriai), atsižymėjo gabiu lošimu, teippat ir skaidrumu bei malonumu savo balsų. Choras buvo tiesiai puikus. Ponas Petrauskas yra labai talentuotas muzikas, nuo kurio kaipo kompozitoriaus, galima labai daug gero laukti".

Reikia paminėti, jog šiuomi tarpu M. Petrauskas rašo naują operą—"Eglė Žalčių Karalienė". Libretto paimtas iš Gužučio (A. Fromo) žinomos dramos.

"Aušros" draugija, pradžioje šių metų turi nužymėjusi turėti devynias prelekcijas. Iš tų šešios jau yra su tikrai žinomais prelegentais ir prelekcijų temomis. Jos bus sekančioj eilėje: 1) 9 d. sausio, sekančią nedėlią, Dr. A. L. Graičiunas skaitys Dr. Matulaičio referatą "Alkoholis" su skaitytojo dapildymu; 2) 23 d. sausio p. J. Hertmanovičia skaitys temoje "Inteligentija ir organizacijos"; 3) 6 d. vasario Dr. A. L. Graičiunas skaitys, su savo dapildymu, Dr. F. Matulaičio referatą "Džiova"; 4) 20 d. vasario J. Ilgaudas skaitys temoje "Halleyo Kometa"; 5) 27 d. vasario J. Laukis skaitys temoje "Paleistuvybė"; 6) 6 d. kovo K. Gugis skaitys, su savo pridėjimais, Dr. F. Matulaičio referatą "Chemija". Kitoms trims prelekcijoms dar prelegentai nenužymėti.

Sekančią nedėlią, 9 d. sausio, 7:30 val. vakare, Šv. Jurgio Parapijinėje Mokyklos svetainėje, kampas 32 place ir Auburn ave., bus Dramatiško Ratelio perstatymas, T. Rutkovskio farsa "Audra Giedroje", "Aušros" naudai, t. y. visas nuo vakaro pelnas eis "Aušros" Draugijos naudai. Po perstatymui rengiama šokiai. Įžanga yra: 25c., 50c., 75c. ir $1.00.

"Aušros" nuadai vėliaus pasižadėjo parengti perstatymą "Birutės" Draugija ir koncertą M. Petrauskas ir A. Pocius. Šių perstatymų vakarai bus vėliaus; nei laikas nei programai dar nepažymėti.

Apart šių gero noro draugijų ir ypatų pasidarbavimo moksleivių fondui, reikia dar paminėti triusą dviejų moterių — p. Mišeikienės ir p. M. Viskoškienės, į tų trijų vakarų programus surinkusių nuo Chicagos lietuvių verteivių už suviršum 100 dol. apgarsinimų. Tai vis yra didelis gero noro ypatų nuopelnas, už ką lygiai "Aušros" šelpiamiejie kaip ir "Aušros" draugija turi buti dėkingi.

Prie 45 place Chicagoj yra nedidelė blėtos ir drato traukimo dirbtuvė, ant kito blėko yra kita dirbtuvė. Aplink šitas dirbtuves gyvena lietuvių kelios dešimtįs šeimynų. Blekinių dirbtuvėje dirba vasaros laike lietuvių poras dešimčių. Atvėsus, lietuvių skailius pradėjo mažintis, dabar liko tik 7. Visi darbo užveizėtojai yra svetimtaučiai, jie žmoneles ir piauna: vasaros karščiuose kitų tautų darbininkai tokių darbų ne dirba, tai tąsyk geri ir lietuviai, o dabartės, kada žmogui gerai dirbti, tai lietuviams darbo nėra. Ypač jei lenkas darbininkų prižiūrėtojas, tai visokiais budais sunkina lietuviams darbą, niekina juos ir žmogus, netekęs kantrybės, meta čia darbą ir eina vargti kur prie kitos dirbtuvės vartų, kol gauna darbą. 11 d. gruodžio prižiūrėtojas darbininkų kaišiu už kokį menkniekį darbininkus pradėjo varyti namo, liepė pinigus atsiimti; vienas nesiskubino, tai užveizda bandė laukan mesti, bet darbininkas nesidavė, tada užveizda kirto į pečius. Tas paklausė: "už ką tu mane muši"? bet negavo atsakymo, tik žmogų išvarė. Mat lauke prižiūrėtojaus turėta kitą laukianti darbo.

NAUJI RAŠTAI.

Atsiųsta mums pagarsinti, jog Philadelphijoj pradės išeidinėti naujas laikraštis "Progresas"; redaktoriumi jo bus p. Daukšys, sekretorius Atlas Trading Co. Ar minėtas laikraštis turės kokį susirišimą su Atlas Trading Co., nežinome. P. Daukšys jau kartą rėdė Jocio leidžiamą laikraštį.

KORESPONDENTAMS.

Su pataisymu neteisingų korespondencijos reikia kreiptiesi į tą laikraštį, kuriame kas neteisingo tilpo, o ne į kitus. Tai vienas dalykas. Kitas yra tas, kad laikraščiai netalpina raštų pasislėpusių po pseudonymais ypatų. Redakcijos turi žinoti kas rašo, nes jos už teisingumą priduotos žinios negali atsakyti; už savo raštą turi atsakyti ne tik prieš visuomenę, bet ir prieš teisės straipsnį parašęs.

REIKALUOSE P. M. PETRAUSKO KONCERTŲ.

Pėtnyčios vakare, 7 d. sausio, išvažiuoja p. M. Petrauskas į rytines valstijas su koncertais. Pirmas jo koncertas bus Brooklyne, 15 d. sausio; Waterbury 16 d. sausio; Bostone 23 d. sausio; Wilkes Barre, 15 d. vasario. Kitose gi vietose koncertai bus kaip jau pirmiau pažymėta, arba kaip vietinės sąlygos daleis.

Primenu dar kartą, kad rengėjai koncertų apsirupintų šiais dalykais: atsakančia svetaine, geru pianu, tikietais ir mažesniais apgarsinimais. Didelius apgarsinimus koncertams išsiuntinėsiu šioje sanvaitėje visiems atsišaukusiems rengėjams. Taip jau ir kai-kuriuos nurodymus. Koncertų programus gaus iš Brooklyno ar So. Bostono, nuo paties p. M. Petrausko.

Jeigu gi svetainės nėra paimtos nužymėtose vietose, tai vietiniai lietuviai malonės kuogreičiausiai apie tai pasirupinti ir man pranešti.

Su pagarba,
J. Ilgaudas,
3327 Lowe ave.,
Chicago, Ill.

Jau išėjo iš-po spaudos

"Lietuvos" Kalendoriai.

Kiekvienas, kuris užsirašįs "Lietuvą" visiems metams, gaus dovanai du puikius "Lietuvos" Kalendorius — Knygutę ir sieninį Kalendorių. "Lietuvos" knygutės [illegible] tie telpa labai daug gero ir naudingų rastų, iš kurių kiekvienas turi pasiliekančią vertę. Apart to, telpa ame ir daug informacijų, reikalingų žinoti kiekvienam žmogui. O svarbiausia, tai "Statistiškos žinios iš Amerikos lietuvių gyvenimo", kurios užima net 16 pusl. Abelnai 1910 metų Kalendorius yra kiek galint visame geresnįjs už pirmuosius Kalendorius, o kas svarbiausia, jisai įkvėps naują energiją, naują drąsą kiekvienam, suramins nuliudusius, ir pakels silpnesnius.

KALENDORIŲ KAINOS:
Sieninis Kalendorius ..... 10c.
Kalendorius knygėlės formoje 25c.

Kas užsirašys "Lietuvą" visam metui gaus šiuos abu kalendorių dovanų.

Rašydami adresuokite:
A. OLSZEWSKI
3252 S. Halsted st., Chicago, Ill.

APGARSINIMAI.

GERAS PATARIMAS.

Senesni žmonės, turinti daug patirimų svieto reikaluose, visada gali suteikti gerą patarimą, ypač apsisaugojime ligų. Musų ypatiškas patyrimas darodė, jog skilvio ir žarnų blogumuose mes visada galima pasinlyti Trinerio Amerikonišką Kartavynio Elixirą. Jis sustiprina skilvį ir suteikia jam galę atlikti jo paprastą veikmę. Skilvis tuomet priims pakaktinai maisto ir pagelbės gromulioti, kas bus lengviau perdirbama žarnose. Naujas kraujas yra pasekme tokio pilno gromuliojimo. Jis greitai pripildo kraujagysles. Vartok Trinerio Amerikonišką Kartavynio Elixirą kada busi silpnas, lengvai nuilstantis, be apetito, kada turėsi kokius nors nesmagumus po valgiui, priklumą, šlykštumą, kuomet busi nerviškas, neramus, kuomet bus blogas miegas. Sie vaistai susideda tik iš žiudono vyno ir karčių žolių. Vartok juos pirmuose negerumuose. Aptiekose. Jos. Triner, 1333—1339 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

Draugysčių reikalai.

Prisirašyk, Bėdos nebijosi.

Chicago, Lithuanian Benefit Club, arba Chicagos Lietuvių Pagelbos Klinbas, pranešame visiems Chicagos lietuviams, jog musų minėtas Pagelbos Kliubas tapo sutvertas 8 d. balandžio, 1909 m., ir inkorporuotas 12 d. gegužio. Pranešame, jog Chicagos Lietuvių Pagelbos Kliubas ligoje moka po 5 dol. kas sanvaitė pašelpos, gelbsti pinigiškai ir patarnauja visokiose nelaimėse. Užsilima laidotuvėmis ir kiekvienam sanariui moka posmertinę. Teipgi jis gelbsti gavimui Amerikos Ukėsystės Popierų ir gavimui miesto darbo; gelbsti visokiais budais. Susirinkimai laikomi kas pirmą nedėlę mėnesio, 2-rą val. po piet, Kaz. A. Pallulo svetainėj, 1444 So. Jefferson st., kampas 14 Place. Norinti prisirašyti, malonėkite pributi į susirinkimą minėtoje vietoje. Įstojimas $1.00, neskiriant amžiaus.

Jonas Ustultis, prez.
Kaz. A. Pallulis, prot. sekr.
Telefonas Canal 1771.

Lietuvių Ratelio Skaitykla
3149 So. Halsted St.
Buva atdara:
Utarninkais nuo 7 iki 9 val. vakare.
Ketvergais nuo 7 iki 9 val. vakare.
Subatomis nuo 7 iki 10 val. vakare.
Nedėliomis nuo 3 iki 6 po pietų.
Skaitykios Užveizda.

Puikus teatras ir balius!

Dramatiškas Ratelis LSS. loš "Aušros" Drg-jos naudai, trijų aktų farsą, puikiausią mųs kalboj

Audra Giedroje

Nedėlioj 9 Sausio (Januarius)
1910 metuose, 7:30 valan. vakare.
Sz. Jurgio Parap. Mokykl. Svetainej
Kampas 32-os Pl. ir Auburn Av.

Pats vardas "AUDRA GIEDROJE" parodo, jog tai yra labai nepaprastas perstatymas. Tą perstatymą loš *žymiausi lietuviški artistai* iš *"Dramatiško Ratelio"*. Visi žino, jog jie tikrai gerai lošia. Nuo perstatymo visas pelnas eis *"Aušros" Draugijai*. Tai yra miląširdystės draugystė, gelbstinti pavargusius, neturtingus moksleivius. Todėl atmink, brolau, jog pirkdamas ant šio perstatymo bilietą ne tik ką pamatysi puikų teatrą ir puikius artistus, negane, kad pasijuoksi tiek, jog vidurius ir žandus pagins, bet dar tuomi padarysi didelę lietuvystei naudą, nes pagelbėsi "Aušros" Draugystę.

Po vaidenimui PUIKUS BALIUS!

Po vaidenimui bus PUIKUS BALIUS su lietuviškais šokiais — Klumpakoju, Suktiniu, Aguonėle ir kitais. Muzika bus puiki, tikrai lietuviška, nes grais "Birutės" orchestra.

Tikletų prekės: 25c, 50c, 75c ir $1

Tikietai gaunami "Lietuvos" ir "Kataliko" redakcijose ir Dr. Kulio aptiekoje.

Didelis Vakaras S. L. A. Kuopų Chicagoje.

Visos Chicagoj esančios Susivien. Liet. Am. kuopos parengia iškilmingą vakarą, nedėlioj, 16 d. sausio, 1910, South Side Turner svetainėj, 3143—3147 So. State st., arti 31-mos gatvės. Svetainė atsidarys 4-tą val. Programas prasidės 5-tą valandą; dainos, prakalbos, dekliamacijos, monologas ir muzika; viskas surengta iš geriausių lietuviškų Chicagos spėkų. Potam bus balius su lietuviškais šokiais ir išlaimėjimas auksinio laikrodėlio.

Visas šio vakaro pelnas eis parengimui jubilėjinio S. L. A. XXV seimo, kuris atsibus Chicagoj, birželio mėn. 1910 m. Tikietai gaunami: "Lietuvos", "Kataliko" ir "Ereliо" redakcijose ir pas S. L. A. kuopų valdybos narius.

Ar nori išgirsti puikias lietuviškas dainas didžiausio "Birutės" choro? Ar nori pasiklausyti trumpų, bet gerų kalbų, deklamacijų ir monologo? Ar nori išlaimėti auksinį laikrodėlį ir smagei pasišokti? Tai kviečiame ant šito mus *Vakaro*, o busi užganėdintas. Kad nori tikietą gauti pigiaus, tai nusipirk iš laiko, nes svetainėje bus brangesni.

Komitetas.

Balius. Linksmas Balius!

Tėvynės Mylėtojų Dr-stės, 28 kuopos, Chicago, Ill. Balius bus 22 d. sausio (January), subatos vakare, 7 val. 29 min. vakare, Mc Cormick Club svetainėje, ant Blue Island ave ir Leavitt st. Įžanga ypatai 15c.; vyrui su motere 25c. Užkviečiame visus lietuvius ir lietuvaites, jaunus ir senus atsilankyti. Su pagarba.

Komitetas.

Pajieškojimai.

Pajieškau savo brolio Petro Skurdenio; pirm 6 metų iš Lietuvos atvažiavo į St. Louis, Mo.; paeina iš Kauno gub., Raseinių pav., Žvingių par., Pažinyčio sodžiaus. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:

Franas Skurdenis
1616 Ruble st., Chicago, Ill.

Pajieškau savo brolio Julijono (Julius) Lencas; paeina iš Skaudvilės, Raseinių pav., Kauno gub. Jis gyvena Akelsone, N. Dak. Kas žino apie jį arba jo likimą, malonėkitė man pranešti sekančiu antrašu:

Mrs. Mina Haak
917 — 33rd st., Chicago, Ill.

Pajieškau savo brolio Juozapo Stulpino; pirm trijų metų išvažiavo iš Lietuvos į Argentiną. Jis paeina iš Kebelkščio sodžiaus, Šilalės par., Raseinių pav., Kauno gub. Kas apie jį žino, jeigu jis yra gyvas meldžiu man prisiųsti jo adresą.

Stanislovas Stulpinas
4558 So. Marshfield ave., Chicago, Ill.

Kur buna mano brolis Mikolas Norelka? Jis paeina iš Kauno gub., Šiaulių pav., Šlakinos parap., Kerbediškių kaimo; apie 20 metų Amerikoj; pirmiaus gyveno kur ten aplink So. Omaha, Nebr. Turiu prie jo svarbų reikalą. Tegul atsišaukia antrašu:

Ant. Norelka
1325 E. Mason st., Springfield, Ill.

Pajieškau Juozapą Dvariškį ir Adomą Kovierą; jau trys metai kaip gyvena Alaskoje, mieste Noma; per du metus negavau žinią nuo jų; jiedu paeina iš Akmenės par., Šiaulių pav. Kas apie juos žino, ar jie patys malonės duoti žinią adresu:

Wm. Kudul
Box 151, Melrose Park, Ill.

Pajieškau apsivedimui merginos lietuvaitės, mylinčios gyventi ant ukės. Turiu 160 akrų žemės Washingtono valstijoje. Noriu ne senesnės kaip 30 metų. Meldžiu atsišaukti šiuo adresu:

J. M. Wassel
P. O. Box 15, Cusick, Wash.

Pajieškau savo draugę Juzę Klinkutę, 19 metų; paeina iš Kauno gub., Raseinių pav., Šidlavos parap., Petkuniškių kaimo, apie mėnesis atgal atvažiavo iš Lietuvos į Philadelphiją; čion apsirgo ir buvo sulaikyta; nežinau kas su ja toliaus atsitiko. Žinančių apie ją ką nors, arba ją pačię, meldžiu man pranešti adresu:

Miss Juzė Mikalauskutė
3523 So. Halsted st., Chicago, Ill.

Pajieškau savo puebrolio Jurgio Paplausko; Suvalkų gub., Senapilės par., Kvietiškio gm., Barštinės kaimo; pirmiaus gyveno Shenandoahryj; jei kas apie jį žinote ar jis pats malonės atsišaukti adresu:

Antanas Paplauskas
2132 Kroll st., W. Chicago, Ill.

Pajieškau apsivedimui doros merginos, kuri šiek tiek butų laisva. Amžiaus apie 18—27 metų. Platesnes žinias apturėsite per laišką. Adresas:

B. Naujas
21 Barron ave., Detroit, Mich.

Pajieškau savo tikro brolio Antano Dobrovolskio, Kauno gub., Šiaulių pav., Kelainų vol.; 8 metai Amerikoj; turiu svarbų reikalą. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:

Jonas Dobrovolskis
P. O. Box 231, Coal Center, Pa.

Pajieškau sau apsivedimui merginos lietuvaitės, Kauno gub.; turi buti išmintinga ir padori, ne senesnė kaip 22 metų. Aš esmiu 25 metų amžiaus, 5 pėdų ir 7 colių augščio. Norinčios suelti su manim į pažintį merginos atsisaukite adresu:

Stanislovas Kumpikevičia
8810 Houston ave., So. Chicago, Ill.

Aš Juozapas Stankevičius, Suvalkų gub., Veiverių gm., Maurnčių kaimo, pajieškau savo pusbrolių Juozapo bernotaičio ir Antano Bernotaičio ir Juozapo Gustaičio. Meldžiu atsišaukti sekančiu adresu:

Juozapas Stankevičius
4355 Honore st., Chicago, Ill.

Pajieškau brolio Antano Kairevičios iš Batakių vol., Raseinių pav., Kauno gub., vėliaus gyvenusio nekurį laiką apie Karklėnus, Kauno gub.; turiu svarbu reikalą. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu.

Petronėlė Kairevičiutė
547 Main st., Cambridge, Mass.

Pajieškau savo pusbrolį Joną Paulikį; 3 metai Amerikoj; paeina iš Pagramančio parap., Matiškio kaimo, Raseinių pav., Kauno gub. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:

Antanas Vaitiekus
4528 So. Wood st., Chicago, Ill.

Pajieškau mergaitės arba našlės moteries apsivedimui. Norėdamos gauti žinią atsišaukite tokiu adresu:

A. J. Jamoškus
4646 W. Waverland ave. Chicago, Ill.

Aš Jurgis Matusevičia pajieškau seserų Katriukos, Onukos ir Rožiukos, Suvalkų gub., ir pavieto, Mockavos gmino, Cirailių kaimo, Norėčiau važiuot pasimatyt, bet nežinau kur jos gyvena.

Geo. Matus
Denning, Ark.

Pajieškau savo pusbrolio Juozo Kudirkos; jau keturi metai kaip jis atvažiavo iš Lietuvos į Sheboygan, Wis., o dabar jis gyvena Mahanoy City, Pa. Teipgi pajieškau savo draugų Jono ir Vinco Grinių; Vincas gyveno Chicago, Ill., o Jonas metus pragyveno Anglijoj, o dabar Chicagoj. Visi trys jie paeina iš Suvalkų gub., Senapilės pav., Veiverių gm., Skriaudžių kaimo. Turiu svarbų reikalą, meldžiu atsišaukti antrašu:

K. Kudirka
617 Alabama ave., Sheboygan, Wis.

Aš Juozapas Žilinskis pajieškau savo pusbrolio Izidoriaus Tamošuno, Kauno gub., Panevėžio pav., Sidabravo par., Kukonių sodžios; apie penkiolika metų kaip Amerikoj. Meldžiu atsišaukti adresu:

Juozapas Žilinskis
Box 893, Rockford, Ill.

Ant Pardavimo.

Išrandavojimui didelis krautuvei ruimas su gyvenimui ruimais užpakalyj. Pilnas sklepas. Tinka bučernei, grocernei ar kitokei verteivystei. Randa $25. Pigiai. Tinkamai perdirbs. Raktas pas barzdaskutį, šalinėse duryse. Lietuviai aplinkui gyvena. 1976 *Canalport ave.*, kampas *Union st.*, Chicago.

Parsiduoda — Iš priežasties išvažiavimo į seną kraštą, parduodu 2 bizniu: Fotografijų Studiją ir Pagrabų Biurą (undertaker), galiu parduot drauge su namu. Biznial 4 metų seni, duodanti $300 gryno pelno kasmėnesis. Linkėčiau savo tautėčiui. Meldžiu atsišaukti adresu.

P. S. Alekna, 372 Lalkirk ave.
Winnipeg Man., Canada, Tel. 8176).

Pardavimui saliunas, 2024 Canalport ave., ir svetainė šokiams ir susirinkimams. Dienos biznis išneša nuo 15 iki 25 dolierių. Vieta apgyventa lietuvių; vienas blokas nuo lietuviškos bažnyčios. Atsišaukite greitai, kas jieškote biznio.

Reikalavimai.

Reikalauju darbininkų ant vežimo prie bučernės išvežiojimui apsteliavimų. Turi mokėt gerai rašyt ir truputį suprast biznį. Teipgi reikalauju prasilavinusio bučieriaus. Atsišaukite lašku arba ateikite ant adreso: 8466 Vincennes Road, Chicago, Ill.

A. Olszewskio Bankoj

galite aprupinti visus savo reikalus
TOJ BANKOJ LIETUVYS NOTARAS
Išdirba "Doviernastis" — Kontraktus, Raštus pardavimo
ir visokius kitus dokumentus, ir užtvirtina visokius dokumentus pas konsulių. Inkorporuoja draugijas ir atlieka visokius kitus notarijališkus darbus.

Visokiuose notarijališkuose reikaluose kreipkitės į

J. J. Hertmanowicz
(Notary Public)
3252 So. Halsted st., Chicago.

MOKYKLA ŠOKIŲ.

Prof. Julius S. užtikrina, kad išmokys šokti kiekvieną jauną ar senį. Išmokina valcą 6 ryšių ir taip kad gali drasiai eiti šokti publikoje. Taipgi išmokys ir kitus šokius su 6 vakarais; vakare nuo 8 valandų iki 11. Kas moka vaikščioti, tas gali išmokti ir šokti. Kas nori mokytis tegul ateina į Jono Paugos svetainę, 1900 Union st., kampas 19tos, arti Halsted. Mokinama kas utarninkas, seredos ir pėtnyčios vakarais.

Naminė Mokykla.

Gramatika angliškos kalbos mokytis be mokytojo (apdaryta).. $1.00.
Vaikų Draugas arba kaip mokytis skaityti ir rašyti be mokytojo.. 15c.
Naujas Budas mokytis rašyti be mokytojo ..... 10c.
Aritmetika mokytis rokundų be mokytojo (apdaryta) ..... 35c.

Pinigus siųskite per Money Order šiuo adresu:

P. MIKOLAINIS,
Box 62, New York City.

Laikas pasako istoriją. Metų paliktoms žymėms galima pasitikėti.

Vienu iš didžiausių neparankumų, kokian papuola daugumas į šią šalį pribuvusių ateivių, yra tas, jog jie nežino koki daiktai įsteigti ir vartojami nuo senų laikų. Dėl šito dalyko menkos vertės išdirbių fabrikantai visada savo išdirbius stengiasi parduoti tiems, kurie į čia neseniai pribuvę. Kiekvienas, reikalaudamas kokio nors dalyko, privalo tėmyti kokios jis yra vertės. Išdirbinys arba verteivystės žymė negali ilgai tverti ir pastoti populiariška, jeigu ji per metų metus nebutų galėjus atstovėti prieš kitas, norinčias jai kenkti.

Įdomus apgarsinimas, telpąs šiame numeryje, yra nurodymu fabrikanto patikrinimo pardavime, ypatybėse ir tyrume. Už *Copenhagen Tabokos* gvarancią stovi *Amerikos Tabokos Kompanija*, kurios turtai siekia suviršum $32,000,000. Ši kompanija išdirba daugiaus tabokos, negu visi kiti ant svieto fabrikantai imant sykiu. Tikrai tai turi buti didžiausios vertės gerume, ypatybėse ir tyrume išdirbinys, jeigu tokia milžiniška komda tokią gvaranciją, nežiurėdami kur yra pardavėjas, kurs jį nupirks; o net ir pardavimas išdirbių yra *gvarantuojamas*.

Kaip ir visos žolės, tabakas, iš kurio esti padaroma taboka, turi but prirengta žmonių vartonei. Lygiai toks pat skirtumas tarp gerai prirengto tabako ir žalio, pasaldinto, kaip tarp gerai pagaminto, išvirto valgio ir tarp puslau pagaminto. Tabokos išdirbimas, arba jos "vaistingumas", tabakui yra toks jau, kaip virimas maistui, arba rauginimas vynui. Taboka yra tabaku mokališkai priruoštu žmonių vartonei.

Vargu bus galima atrasti stipresnį patvirtinimą arba gvarancią kaslink ypatybių ir tyrumo išdirbto dalyko, kaip šis sekantis: "*Copenhagen Taboka* padaryta iš geriausių, senų, turtingų, kvepiančių tabako lapų, prie kurių tik tokios dalįs yra pridedamos, kurios yra naturališkomis tabako lapui ir pilnai tyroms kvėpalų ištraukoms". Turtingas, skanus tabako lapas kainuoja brangiaus negu žemesnės tabako dalįs, turinčios daug mažiaus gerumo. Tas yra aišku. Na jeigu visos, žemesnio skyriaus tabako, geresnės ypatybės greitai pradingsta, aišku, jog galų-gale daug pigiaus atsijėna pirkti vertesnį turtingesnį tabaką, dėl to jog jo gerumas daug ilgiaus tęsa.

Žmonės pirmiaus vartoję senos mados kramtymo tabaką, bevelk visi, daugumoje atvėjų, dabar apkeitė tą vartojimu *Copenhagen Tabokos*. Kada suprasta jog *Copenhagen* yra padarytas iš tyro, turtingo, smulkiai trinto, kramtymui tabako, tad labai lengva apspręsti šių smulkiai sutrintų tabako lapų stiprumą ir skanumą ir didesnį vertumą už kokį nors kramtymo tabaką; lygiai teip, kaip pilnai sutrinta kava įgyja stiprumą daug lengviaus ir pilniaus, negu rupi arba pupinė kava.

Netikėtai.

Laimė atsitinka netikėtai, bet labai retai; ją reikia užpelnyti.

Nelaimė beveik visada ateina netikėtai!

Milijonierius Andrew Carnegie eidamas parku paslydo ir parpuolė teip smarkiai, kad pats, be parko sargo pagelbos negalėjo atsiekti. Tokis pats atsitikimas buvo ir su kitu milijonieriu, R. Walsh, Chicagoj. Jis irgi eidamas šaligatviu paslydo ir parpuolė teip smarkiai sužeistas, kad jį turėjo nuvežti karletoje namon, po daktaro globa.

Skaitant laikraščius, matome, ka kiekvieną dieną daugumas žmonių tampa sužeistais netyčia. Išeina iš namų sveiki ir linksmi, o jau daugiau tokiais negryžta. Daugumas net mirtį tokiuose atsitikimuose sutinka — o terp tų visų nelaimingų susižeidimų ir netikėtos mirties turime dar priminti ir paprastas ligas, kurios lygiai

PIRMA LIETUVIŠKA BANKA AMERIKOJE

3252 SOUTH HA STED STREET, Kampas 33čios, CHICAGO, ILL.

A. OLSZEWSKIS, Savininkas.

ŠITA BANKA skolina žmonėms pinigus pirkimui namų ir lotų mieste Chicagos nuo mažiausios iki didžiausios sumos. Jeigu perki namą ar lotą, o neturi visų pinigų, ateik pas mus, o mes tau juos paskolinsime už prieinamą procentą ir ant lengvų išmokesčių.

ŠITA BANKA taipgi priima užčėdyjimui pinigus nuo mažiausios iki didžiausios sumos ir moka depozitoriams 3% metams.

ŠITA BANKA taipgi parsamdo žmonėms skryneles (Boxes) pasidėjimui pinigų už $3.00 metams. Šios skrynelės taip yra apsaugotos, kad prie jų nė ugnis nė vagis negali prilįsti.

ŠITA BANKA parduoda namus ir lotus lengvais išmokėjimais. Jei nori pirkti namą ar lotą mieste Chicago, ateik pas mus, o mes tau surasime tą ką norėsi ir ką jieškai.

ŠITA BANKA apsaugoja nuo ugnies namus, biznius ir naminius baldus turtingiausiose Apsaugojimo (Insurance) Kompanijose. Taigi apsaugoja ir gyvastį bei susižeidimą ("Life and Accident Insurance").

ŠITA BANKA iškolektuoja dalis ir skolas iš Europos ir kitų šalių pigiau ir greičiau kaip visos kitos bankos.

ŠITA BANKA parduoda Šifkortes visų linijų ir siunčia pinigus į Europą ir visas dalis svieto geriau, greičiau už visas kitas bankas.

KO TIK REIKALAUJATE, ateikite pas mus, o mes su noru išklausysime Jųsų reikalus ir jeigu bus galima, mes juos geriau ir pigiau atliksime už visus kitus.

BANKOS VALANDOS.

Musų Banka yra atdara priėmimui, išmokėjimui ir siuntimui pinigų ir Šifkorčių kasdien nuo 8 valandos ryto iki 9 valandai vakaro, o nedėldieniais ir šventomis dienomis nuo 9 valandos ryto iki 9 valandai vakare.

Olszewskis pats Bankoje buva šiose valandose:

Šiokiomis dienomis:

Nuo 8 valandos ryto iki 6 valandai vakare

Nedėldieniais ir šventomis dienomis:

Nuo 11 valandos ryto iki 4 valandai po pietų

Panedėliais:

Nuo 8 iki 9 valandos ryto iki 1 valandai po pietų ir

Nuo 8 iki 9 valandai vakare.

Norintieji su patim Olszewskiu asmeniškai (asabiškai) pasimatyti malonės kreiptis augščiau nurodytose valandose.

GYVENANTI tolymesniuose miestuose kreipkitės prie musų laiškais adresuodam

A. OLSZEWSKI

3252 SOUTH HALSTED ST. CHICAGO, ILL

Namas yra ilgiausias ant Bridgeporto, nes yra pastatytas ant visos loto, 135 pėdų ilgio, o 25 pėdų plačio. Talpina savije puikų 7 kambarių gyvenimą, su naujausiais įtaisymais, apačioje didelį ir puikų štogą, o gale 100 pėdų ilgio šapą ant 2 lubų.

Tas namas tinka kiekvienam biznieriui, reikalaujančiam daug vietos. Sumanus biznierius gali tenai atrasti savo laimę. Iš kalno gana įmokėti nuo $2000 iki $3000, o likusius palauksime teip ilgai kaip jųs pats norėsite.

Biznieriai lietuviai, tai jusų proga! Ateikite persitikrinti, jeigu netikite. Mes jums parodysime ar pirksite ar ne, kad žinotumėt kur gali keli tuktsančiai gryno jums pelno. Ateikite ne vilkindami pas

A. OLSZEWSKI
3252 So. Halsted st., Chicago, Ill.

Pradedant Naujus Metus.

Kokį turi užmanymą — ką nori atsiekti?

Šitą klausimą statome kiekvienam musų skaitytojui, nes be užmanymo, be siekio ir šitie metai pereis teip pat be naudos, kaip ir senieje.

Matome daug žmonių, kurie dar neseniai atvažiavę į Ameriką, šiądien džiaugiasi pasekme sutaupintų turtų, kurie šioj šalyj atrado gerovę. Šitie žmonės nesiskiria nuo kitų jokia kita ypatybe, vien tuom, kad turi siekį užtikrinti savo ateitį, pagerinti savo buvį ir moka išnaudoti kiekvieną atsitinkančią progą dorai ir laimingai.

Beveik visi musų tautiečiai, kurie šiandien džiaugiasi gerove ir turtu pradėjo nuo nusipirkimo namų. Šiądien nerasi turtingesnio lietuvio, kuris gyventų paranduotose kambariuose. Žmogus, turintis savo namus turi didesnę pasuodonę ir užtikėjimą, nes kiekvienas žino, kad tik darbštus žmogus gali nusipirkt sau namą. Žmogus nepastovus, tos garbės niekada nesulauks.

Daugumas iš tų, kurie šiądien turi net po kelis gražius namus, tankiausia pirko pirmąjį su mažais pinigais, išmokestimis. Ant pat Bridgeporto, pačioj musų bankoj vien pereituose, 1909 metuose dešimtys lietuvių nusipirko sau namus turėdami nuo $300 iki $1000. Retai kuris turėjo daugiau kaip takstantį ir viens tik iš visų užmokėjo už namą net $5000 gatavais pinigais, ir pirko namą atnešantį jam su virš $600 randos į metus, pulkų 2 lubų murinį namą. Kiti pirko už $4000 vertės namus įmokėdami vos tik $1000 ir iki šiam laikui jau puse skolos sumažino. Šiądien jau visi tie, kurie pereitą žiemą pirmo namus, ne tik neatjaučia skolos, bet mato aiškiai tame savo naudą, o ką mes darėme pereitą, metą, tą darysime ir šį metą. Kiekvienam padėsime nusipirkt namą, kuris pas mumis kreipsis.

Turime dar kelis šimtus pardavimui, iš kurių lengva yra pasiskirt sau vieną tinkamą.

Peržiurėkit žemiau paduotą surašą, kad žinotumėt už kokią mažą kainą galite sau namą nusipirkti.

8) 9 kambarių murinis namas, 2 pagyvenimai — 5 ir 4 kambariai. Lotas 25x115. Randa $216 į metus. Kaina ..... $2000.

9) 2 lubų murinis namas. Storas ir 3 pagyvenimai po 4 ruimus. Lotas 25x82. Taxai $43.79, vanduo $12.34. Randa $324 į metus. Kaina ..... $2850.

13) 3 lubų medinis namas, 4 pagyvenimai po 4 kambarius. Randa $528 į metus. Kaina ..... $3300.

14) 2 lubų muro ir medžio, 2 pagyvenimai po 6 ruimus, su maudyklom ir gražiai ištaisytas, užpakalyj nauji staldai. Taxos $30, vanduo $7, randa į metus $420. Kaina $3300.

18) 6 kambarių murinis namas (2 loai) 48x125. Kaina ..... $2800.

23) 3 lubų pulkus murinis namas, 3 pagyvenimai po 6 kambarius, su maudyklom, ir 6 kambarių, pulkus murinis "Cottage" užpakalyj. Lotas 25x125. Taxai 049. Randa į metus $686. Kaina ..... $5700.

24) 3 lubų murinis namas. Pulkus. Lotas 48x125, vienas lotas medžiais apsodintas, užpakalyj pulkus staldai. Taxai $48, vanduo. $14 Randa $600 į metus. Kaina $6500.

25) 2 lubų murinis namas, 4 pagyvenimai po 4 ruimus. Lotas 30½x147 pėdų, kampinis. Taxai $39.71. Randa $480 į metus. Kaina $2900.

30) 3 lubų murinis namas, 24½x80. Storas ir 4 pagyvenimai su maudyklom. Lotas 25x125. Randa $840 į metus. Kaina ..... $6500.

34) 2 lubų medinis namas, 4 pagyvenimai, 2 po 4 kambarius, 2 po 3 kambarius. Coal & Wood offisas basemente. Lotas 25x125. Taxai $34.25, vanduo $11.50, randa $480 į metus. Kaina ..... $2750.

55) 4 kambarių murinis Cottage. Lotas 25x56. Taxai $13.82, vanduo $4.68, randa $144 į metus. (Iš kalno reikia įmokėti $300 ir potam po $12 į mėnesį, su 6% nuo skolos. Kaina ..... $1500.

64) 9 ruimų medinis "Cottage", 2 pagyvenimai. Lotas 25x125. Taxai $21, vanduo $5, randa $264 į metus. Kaina ..... $2250.

68) 6 ruimų murinis "Cottage". Lotas 27½x127½. Taxai $18, vanduo $5.10, randa $262 į metus. Kaina ..... $2200.

70) 3 lubų murinis namas, 3 pagyvenimai po 6 ruimus su maudyklom. Lotas 27½x127½. Taxai $47, vanduo $25, randa $600 į metus. Kaina ..... $5300.

75) 9 ruimų medinis "Cottage", 2 pagyvenimai. Maudykla. Lotas 26½x125. Taxai $10, vanduo $3, randa $264 į metus. Kaina ..... $1750.

83) 2 lubų murinis namas, 2 pagyvenimai po 6 kambarius. Lotas 25x125. Taxos $35, vanduo $17, randa $288 ant metų. Iš kalno reikia įmokėti $500 arba daugiau. Kaina ..... $2000.

84) 2 lubų murinis namas, 2 pagyvenimai po 6 kambarius. Lotas 25x125. Taxos $35, vanduo $7, randa $288 ant metų. Iš kalno reikia įmokėti $600 arba daugiau. Kaina $2000.

85) 9 kambarių medinis namas, 2 pagyvenimai, 5 ir 4 kambarių. Lotas 2sx125. Taxos $18, vanduo $4.70, randa 216 į metus. Kaina $1600.

90) 2 lubų murinis namas, 2 pagyvenimai po 6 kambarius. Lotas 25x135. Randa $264 į metus. Kaina ..... $2500.

100) 2 lubų murinis namas. Akmenų prišakys, 2 pagyvenimai po 6 kambarius, su maudyklom, garų šildomas. Skalbinyčia basemente. Užpakalyj murinlai staldai. Kaina $6600.

107) 2 lubų naujas murinis namas, 2 pagyvenimai po 4 kambarius. Lotas 25x125. Pulkus namas. Kaina ..... $3500.

118) 6 ruimų murinis "Cottage". Lotas 25x125. Randa $132 į metus. Kaina ..... $1200.

122) 8 ruimų murinis "Cottage", 2 pagyvenimai. Lotas 24x125. Kaina ..... $1750.

123) 2 lubų murinis namas. Storas ir 3 pagyvenimai po 4 ruimus. Lotas 25x125. Taxai $45, vanduo $9.70 randa $504 į metus. Kaina $4500.

141) 2 lubų murinis namas, pagyvenimai po 4 kambarius, 2 lubų medinis namas 4 pagyvenimai, 2 po 4 kambarius, 2 po 3 kambarius ir 3 kambarių medinis "Cottage" užpakalyj. Lotas kampinis 55x110 pėdų. Taxai $64, vanduo $20, randa $828 į metus. (Gali but pirktas išmokestinis). Kaina ..... $6000.

153) 2 lubų murinis namas, 6 pagyvenimai, 4 po 4 ruimus, 2 po 3 ruimus. Lotas 25x148 pėdas. Randa $500 į metus. Kaina .... $3750.

154) 8 kambarių murinis Cottage, 2 pagyvenimai po 4 kambarius. Lotas kampinis 33x147 pėdas. Taxai $18, vanduo $10, randa $240 į metus Kaina ..... $2300.

155) 2 mediniai namai, 5 ir 4 kambarių. Lotas kampinis 33x147 pėdas. Taxai $16, vanduo $4.50, randa $192 į metus. Kaina ..... $2100.

156) 2 lubų murinis namas, ant dviejų lotų, 8 pagyvenimai po 6, 5 ir 4 kambarius. Lotas 50x147 pėdas. Randa $924 į metus. ($2000 iš kalno rešta išmokestimis) gražus ir tvirtas nams. Kaina ..... $7500.

171) 3 lubų pulkus murinis namas, 3 pagyvenimai po 6 kambarius ir maudyklom. Ponamis cementuotas su ištaisytom skalbinyčiom. Lotas 2o½x125. Taxai $78, vanduo $34, randa $644 į mteus. Kaina $6000.

172) 2 lubų medinis namas. Lotas 27x145 pėdas. Randa $192 į metus. Kaina ..... $2200.

176) 2 lubų medinis namas, 4 pagyvenimai, 2 po 6 kambarius, 1 — 5 kambarių ir 1 — 4 kambarių. Lotas 25x150 pėdų. Taxos $24, vanduo $16.16, randa $476 į metus. Kaina ..... $4000.

195) 2 lubų murinis namas, 23 pl. ir Leavitt st. Kampinis — bizniui. Kaina ..... $7300.

196) Lotas ant Emerald ave., arti 34 st. Kaina ..... $700.

Kaip aprokavimas kiekvienam parodys, kiekvienas iš virš paminėtų namų trumpame laike apsimokės, apart virš paminėtų turime daug kitų gerų namų. Teipgi turime kelis lotus labai pigiai.

Platesniom žiniom kreipkitės į banką.

PASARGA. Kas nori nusipirkt sau lotą pigiai, tegul ateina pas mus.

A. Olszewski
3252 S. Halsted St.

Knygų Kataliogas

No. 566 Senų gadynių išnykę gyvi sutvėrimai. Pagal Hutchinsoną sutaisė Šernas. Su paveikslėliais. Aprašo senlaisių gadynių įvairius sutvėrimus, gyvenusius ant žemės dar prieš atsiląisguldytus lietuviškai. Prie kiekvieno radimą žmogaus. Šiandien tų sutvėrimų kunus žmonės, kasdami gilius šulinius, kanalus, arba imdami iš žemės anglis, randa giliai palaidotus žemėje. Tulų sutvėrimų atrado čielus, nesugadintus kunus, užklotus keliolikos sieksnių storio žemės elle. Jie yra šiandien išstatyti įvairiuose muzėjuose, iš kurių žmonės mokinasi pažinti, kaip sena yra musų žemė. Moksliničiai, pagal storumą ir senumą žemės sluogsnių, kuriuose tų sutvėrimų kunus randa, gali spręsti, kaip sena yra musų žemė ir kaip seniai žmogus ant jos atsiradė. Chicago, Ill. 1900, pusl. 370. ..... $1.00
Apdaryta. $1.25

No. 545 Nematomi priešai ir draugai žmonių. Pagal Bitnerį sutaisė Šernas. Aprašymas smulkiausių bakterijų, gindančių visokias ligas pas žmones, jų susekimas, vystymąsi ir tt. Su paveikslėliais. Chicago, Ill. 1905, pusl. 113. ..... 30c

No. 548 Oras, Vanduo, šviesa ir šiluma. Lekcija Prof. Blochmann'o. Sutaisė Šernas. Visiems suprantamai aprašyta ypatybės chemiško ir fiziško proceso, aiškesniam parodymui kurio yra daugelis tam tikrų paveikslėlių. Chicago, Ill. 1907, pusl. 138. ..... 40c

No. 480 Biologija arba mokslas apie gyvus daiktus. Pagal profesorių Nusbaumą sutaisė Šernas. Mokslas, kokiu budu radosi gyvi sutvėrimai ant musų žemės, kaip jie vystėsi, prądėjus nuo mažų vabalėlių, iki dačjo ligi paukščių, žvėrių ir paties žmogaus. Su paveikslėliais. Chicago, Ill. 1901, pusl. 147. ..... 40c

No. 134 Sidabrinis kryželis arba dalidė iš Nazareto. Apysaka iš laikų kankinimo Kristaus. Eugenijus Sue. Vertė J. Laukis. Chicago, Ill. 1906, pusl. 84. (Šitą knygelę Vilniaus vyskupas uždraudė lietuviams skaityti.) Kaina 50c

No. 130 Revoliucijos žmonės. Parašė A. Niemojewski, vertė K. Puidatorius, 7. Paukštis, 3. Ponas Jėzus Varšavoje. Knygelė įdomi kiekvienam. Chicago, Ill. 1908, pusl. 76. ..... 20c

No. 103 Pasaka apie Adomą ir Jievą. Priedas prie sulygintamosios mythologijos. Parašė Paul Lafargue, pagal vokišką vertimą lietuviškai sutaisė P. Miškinis. Chicago, Ill. 1908, puslapių 31. ..... 10c

No. 114 Ponas ir pinigas. Apysakėlė L. Tolstojaus iš gyvenimo maskolių kaimiečių. Žingeidi norintiems susipažinti su buviu iš sąlygoms maskolių kaimiečių gyvenimo; ji verčia skaitytoją drauge jausti su vargo prislėgtais žmonėmis. Chicago, Ill. 1904, pusl. 60. ..... 15c

No. 124 Robinzonas Kruzius. Graži morališka pasaka. Antra patalsyta laida. Chicago, Ill. 1903, pusl. 83. ... 25c

No. 185 Žmogus nepiluškis. Vertė iš švediško Nėris. Labai graži apysakėvėdė su vargingu mergina ir laimingiau gyveno už kitus, apsivedusius su turtingomis. Šita apysakėlė užima kiekvieną jauną vaikiną ir merginą ir iš, kaip turtingo prekėjo sunus apsi. Teipa čia sekanti apsakymai: 1. Suntakiais, 2. Viesula, 3. Motiejus Balia, 4. Laisvės šventė, 5. Juras, 6. Redakcijina žmogiškos doros. Chicago, Ill. 1909, 1 sal. 23. ..... 10c

No. 200 Akis už ak, dantis už dantį. Juokai viename akte. Perdirbta iš vokiško. Chicago, Ill. 1907, pusl. 22. Kaina. 10c

Geriausi Rankvedžiai ir Vadovėliai Lietuviškoms Mokykloms gaunami "Lietuvos" Knygyne.

723 TRUMPAS ŽEMĖS APRAŠYMAS. Pirmieji geografijos uždaviniai su apsakymėliais ir kitais pasiskaitymais. Vertė iš rusų kalbos S. Mečius. Vilniuje 1906, pusl. 112. 35c.

724 TRUMPA LIETUVOS ISTORIJA. Antras patalsytas išleidimas. Vilniuje 1908, pusl. 79. ..... 20c.

720 TRUMPA GEOGRAFIJA arba žemės aprašymas, (su paveikslėliais ir žemlapiais). Sutaisė Nėris. Čia trumpai, bet suprantamai aprašytos visos penkios sveito dalys, su 74 paveikslais kapų, žmonių, gyvulių ir medžių. Tinkamiausia geografija vaikams pradinėse mokyklose. Chicago, Ill. 1898, pusl. 94. ..... 25c.

1626 ARITMETIKOS UŽDAVINIŲ ir pavyzdžių Rinkinys pradedamomsioms mokykloms ir žmonėms, norintiems išmokti geral sąskaitoti. Pirmoji dalis. Surinko P. Bendorius ir P. Daugirda. Antras patalsytas išleidimas. Kietu aptaisu. Vilnius 1909, pusl. 104. ..... 30c.

1630 DOVANĖLĖ. Skaitymo ir rašymo Mokslas. Elementorius ir pirmoji knygelė. Sutaisė Ksaveras Vanagėlis. Su daugeliu paveikslėlių. Kietu aptaisu. Vilnius 1909, pusl. 138. ..... 50c.

1634 LIETUVIŲ PASAKOS. Vaikų rinkinys. Čia telpa 38 pasakos vaikams, gražios ir pastumiančios vaikų protauti. Vilniuje 1905, puslapių 72. ..... 15c.

1637 NAUJA ELEMENTORIUS. Vaikams dovanėlė. Parašė A—iš—B. Trečias išleidimas. Lengviausiai ir paranklausiai iš jo mokytis. Tilžėje 1907, pusl. 48. ..... 15c.

1641 PIRMIEJIE SKAITYMAI musų vaikams pavesti. Sutaisė A. Adata. Su daug gražių pasakaičių, dainelių ir paveikslėlių; teipgi yra ir ra'ornosios litaros norintiems pramokti skaityti raštą. Rygoje 1906, pusl. 52. ..... 15c.

1644 RINKINĖLIS VAIKAMS. Pasakėlės, apsakymėliai, dainelės, žaislai, mįslės ir tt. Vilniuje 1904, pusl. 55. ..... 15c.

1645 SKAITYMO KNYGA mažiems ir dideliems. Sutaisė J. Gabrys. Joje telpa išrinktieji raštai musų raštininkų su jų biografijomis ir paveikslais. Tai yra didelė chrestomatija, sustatyta sulyg Vakarų Europos mokyklų pavyzdžių. Tilžėje 1908, pusl. 308. ..... $1.00.

1647 VAIKŲ SKAITYMĖLIAI su Lietuvos žemlapiu. "Kas skaito, rašo, duonos neprašo". Vilniuje 1905, pusl. 259. ..... 40c.

1648 VAIKŲ ŽVAIGŽDUTĖ. Knygelė I ir II mokyklos skyriui ir vaikams pramokusiems skaityti. Pasiskaitymai ir pirmutinės gramatikos žinios. Sutaisė mokytojas P. Bendorius. (Apdaruose). Vilniuje 1905, pusl. 104. ..... 30c.

a1648 VAIKŲ ŽVAIGŽDUTĖ. Antroji dalis. Knygutė antrajam ir trečiajam mokyklos skyriui ir vaikams, mokantiems skaityti. Sutaisė mokytojas P. Bendorius. (Kietu aptaisu). Vilnius 1909, pusl. 144. ..... 35c.

1649 VAIKŲ DRAUGAS. Sutaisė ir išleido P. Mikolainis. Su 110 paveikslėlių. Tilžėje 1907, pusl. 64. 15c.

1650 ŽIUPSNELIS. Knygelė vaikams pasiskaityti ir pasimokyti. Sutaisė Ladislovas L. Knyga susideda iš 138 pasakų, istorijų, eilių ir mįslių, turinti suviršum 40 paveikslėlių. Vilniuje 1906, pusl. 192. ..... 25c.

1210 ARITMETIKA. Sutaisė S. Stačkauskas. Lengvas budas išmokti skaitliuoti (rokuoti). Knyga padalyta į penkis skyrius. Skyrius I — Apie skaitlius. Skyrius II — Trupiniai. Skyrius III — Dešimtiniai trupiniai IV — Prilyginimai ir proporcijos. Skyrius V. Properciją prievadinės. Chicago, Ill. 1897, pusl. 1 ..... 25c.

1280 MUSŲ DIRVA. Skaitymo knyga liaudies mokyklai ir gimnazijai. Sutaisė M. Vasiliauskas ir J. Matulevičius. Su daugeliu paveikslėlių. Kaune 1907, pusl. 159. ..... 85c.

1326 ŽODYNAS LIETUVIŠKAI-ANGLIŠKOS KALBOS. (Dalis I.). Sutaisė A. Lalis. Čia rasi visus lietuviškus žodžius išguldytus angliškai. Kožnas žodis paženklintas kursyvoms litaroms prie kokio gramatikos skyriaus jis priguli. Knygos formatas 6x9 colius. Kieti audimo apdarai. Chicago, Ill. 1902, pusl. 382. $2.00.

1327 ŽODYNAS ANGLIŠKAI-LIETUVIŠKOS KALBOS. (Dalis II). Sutaisė A. Lalis. Čia rasi visus angliškus žodžius išguldytus lietuviškai. Prie kiekvieno angliško žodžio kabėse yra pridėta tarmė, kaip žodžius angliškai tarti; teipgi kiekvienas žodis paženklintas kursyvomis litaroms prie kokio gramatikos skyriaus jis priguli. Knygos formatas 6x9 colius. Gražiais drutais apdaris, nugarė ir kampai drutos, gražios moroko skuros, šonai audimo, ant nugaros parašas aukso litaroms, lapų kraštai marmuruoti. ..... $4.00.

1328 ŽODYNAS LIETUVIŠKAI-ANGLIŠKOS IR ANGLIŠKAI-LIETUVIŠKOS KALBŲ (abi dalys — I ir II, t. y. No. 1326 ir No. 1327) vienoje knygoje. Formatas ir apdarai tokie pat kaip No. 1327. ..... $6.00.

1329 ŽODYNAS. Tas pats kaip No. 1328, tik pilnai apdarytas brangia, gražia moroko skura. ..... $7.00.

1317 TRUMPA LIETUVIŲ KALBOS GRAMATIKA. Pradinėms mokyklooms vadovėlis. Sutaisė mokytojas Juozapas Damijonaitis. Kaune 1909, pusl. 89. ..... 35c.

A. Olszewski
3252 S. Halsted Street Chicago, Ill.

No. 257 Kun. Gramulos raštinyčioje. Komedija viename akte. Parašė kun. Fr. Hudor. Graži parašyta komedija, tinkanti perstatymui. Chicago, Ill. 1906, pusl. 14. .... 15c

Naujas Išradimas
Sustiprinimui ir užlaikymui plaukų. Tukstančiai pilkų žmonių atgavo pulkius plaukus, sulaikos slinkimą plaukų galvos labai trumpame laike. Vietoje senų atauga nauji, gražus plaukai. Visokia informacija dykai. Atteisoma žinioms reikia rašyti įdedant krasos ženklelį.
PROF. J. M. BRUNDZA
BROADWAY & 30. STS ST., BROOKLYN-NEW YORK.

Kur gauti "Lietuvą."

Galima gauti kiekvieną savaitę "Lietuvą" už 5c. pas šiuos agentus:

BROCKTON, MASS.
J. Pocius, 175 Ames St.

Brooklyn, N. Y.
E. Fromes, 73 Grand Street.
Ant. Jankauskas, 37 Hudson ave.
T. Jermalas, 215 Berry Street.
J. Milewski, 124 Grand st.
S. Simanavičius, 258 Wythe Ave.

BALTIMORE, MD.
John Louis, 662 W. Baltimore St.

Chicago, Ill.
P. M. Kaitis, 1644 W. North Ave.
M. J. Tananevičė, 670 W. 18th St.

JERSEY CITY, N. J.
Ant. Reklaitis, 234 Wayne St.

Lawrence, Mass.
A. Ramanauskas, 101 Oak street.

Montello, Mass.
B. P. Miszkinis, 85 Arthur St.

New Haven, Conn.
J. J. Vaitkevičius, 583 Grand Ave.

Philadelphia, Pa.
M. A. Ignotas, 1028 So. 2-nd Street.

Portland, Oreg.
John Browman, Browman News Co.

Seattle, Wash.
Foreign and Domestic Periodical & Newspaper Agency

Worcester, Mass.
M. Paltanavičia, 15 Milbury Street.

"Lietuvos" Agentai

Pas šiuos agentus galima užsisakyti "Lietuvą" metams ar pusei metų ir užsimokėti.

Jonas Janušas kelionjantis Agentas po Illinois valstiją.

Brooklyn, N. Y.
A. Letuniauskas, 298 South 1st St.
Jonas Lutkauskas, 112 Grand st.

Baltimore, Md.
Petras Glaveckas, 635 W. Lombard st.
L. Gawlis, 1334 N. Castle Street.
Vincas Želvis, 603 So. Paca st.

Chicago, Ill.
J. I. Bagdžiunas, 2334 S. Oakley Ave.
K. Steponis, 3143 S. Halsted St.
Vinc. Linka, 1813 String St.
Jonas Visockis, 3139 Vincennes Rd.
Ant. Žukauskis, 871 — 34th Pl.

Naudokitės iš progos.

Visi, kurie užsirašys pas manę "LIETUVĄ" arba "VIENYBĘ LIETUVNINKŲ" metams, kaipo naujai skaitytojai, prisiųsdami $2.00 prenumeratos, gaus dovanų knygomis vertės $1.25 pagal pasirinkimą iš mano kataliogo.

P. MIKOLAINIS.
Box 62. New York City.

TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ DR-STĖS CENTRO VALDYBOS ANTRASAI:

Pirmininkas: B. K. Balevičius, 913 — 32nd st., Chicago, Ill.

Vice-Pirmininkė: O. Ramanauckienė, 101 Oak st., Lawrence, Mass.

Raštininkas: V. A. Grečius, 28 Stiles Hall, Valparaiso, Ind.

Iždininkas: A. J. Povilaika, 804 Bank st., Waterbury, Conn.

Knygius: J. Simanavičius, 331 Barnes st., Plymouth, Pa.

Literatiškasis Komitetas: J. Gabrys, 11, rue Sommerard, Paris, France. V. Jokubynas, 318 W. Broadway, So. Boston, Mass. J. Laukis, 501 Brick st., Valparaiso, Ind.

Vienatinė Lietuviška Sankrova
ir agentura literaturos ant "North Side" Chicago, Čion galima gauti mokslišką, svietišką ir dvasiškų knygų, ražančių, škaplierių, abrozėlių, visokių laikraščių, Amerikos ir Europos ir popierų gromatoms. Telpgi nžiaiksu visokio tavoro: juodylo, jaišelių plunksnų, drukuojamų mašinėlių, britvų, stereoskopų ir daugelio kitų daiktų. Nežmiškite atsilankyti, o burite užsanedinti.
PETRAS M. KAITIS
261 N. North ave. Chicago, Ill.

Dr. P. G. WIEGNER
Priima ligonius savo name:
3315 S. MORGAN ST.
Kasdieną iki 2 val. po pietų ir nuo 6 val. vakare. Telefonas: Yards 709.

Tel. 1532 Yards
Dr. J. KULIS
Lietuvių Gydytojas ir Chirurgas.
3255 So. Halsted St., Chicago, Ill.
Gydo visokias ligas moterų, vaikų ir vyrų. Teipgi turi didelę praktiką ir gydo pasekmingai visokius limpančias, užsisenėjusias ir paslaptingas vyrų ligas. Daro operacijas pasekmingai.

JAU LAIKAS VISIEMS UŽSIRAŠYTI
"DAGIS"
ILIUSTRUOTAS, LITERATUROS, KRITIKOS, SATYROS IR JUOKŲ MĖNESINIS LAIKRAŠTIS.
Eina iš Chicagos, antri metai, 20 pusl. 7x10 formate knygos, su viršelais. Prenumerata metams $1.00, pavienis num. 10c. "Dagyje" telpa įvairus lietuvių piešti paveikslėliai iš musų politiškojo lauko ir visoki linksmus pasiskaitymai. "Dagis" turi rastis kiekvieno lietuvio name, tai gyduolė nuo visokių "Izmų" ir kitų ligų.
Siunčiant pinigus už prenumeratą arba raštus, visados reikia adresuoti šitaip;
"DAGIS" Publ. Co.,
812-33rd St., Chicago, Illinois.

Nori mokintis Barzdaskutyklos?
Tamista šį amatą gali išmokti nuo 4 iki 6 savaičių. Kainuos tau tik $50. Mes duosime viską setą skutimo prietaisų. Šis amatas yra tinkamu perdėm visame svieto ir tamista turėsi tada savo ypatiškai verteivystę busi savo darbdaviu. Rašyk pas:
NOSSOKOFF'S BARBER SCHOOL
1405 Penn Ave., Pittsburg, Pa.

"LIETUVOS ŽINIOS"

Eina du kartu į sanvaitę, nuo 1-mos dienos birželio, š. m. Nepartijinis, demokratiškas, progresyviškas laikraštis, skiriamas apšviestai Lietuvos visuomenei.

Laikraščio leidimas nuo J. Vileišio perėjo užsitikėjimo bendrovei: **Felic. Bortkevičienė ir Ko.**

Kas įsirašys į bendrovės narius ir užsimokės 25 rubl. "Lietuvos Žinioms" leisti, tas gaus jas visada tik už **1 rublį** metams. Kas užsimokės 50 rubl. ir daugiau, tas "Liet. Žinias" gaus visai **Dovanai.**

Kaina: Lietuvoj (ir Rosijoj) metams 4 rb., pusmečiui 2 r. 20 k., 3 mėn. 1 r. 30 k., 1 m. 40 kp. Užrubežyj: metams 6 rub., pusmečiui 3 rub. 50 kap.

Užsisakyt galima nuo kiekvieno mėn. pradžios.

Pinigus galima siųsti ir "Money Orderiais" tik reikia pažymėti keno tie pinigai. Reikia rašyti sekančiu adresu:

"Lietuvos Žinių" Redakcija
Semionovskaja No. 10, VILNIUS,
Lithuania, Russia.

Cleveland, Ohio.
Pov. Šukis, 6524 Forman Ave. S. E.

Cambridgeport, Mass
Pet. Bartkevičius, 719a Main St.
C. Kavolius, 42 Washington st.

HARTFORD, CONN.
Kar. Lesevičius, 40 Mulberry st.

Herrin, Illinois.
J. T. Adomaitis, Box 708.

INDIANA HARBOR, IND.
B. Yasiulis, 3604 Deador St.

Kenosha, Wis.
M. Petrauskas, 72 N. Chicago st.

Melrose Park, Ill.
F. A. Golubickas, Box 172.

MINERSVILLE, PA.
J. Ramanauskas, Box 538.

New Britain, Conn.
M. J. Čeponis, 21 Pleasant Street.

Newark, N. J.
V. Ambrazevičia, 178 Ferry Street.

Pittsburg, Pa.
Jonas A. Ignotas, 46 So. 22-nd Street.
J. G. Miliauckas, 37 So. 19th st.

NORWOOD, MASS.
B. A. Tumavičius, 23 Austin St.

Paterson N. J.
A. Varaškevičius, 70 Lafayette St.

Pittston, Pa.
J. Kazakevičia, 103 No. Main St.

Plymouth, Pa.
S. Poteliunas, 345 E. River St.

ROCKFORD, ILL.
Adomas Kazakevičia, 310 E. State st.

So. Boston, Mass.
N. Gendrolius, 224 Athens Street.

Springfield, Ill.
Geo. Tachilauckas, 701 E. Mason st.

Scranton, Pa.
Juoz. Petrikys, 1514 Ross Ave.

Shenandoah, Pa.
T. Kryžanauskas, 12½ Cherry Street.

Turners Falls, Mass.
K. P. Simkonis.

Union City, Conn.
D. F. Eimaitis, 65 Brennan st.

Waterbury, Conn.
J. Žemantauskas, 39 W. Porter St.
Jurgis Žemaitis, 324 Bank st.

Worcester, Mass.
Ant. Bernotas, 45 Ward St.

Šifkortės ir Pinigų Siuntimas.

Jei nori, kad tavo Šifkortė butų gerai ir greitai išsiųsta ir kad tavo pasažierius gerai atvažiuotų, tai siųsk ją per,

A. Olszewskio Banką

Jei nori, kad tavo siųsti pinigai greitai ir gerai nueitų, tai siųsk juos teipgi per—

A. Olszewskio Banką

Olszewskio ofisas siuntimui pinigų ir šifkorčių tapo įsteigtas prie laikraščio "Lietuvos" išleistuvės 1893 metuose mažytėje pasamdytoje stubelėje po No. 941 33rd Place, o kad žmonių reikalus kaipo tai: Siuntimą pinigų, Šifkorčių ir kitus reikalus geriau ir teisingiau vedė kaip kiti, tai šiądien tas pats Olszewskio ofisas randasi savame, didžiausiame ir gražiausiame šios miesto dalies name vertame $110.000.00 ir gėrisi geriausiu pasisekimu, kurio net musų konkurentai mums užvydi. Męsgi ant keno užvydėjimų nepaisome, bet savo biznį kasdien platiname ir stumiame pirmyn, ir čia vėl paduodame dabartines kainas Pinigų ir Šifkorčių, kad žmonės žinotų kiek jos kaštuoja ir kur jas geriausiai pirkti.

Dabartinis pinigų kursas yra $52.25 už 100 rublių. Dabartinės šifkorčių kainos atvažiuoti Amerikon, nuo Tilžės iki Chicago yra sekančios:

1. *Holland-American Linija,* perplaukianti mares iš Rotterdam į New Yorką per 8 iki 10 dienų ..... $66.10.
2. *North German Lloyd Linija,* perplaukianti mares iš Bremo į Baltimore per 12 iki 16 dienų ..... $56.20.
3. *North German Lloyd Linija,* perplaukianti mares iš Bremo į New Yorką per 9 iki 12 dien ..... $60.20.
4. *North German Lloyd, Expresinė Linija,* perplaukianti mares iš Bremo į New Yorką per 6 iki 8 dienų ..... $64.10.
5. *Hamburg-American linija,* perplaukianti mares iš Hamburgo į New Yorką per 10 iki 14 dienų ..... $62.35.
6. *Red Star Linija,* perplaukianti mares iš Antwerpo į New Yorką per 8 iki 10 dienų ..... $66.30.
7. *Canadian Pacific R. R. Linija,* perplaukianti mares iš Antwerpo į Montreal per 12 iki 15 dienų ..... $60.30.
8. *Russian-American Linija,* perplaukianti mares iš Liepojaus į New Yorką per 13 iki 18 dienų ..... $60.00.
9. Hamburg Philadelphia ..... $56.60.

Dabartinės šifkorčių kainos išvažiuoti Europon nuo Chicagos iki Tilžės yra sekančios:

1. *Holland-American Linija,* perplaukianti mares iš New Yorko į Rotterdamą per 8 iki 10 dienų ..... $55.60.
2. *North German Lloyd Linija,* perplaukianti mares iš Baltimore į Bremą per 12 iki 16 dienų ..... $53.20.
3. *North German Lloyd Linija,* perplaukianti mares iš New Yorko į Bremą per 9 iki 12 dienų $54.20
4. *North German Lloyd, Expresinė Linija,* perplaukianti mares iš New Yorko į Bremą per 6 iki 8 dienų ..... $61.20.
5. *Hamburg-American Linija,* perplaukianti mares iš New Yorko į Hamburgą per 10 iki 14 dienų $55.85
6. *Red Star Linija,* perplaukianti mares iš New Yorko į Antwerpą per 8 iki 10 dienų ..... $57.80.
7. *Canadian Pacific R. R. Linija,* perplaukianti mares iš Montreal į Antwerpą per 12 iki 15 dienų ..... $50.85.
8. *Russian-American Linija,* perplaukianti mares iš New Yorko į Liepojų per 13 iki 18 dienų ..... $54.00.

Išvažiuojantiems Lietuvon parupiname ir pasportus nuo Rosijos konsulio, teip kad kiekvienas gali drąsiai eiti per rubežių policijos netrukdomas.

Reikalaujanti šifkorčių į kitus miestus rašykite mums į kur norite išvažiuoti ar iš kur parvežti, o jeigu su vaikais, tai paduokite mums visų vaikų metus, o męs atgal pačta prisiųsime jums visų linijų kainas, tada jųs pasirinkę sau liniją kokią norėsite, prisiųsti mums pinigus per Money Orderį ir męs jusų šifkortes kuo greičiausai išsiųsime.

Adresuokite mums visada šiteip:

A. Olszewski
3252 So. Halsted St. Chicago, Il

VIENATINE LIETUVIŠKA DIDELE KRAUTUVE

Geresniu armoniku, skripku, kiernetu, triubu, koncertinu ir daugybę visokiu muzikališzku instrumentu. Puikiausiu dziegorėliu, lenciugėliu, visokiu gražiu žiedu, geru britvu, drukavojimui masiniukiu, albumu, revolveriu, kryžiu, guminiu litaru, istoriszku ir maldaknygiu, visokiu gražiu popieru del raszymo gromatu tuzinas 25c., 5 tuz. už $1.00. Atsiunk savo tikrą adresą ir už 5c. markę o apturesi No. 3 katalogą su 450 paveikslu ir 1.000 visokiu naudingu daiktu. Aszgvarantuoju kad mano tavoras pirmos kilimosė o prekes pigesnes kaip kitur. Orderius iszsiuneziu greitai in visas Amerikos, Kanados ir Anglijos krastus. Kviezku visus stilnkit su visokiais pirkiniais ir orderiais pas **K. WILKEWICH**, Dep. L. **112 GRAND ST.** BROOKLYN N. Y.

50,000 KNYGU

Vysai Dykai Del Viru

Ta knyga yra stebuklinga ir siusta yra tyk del vyru. Knyga ta prastais, suprastais žodziais pasaka kaip gal atgauti vyriškuma, isigyditi nuo uznuodijima kraują arba sypili, nubiegima sieklos, patrotitu stypribe, pučkus ir kitus išmietimus, negromulavima, patrotitu stypribe, pylva, kiapenu, inkstu ir pusles ligas, rumatizma, gonorrhoea arba triperi, naujai igautas lygas, strictura ir vysas vyru lygas, gal buti išgidomas sava namuse privatiškai, slapta ir labai pygjai.

Ta dykai igauta knyga, pasakis jums kodel jus kentat ir kaip galet galutinaj isigyditi. Knyga ta yra krautuvė žinios, katrus ture žinoti kožnas vedes arba nevedes vyras. Ta knyga yra parašita par Daktara, katras atsydave ligo lajka tyrinejmu tu, specijalisku lygu. Temykit, jog ta knyga yra siusta vysai dykai, nžmokam už pačto, ing užpečetita konverta. Nesiusk nekokiu piningu, tyk parašik sava varda, ir adresa ant žemiaus paduotu kuponu, katru siusk mums šendena.

DYKAJ GAUTOS KNYGAS KUPONAS.

DR. JOS. LISTER & CO., I. 902 22 Fifth Avenue, Chicago:

Godotinas Tamista: Pagal Tamistos prišadiejma, aš noriečjau jog Tamista prisiuntumei man vysai dykai vėna juju knyga del vyru.

Vardas.....

Adresas:..... Steitas.....

COLLIN'S NEW YORK MEDICAL INSTITUTE

UŽDĖTAS 1897 m.

NEUŽGINČYJAMI DARODYMAI.

Dr. E. C. COLLINS, Didžiausias pasauleje Profesorius medicinos. Uždėtojas Collins N. Y. Medical Instituto ir autorius garsios knygos "Vadovas in Sveikatą" kurį apsako visokias ligas ir kaip buti sveikų o apsirgus išsigydyti.

Ofiso valandos: Kasdien nuo 10 iš ryto ik 5 po p. Švent. nuo 10 ik 1. Vak. Ut. ir Petnyč. nuo 7 ik 8.

Neapsigauk pats save.

Vyrai ir moteris, kurie apsigandinėją patys, yra didžiausį savo priešai.

Dievas davė Tau sveikatą, tą didžiausią turtą, idant ją sergėtumei ir atsakančiai naudotumeis. Didelės upės susilieją iš mažų upėlių. Didelįs medis išauga iš mažų atžalų teipgi ir sunkios nalkinančios žmogų — ligos ir išsipletoją iš menkų apsireiškimų nesveikumų; todėl jei pajutęs tuojaus nesigydysi o sakydams lauksi rytojaus, tada apsigandinėsi patsai savę. Jei šiandien Tave vargina šios ligos: Dyspepsija. Užkietėjimas. Greitoji. Galvoskaudis. Reumatizmas, Širdies ligos. Inkstų ir šlapinimosi negerumai. Kepenų ligos. Dusulis. Bronchitis. Homoruidai. Nervų nusilpnejimas. Nerviškumas. Plaučių ligos, ir džiovos. Triperis. Triperinis reumatizmas. Sankeris. Syphilis. Lytiškas silpnumas. Moterų ligos: Nenuolatinės ir skausmingos menesinės. Gumbo ligos. Odos ligos. Vidurių nevirinimas. Tuną ir Neuralgija.

Neapsigauk patsai save belaukiant rytojaus; atėik ar rašyk dar šiandien lietuviškai, pas gerai žinomus pasauleje Profesorius, kurie tuojaus užsims Tavo sveikatą, suteikiant vaistus ir pagelba, teip kaip ir tiems tukstančiams išgydytų, ką jau kiti daktarai buvo atsisakę, nestojant vilties.

Neapsigandinėk pats save, ilgiau. Neatidėliok, kad iš menkų nesveikumų, pasidarytų didelė liga. Bet jei esi jau apsileidęs ir liga yra pavojinga, nenustok vilties, nors kiti daktarai neišgydė. Musų garsus Profesoriai yra atsižymėją Medicinos mokslę ir žino, ką ir kada reikia daryti išgydymui, kada kiti nesujegė pagelbėti. Atsilankyk ar parašyk:

THE COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE

140 West 34th St., New York.

Dr. J. J. McGlade, Dr. J. F. Coyle, Medical Direktoriai.

Brangus Daktare: Dėkavojų Jums už gerus vaistus. Per metųs sirgęs, o vienok Jus išgydėtią. Esų persitikrinęs, kad visokias ligas galite išgydyti.- Jonas Dečkus
1617 Benton St., Springfield, Mo.

Atsiusk 10c. markėms, apturėsi "Vadovas į Sveikatą". Jį reikalinga kiekvienai šeimynai, Dr. E. C. Collins, knygą.

Copenhagen Taboka

Gvarancija Pardavimo, ypatybiu ir tyrumo.

Męs sutinkam apkeist, persiunčiant pirkėjo išlaidoms (remianties ant mųs kainų) šitą Copenhagen Tabokos pakelį, arba bile mųs išdirbystės taboką, bile kada per laiką iki paženklintai dienai, jeigu ši taboka netaps pagadyta po išsiuntimui iš fabriko.

Tiktai pilni pakeliai bus apkeisti, ir mums turi but pranešta su priežastims apie išdirbius, pirmiaus negu išsiunčiama.

Copenhagen Taboka padirbta iš geriausių senų, pilnai gerų tabako lapų, prie kurių tik tokios dalįs pridedamos, kurios naturališkos tabako lapui ir tyrai kvėpalų ištraukos. Tabokoj palaikytas visas tabako gerumas, o prašalinta naturališkas tabako kartumas ir acidas.

Capenhagen Taboka yra geriausias tabakas kramtymui ir uostymui.

Amerikoniška Tabokos Kompanija.

Viršuj esanti gvarancija yra visuose Copenhagen Tabokos pakuose.

Tabokos padarymas yra mokslišku priruošimu tabako, žmonių vartonei. Tas pats su tabaku, kaip virimas maisto ar rauginimas vyno. Copenhagen Taboka svarbiausiai vartojama kaipo kramtymo tabakas. Ji yra gero tabako sėklų todėl stipresnė ir ilgiau gali tėsėti.

Jeigu nėra jųs aplinkėje, męs prisiųsim už tikrą kainą, apmokėdami, į visas Suvienytų Valstijų dalis, bile kokį reikalaujamą tabokos Copenhagen 5-centinį pakelį.

American Snuff Co., Dept. S., 111 Fifth Ave., New York, N. Y.

---

10 Tuzinų tiktai $1,00!

Gromatoms popierų, 38 rųšių pavinčiavonių su visokioms dainelėms ir maldelėms, su gražiomis gėlėmis (kvietkomis) ir kopertais, 10 tuzinų tiktai $1.00. Tokių dailių popierų dar iki šiol neturėjome. Reikalaujame popierų ir knygų pardavėjų. Katalioga pasiunčiu gavęs 4c. prisiuntimui. Adresuokite:

M. Zukaitis
227 Main st., New Britain, Conn.

F. P. BRADCHULIS

Attorney & Counselor at Law

132 S. Clark, Cor. Madison St.

Atwood Bldg., Room 806
Tel. Franklin 1178.

Lietuvys advokatas, baigęs tiesų mokslą Amerikoje. Veda visokias bylas, civiliškas ir kriminališkas visuose teismuose (suduose).

Gyv. 3112 S. Halsted st., arti 31mos
Telephone Yards 2390.

D-ras W. A. Martišus

Ofisas R. 42 Auditorium Bldg.
306 Wabash ave., Chicago.

Gydau visokias ligas kaip šviežias teip ir užsisenėjusias. Ypatingai vidurių ligas, moterų vaikų ir vyrų.

Teipgi pritaikau akinius ir pataisau nesveikas akis.

Offiso valandos: nuo 9 ryto iki 5 po pietų. Kitoms dienoms ir nedėlioms offisas atdaras tiktai pagal sutarimą. Phone Harrison 1300.

Dr. O. C. HEINE
DENTISTAS
OFISAS—Kampas 31 ir So. Halsted gat.
(Gyvenimas virš aptiekos.) CHICAGO, ILL.

KOŽNAS GAUS DYKAI

kuris prisiųs keletą markių, mųsų No. 3 katalioga, didžiausią lietuviškoj kalboj, 64 dideli puslapiai. Jame telpa aprašymai suviršo 200 ligų, vyrų, moterų ir vaikų, pasako nuo ko jos prasideda; kaip jas pažinti, kaip nuo jų apsisaugoti, kokias gydules naudoti, kiek jos prekiuoja ir kur jas gauti. Paveikslai ir prekės vyairių kvepiančių ir gydančių muilų, Perfumų, Elektro-gydančių aparatų, Roberinių išdirbimų, Monų, Palnų, Šiukų, Drukuojamų Mašinėlių, Armonikų, Koncertinų, Britvų, Pavinčevonių ir šimtai kitokių kožnam reikalingų dalykų. Iškirpk šįą apgarsinimą ir prisiųsk mum, o tuojaus gausi visai dykai katalioga. John I. Bagdziunas, Propr.

JOHN'S SUPPLY HOUSE
2334-2336 SO. OAKLEY AVE., CHICAGO, ILL.

Vardas _____

Adresas _____

Miestas _____ Steitas _____

Meldžiame laiku užsisakyti 1910 metams

Dažniausią, nes kasantra diena dideliu lapu einantį, Lietuvių Kulturos Laikraštį

"VILTIS"

KAINA — Mėnesiams	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
	r. k.	r. k.	r. k.	r. k.	r. k.	r. k.	r. k.	r. k.	r. k.	r. k.	r. k.	r. k.
Lietuvoj ir Rusijoj	5.—	4.60	4.15	3.75	3.35	2.90	2.50	2.10	1.65	1.25	—85	—50
Užsieniuose	7.—	6.65	6.35	6.—	5.35	4.65	4.—	3.35	2.65	2.—	1.35	—75

TURINYS yvairus ir gyvas: karštai užjaučiama visi lietuvių **sielvartai** ir greit atsiliepiama. Paduodama įdomiausios Rusijos ir užsienių **naujienos**. Apie Dumos darbus rašoma tiek plačiai, kiek nė viename kitame Lietuvių laikraštyje.

TREČIUS METUS einant, "Vilčiai" vis labiaus sekasi, vis daugiau jį girdi pasitenkinimo balsų. Velytina, kad visi lietuviai žinotų, kas "Viltyje" svarstoma

"VILTIS" išleido jau 17 naudingų ir pavyzdinga kalba parašytų **knygelių**, kuias patariama **pasiskaityti**.

"VILTĮ" leidžia Įsitikėjimo Dr-ja, kviezdama talkon turtingesnius tautiečius.

"VILTĮ" veda Draugijos įgaliotinial: *K. Smetona ir kun. J. Tumas.*

Adresas: VILNIUS, "Viltis", Lithuania, Russia.

IŠGYDO IN 5 DIENAS

VARICOCELE
HYDROCELE
(Papurtimas gyslų)
Be peilio ar skausmo

Noriu išgydyti kiekvieną vyrą serzanti išplerimu lytiškų dalių gyslų, striktura, užsikrečiamus kraujo puodus, nerviską sunerąlėjimą pažiūjimą lytiškų dalių at ligas liečiančias vyrus. — Šitas nuoširdus pasisiulinimas yra atviras visiems, kurie praleido daug pinigų ant daktarų ir vaistų be jokios naudos, ir mano noru yra parodyti visiems šitiems žmonėms, kurie buvo žydomi dešimities ar dvidžiaus daktarų be jokio pasisekimo, kad aš turiu vienintėlį budą, kuriuomi tikrai išgydau.

Nemokėk už gydymą be naudos — mokėk už tikrą išgydymą.

Aš tikrai išgydau ligas skilvio, plaučių ir inkstų net ir labai užsendinias.

Slaptos vyrų ligos

išgydoma greitai, tikrai ir su pilna slaptybe. Nervų nusilpnėjimas, nupuolimas sveikatos, žudymas stiprybės, nubėgimas kraujo, užnuodijimas, šlapuminės takėjęs.

Plaučių ligos,

Dusulys, Bronchitis ir kitos plaučių ligos tikrai išgydoma mano vėliausiu budu. Širdies ligos.

PATARIMAS IR IŠTYRIMAS DYKAI.

Išgydo kad butum sveikas.

Specialistas vyrų ir moterų ligų.

Moterų ligos,

Vidurinės ligos, skausmai strėnose, Baltosios tekėjimas ir kitos ligos tikrai išgydomos. Užpakalinės žarnos, užsendintos ir nerviškos ligos moterų.

Užnuodijimas Kraujo,

ir visos odos ligos, kaip ve pučkai, piktoji dėdervinė, šunvotės, niežulys, hemorhiodai, sutinimas gilių, naikinamti nubėgimai, įsisenėjusios ligos.

AŠ KALBU LIETUVIŠKAI

DR. ZINS, 41 SO. CLARK ST. (tarp Randolph ir Lake Str.) CHICAGO

Valandos: Nuo 8 ryto iki 8 vakaro, Nedelo], nuo 9 ryto iki 4 po pietų.

D-re Marija Dowiatt-Sass

OFISAS: 1725 W. 18th St. Valandos: 9:30 iki 12 pietų; 7 iki 8 vakare. Nedėliomis nuo 9:30 ik 12 pietų. Telefonas Canal 1206.

GYVEN.: 5208 W. Harrison St. arti širos Avenue. Valandos: nuo 1 iki 3 po pietų. Telefonas Austin 459.

DR. A. L. GRAICZUNAS

Pasekmingai gydau visokias ligas vyrų, moterų ir vaikų, neaplenkiu ir paslaptinių.

Atsišaukiantiems iš kitur suteikiu sąžiningus patarimus per laiškus.

3312 So. Halsted St., Chicago, Ill. Telefonas Yards 3162

GARSUSIS NEW YORKO DAKTARAS

Ferdinand Hartmann M. D.

sako:

Jei sergi, nesikankink, bet pribuk arba parašyk pas mane, aš išgydysiu!

Per 30 metų daktaravęs, tyrinėjęs medicinos mokslą ir gydulių veikmę, kurios geriausia gydo žmogaus kuną. Pabaigęs universitetą per 20 metų gydžiau Didžiamjam New Yorke VYRUS IR MOTERIS ir išgydžiau greitai ir gerai.

10 metų atsidavęs mokslui praktikavojau Paryžiuje, Londone, Berline ir Peterburge, surasdamas naujausias gydules išgydymui visokių ligų. Sugrįžus iš Europos daktarų bendrovė išrinko savo pirmsėdžiu; o dabar užkviečiu sergančius visokioms ligomis, nes paaukauju visa savo mokslą sergantiems.

Sveikus mokinsiu kaip užlaikyti sveikatą, o sergančius išgydysiu, nes be sveikatos nėra laimės nė darbininkui nė biznieriui.

PROGRESAS MEDIKALIŠKAM MOKSLE!

Tik tie daktarai pasekmingai išgydo, katrie tėmija į medicinos mokslo progresą; katrie to nedaro, negali sergančių išgydyti, už tai kad užrašo gydules ne naujausio budo, nes naujausi medicinos pagerinimai tokiems daktarams nežinomi ir ar tai jie užmiršo ar nenori žinoti, netėmijant į mokslą, kad

KRAUJAS YRA TAI PAMATAS SVEIKATOS IR GYVASTIES.

Gyduolės, kurios nepataiso kraujo yra negeros ir negali išgydyti ligas, nes blogas kraujas pradžia visokių ligų.

NAUJAUSIAS BUDAS PRITAIKYMUI GYDUOLIU!

Užtikrinu, kad mano visos gyduolės yra pritaikytos prie kiekvienos ligos; už tai ir daugiausia sergančių išgydžiau ir tuos, ką kiti daktarai neįstengė. Jei aš pasakysiu, kad galiu tave išgydyti, tai tikrai apturėsi sveikatą.

PASARGA: Sergėkis garsinamų profesorių, nes tai yra pasamėdyti kompanijų šarlatanai kaip ir humbugo Instituto šarlatanai, net numirusį daktarą Kalinsą garsina už savo daktarą profesorių. Žinok gerai, jog geras daktaras niekad už algą nebernaus. Matant tokias neteisybes, kad apginti nuo apgavikų, tad pagal prašymą draugų daktarų ir žmonių, kuriuos išgydžiau, kad serganti žinotų kur atrast tikrą pagelbą sveikatai, apsigarsinau.

APSIMU JUS IŠGYDYTI

nuo reumatizmo, skaudėjimo sanarių, kaulų, strėnų, kojų, pečių ir šonų. Užkietėjimą, skaudėjimą ir nedirbimą vidurių. Galvos skausmą, širdies, inkstų, kepenų ir plaučių ligas. Greito pailsimo ir sunkaus kvėpavimo, perkalimo, slogų, sveikatos nusilpnėjimo ir vyriškumo. Greito supykimo, Dyspepsijos, neuralgijos bei nervų ligos; teip-pat nuo saužagystės ir iš to įgautų nesveikumų, sėklos nubėgimo, blogų sapnų, nemigos ir nuo visokių užsikrečiamų kavarieriškų ligų — nudegimo. Teip-pat **MOTERŲ:** skausmingų ir nereguliariškų mėnesinių, baltųjų tekėjimo, gumbo ir visokių moteriškų ligų; nepaisykite, kad kiti daktarai Jums nepagelbėjo; aš kad apsilmu tai ir išgydysiu šviežias ir užsisenėjusias ligas. Butų geriau, kad iš karto pas mane atsišauktum, pirmiau negu kur kitur; jei ne asabiškai, tai parašyk lietuviškai, nėra skirtumo kur gyveni. Rašyk kaip moki ir kaip jauti nesveikumus savyje, aš suprasiu, ištirsiu, duosiu rodą, kad reikės pritaikysiu gyduoles, kurios yra geriausios ir naujausio išradimo, o apturėsit sveikatą, be skirtumo kaip toli gyvenate **Amerikoje, Kanadoje, Anglijoje** ir kitur. **Biednus gydau dovanai!**

DR. FERDINAND HARTMANN M. D.
218 E. 14-th st., New York City.

Ofisą ateinančius, priimu kasdien: nuo 12 iki 5 valandai po pietų. Sventadieniais nuo 11 iki 1 po pietų.

SKAITYKITE TEISYBE.

Malonus pone gydytojau:

Šiuomi Jums apreiškiu kad iš malonės pono Dievo, jau daugiau nesergu vidurių ir kuno silpnybėms teip ir asių nesveikumų, kurie mane vargino pirmiau. Dabar prisiunčių savo paveiksla, nes mano pati ir vaikas teipat yra sveiki, pasidėkavojant Dievui. Linkimis Jums ant gero, su atsidavimu

JOZEF KISSLAN, P. O. Box 8, Tremley, Grasselli, N. J.

Tokie tai padėkavoniu laiškai daugiau ateina Collinso Medikal Institutui. Kreipkitės į tą Istitutą gydytis, o žinosi, kad į ju rankas atsidaviai, tai apturėsia liekarstas, kurios Tau yra reikalingos, šviežias ir sudrutinančias sveikata. Atsišaukiant arba rašyty, adresuoti:

The Collins N. Y. Medical Institute
140 WEST 34th STREET, NEW YORK CITY.

Dr. S. E. Hyndman, Medikal Direktorius.